

Mizoram State Library
16935

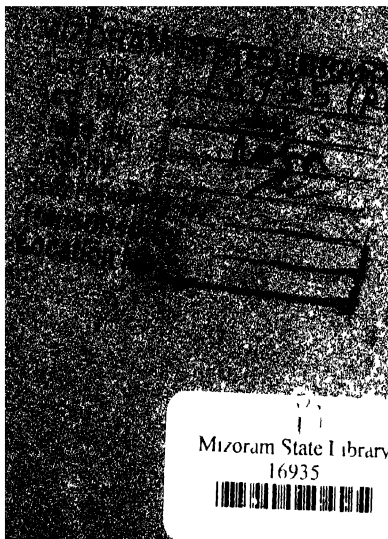
State Library, Mizoram, Aizawl

Accession Number .. 26117

Date of Receipt... .. 25/1/93

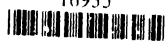
Supplier.....

Price..... Rs. 20/-

Mizoram State Library

16935

CHANCHIN BU

Date of Receipt

Supplier

B. 1111 APRIL 1938

A man kum 1 Cheng 1/

Dak thawm 1/4/-

Lawltu (Editors): Sainghinga & L. Kailuia Sailo B. A

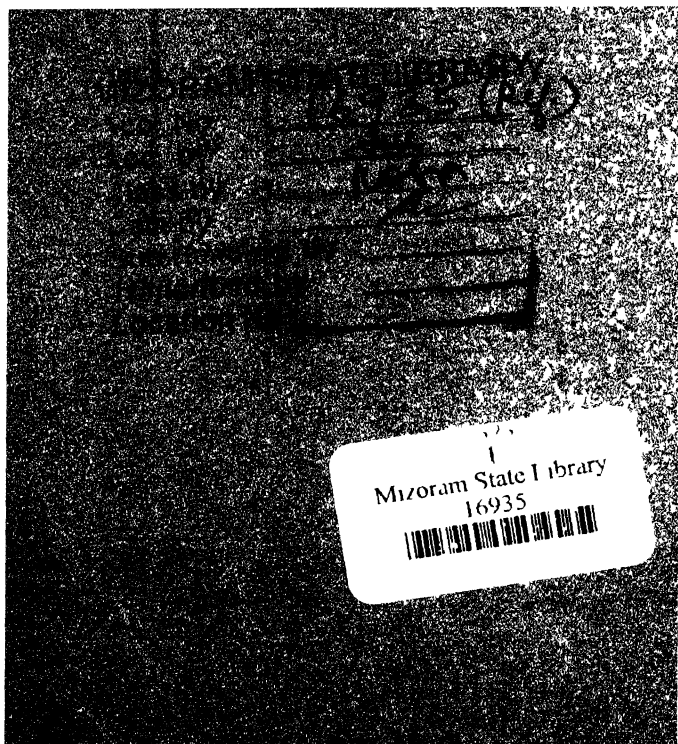
htu (Publisher) - The Assistant Superintendent.
Lushai Hills, Aijal

India run Laisap, Marquis of Linthgow Sap ramah a
wl dawn a Bengal Laisap Lord Baintone an a at a aw
g a, Assam rem Laisap Sir Robert Reid an Bengal Governor
a awh ang Assam ramah chuan Mr Hogg Bengal Chief
secretary a lo-awm thung ang.

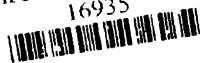
A CHHUNGA THU AWM

Phék.

1. Mahni ni	50
2. Mizo ram	50
3. Hriattina	51, 52
4. Pawnpui tah ngaihtuah p wl inkhawm
vawihail na thu ngai tuah hengkbatte	52
5. Ngawr dai na thawhlawm dilna	53
6. Hmasáwnna	54
7. Thutiam hlen	56
8. Rang matia Mizo sipai chancel in	57
9. Láwktawm	59
10. Tu li chancel in	61

Mizoram State Library
16935

CHANCHIN BU

Supplier:
 Date of Receipt:
 Bu. No. APRIL 1938
 { A man kem 1 Cheng 1/
 { Dab thawnin 1/4/-

Lawltu (Editors): Sainghinga & L. Kailuia Sailo B. A

htu (Publisher) - The Assistant Superintendent.
 Lushai Hills, Aijal

India rim Laisap, Marquis of Linlithgow Sap rainah a
 wl dawn a Bengal Lar ap Lord Frutourne an a at a aw
 z a, Assam ram Laisap Sir Robert Rod an Bengal Governor
 a aw arg Assam ramah chuan Mr Hegg Bengal Chief
 Secretary a lo-awm thung ang.

A CHHUNGA THU AWM Phék.

1. Mahni ni	50
2. Mizo ram	50
3. Hriattina	51, 52
4. Pawnpui tah ngailtuah p wl inklawm vawihitna thu ngail tuah henthatte	52
5. Ngawr danna thawhlawm dilna	53
6. Hmasawna	54
7. Thutiam hlen	56
8. Rang matia Mizo sipai chanchin	57
9. Liwkiawm	59
10. Tu li chancin	61

MAHNI NI.

Hnam fing theukhat chuan kum khat ohhung a ni khat tal hi chu mahni ni bikah an neih a. Chumi ni chuan hna thawh hrangte sakhaw biak dan hrang te leh figaihdan inhrang te pawhin an hranna an hre chang lo a, hnam khat an nihna chaub hriain an inkawm hoin an inkhawm a, mahni hnam hla te an sa thin. Ram danga awnte pawhin chumi chu an awmna apiangah an serh a, an inkhawm a, an ram lam an hre reng thin a ni.

Hnam khat inzawm khawmna thatak a ni ang a, mahni ram hmangaih theihna tak a ni bawh ang. Kum khat a ni khat tal "kan ni" tih tur kan nei ve lo hi a pawh hle mai. Kût ni hi hmaulai chuan apui-apangina an nghahhlelh thin a ni a. Tunlain kan intiho thei talo. Sakhaw biak hrangte, hnathawh hrangte kan intihho theih, ni, kan hnam leh kan ram kan ngaihtuah bik na ni, ram danga awnte pawhin kan hnam leh kan ram an hriat zual ni hi nei ila, mahni hnam hla "a tual chhuak" ngei sa thin ila hmasawmna kawng khat a ni ve thei tur. Ngaihtuah thiam leh hla phuah thiamin hemi kan mamawh hi an phuhruk thei lawm ni aw ?

MIZO RAM.

Maroh thla hapta hnih lai chu thli a thaw hle mai a, nileng zan khua khua in thlipui ang main a tleh a, a ninawm ngei mai.

Maroh thla ohhungin lo an hal zo deuh thaw a. Apui thla chawhma lam thlengin ruah a sur lo a, khua a lu hle mai. Aijal ohhungah chuan Santen a len pawh a hlanh awm hle. Hmun tin a mi fimkhur ah a tha e.

Assam ram Larsap lokal khân Aijal Damdawi in siam
that vel nan cheng 1000/- a pe a, a lawmawm ngei mai.

Major Kawlkhuma Salvation sipai hotu lapa Lalrema
chu Chandraghona khuaah a thi a, a pawl hlo mai—
Tlangval laitakani a. Cukutta atangin a nâ a, a haw a,
Chandraghona-ah damdawi panin a kal a, a thi ta a ni.
A nu loh a pa hnenah kan tuarpuina kan hriattir e.

Reiok khaw kiangah sipai pawl khat' indo lem zirin
thla khat lai an awm a. Leiverh an siama, lei an lai a,
thlan ang deuh, sei deuh takin, A chung chu thingro
bungin an rem pheï a, buhpawlin an khuh a, lein an vur
leh a. Sipai ho tîn hnuin an mau feite khuaa mi'n an
thiar khawm a, hmuun hrang hrangah an hal a. Chumi
leiverh kiang chu an hal a ni awm a, thing kha a lokang
ta hlawm a, a chim nial nual a, nu pakhat, Laldailovi,
pasal nei blim douh hian a kang bâk chu zawh a tum a,
a tliak a, kburah chuon a tla a, a kang a; thiloin an
huuk chhuak a, mahse a tukah a thi ta a, a pawl hlo mai.

HRIATTIRNA.

Pawnpui tah ngaihtuahnaïn tial rân tur a tih ang
niloa tial chu, tu ta mah lak a nilo ang. Thingtlang mite
tial dan tura an duh chu ohhawhohhi-buh-pawlh ang, la
rawng dum leh vâr inzat renga blum kawp zet hi a ni.

An tih loh ang, mahni thua tial an duh lohua chhan
chu an tialin a tialnate a intiat tlang lo a, a rawngdumte
a tam lai leh tlem laite a awm a, a tialnate a inzawnin
a ruallo a, chutiang chu hralhtlak loh tih chhiat mai
mai a loni.

A. G. McCall

Joint Organiser,

Pawnpui tah ngaihtuahna

HRIATTIRNA.

Bawrhsap Aijlah awm rei lova a zin avangin May 1, 1938 atanga May 12, 1938 chhungin pawnpui rawu pek theih a ni lovang, hnadang a tam avangin.

Sd A. G. McCall,
Joint Organiser.

HRIATTIRNA.

April ni 1, 1938 atangin Burma rama lehkhah leh parcel te thawn man hmi hnuaia a ni ang hi a ni tawh ang.

1. Postcard mal anna 2 ni thin kha anna 1
2. Postcard thuah anna 4 ni thin kha anna 2
3. Lehkhah thawn bawm ounce khat aia ritlo anna 2½ ni thin kha anna 1½ a ni tawh ang, tola khat aia a rin loh chuan.
4. Registered chanchin bu tola 10 aia ritlo chu anna chanve a ni ang.
5. Parcel seer chanve aia ritlo chu anna 2 a ni.

PAWNPUI TAH NGAIHTUAH, PAWL INKHAWM VAWIHNHNA THU NGAIHTUAH THENKHATTE.

1. Pawnpui var tha lehkhah sen bel tling zo, cheng 4/8/- man thin khan cheng 5/- loman tawh se. a sen bel tling zolo chuan cheng 4/- man tawh rawh se.

Hrilhfianna. Mizoin dawrkaiah kawr, thar lei dawn sela, a faia, a thara, a that chuan a mau kim pek a hniallo ang a. A bawhlhlawha, a fai loha, a thar a nih loh chuan a thar man ang a pe duhlo ang.

Pawnpui ngaihtuahtuin lehkhah sen bel kai a var pawnpui chu an hralh leh thei a; pawnpui varlo, bawhlhlawh leh tah tlalo, a pawr ruallo chu Bombay leh Cutta leh hmun danga mi'n a man ngaiin an lei duh loang.

2. Pawnpui tih fai leh tah that hi hotu, lal leh Pastor leh Kohhran mite, khawtlang thawvenna ngaihtuah pawl tein a tahtute hi zirtira, an thein ang tiwka ti tha leh tingun tura fuin leh tih pui ouun ala tih that leh zual theih an ring tlat a ni.

A. G. McCall,
Joint Organiser.
Lushai Hills Cottage Industries

NGAWR DANNA THAWH-LAWM DILNA.

He ngawrna hlauh awm tak hi a lodarh zau deuh deuh a, mi-rethei leh hausite, Phai-mi leh tlang-mite pawh a thliar lova.

He natna danna turin vantlaugin theihtawp an chhuah nan Laisap Nupuiin tun lawk khan India rama mi zawng zawng thawh-lawm a dil a.

Mizovina anthawh-lawm chu Aijalah emaw Lungloiah emaw an thawh ang zelin 100 ah 95 zelin an rawn pe kir leh dawn a ni a.

He dilna hi kawng huihin kan tanpui thei a ni. Chu chu tangka lam leh Assam rama hemi ngawr danna ngaihtuah-tu pawl zawmin, kum khatah cheng 5/- pekin emaw aumahni zawma, kum khatah cheng 1/- pekin emaw a ni a.

He dilna hi mahni neih chhun chhun mamawh ngawih ngawih pe lovin, a thei apiangin pe sela tih a ni a.

Thawhlawm chu Aijal sap-tê Mr. B. M. Roy, B. A. hi a vawngtuah a inpe peih a, a hneuh thawn tur a ni/

Tin, thingtlang khuate chu in 50 in cheng 1/- aia tamlc ne thei sela, District Committeein an lawm em em ang/ Heihi harsa lutukin a lang lova.

Tin, mi tupawhin amaha thua, a hranga a pek theih chuan lawmtakin kan lopawm ang.

Thawhlawm chu May 31st, 1938 hmaa pek luh tur a ni e.

Sd/- A. G. McCall

Dated Aijal,

President,

The 7th March 1938.

Lushai Hills Anti-Tuberculosis
Committee.

HMASAWNNA

Mizo hian kum reilote ohhungin hma kan sawn nasa hle e tiin kan indub phah hle thin. Kan kiang vela Tlang mi dangte nêna intêkkinin kawng tamtakah hma kan sawn kan ti a. Thil thenkhat khatah chuan kan danglam nasa hle mai a, danglamua hi hmasawna a nih chuan hma kan sawn hle zawug a ni ang. Incheina lamahte, Sakhaw lamahte, lehkhazir san lamahte hi chuan kan vela hnam mâwl ve deuh chu kan khûm hial awm e.

Amaherawhohu kan eu ngun chuan kan hmasawna hi a pawnlâng lutuk a ni. A bul lam hian hma kan la sâwn ohhe hle mai a, kan bul phûloin kan ler lam, a lang thei lamah hian kan duah a, kan bul pawh kan la uai kar ngei dâwn mai. Kan hmasawn dan hi a bulah a inla fello a ni.

Kan inchhunglam leh keimahni rilru taka tan lovin mi hmuh theiha langsâr mai ah hian danglam kan tum a niin a lang. Kan chaw ei dante kan ngaihtuah chuan pipu thlêng leh fian leh ei dan kha kan la tidanglamlo a, chawhmeh ilo, taksa thatna tur lam pawh tih danglam na-chang kan hrelo a. Kan hriamhreite leh kan khâwlte pawh kan la tiṭha chuanglo a, mihring rilru tak pawh kan la tiṭha chuanglo. Kan in sak dân, rante nêna la awmho pawh kan la tidanglam nasalo.

Eng vangin nge kan bul lamah hma kan sâwn loh tia nguntaka bengsika kan ngaihtuah chuan kan hmeichhiater lehkha an thiam tam loh avâng a ni. Hmeichhia hi in-chhunglam ngaihtuatu an ni a, oi leh bar rêltu an ni. Leh kha an thiam loh chuan tha zawk leh zâwklo pawh ar hrelo ngê ngê a, mawi leh mawilo, âwm leh âwmlote ar bre lova. Lehkha thiam an tam ve phawt loh chuan kan bul lamah hma kan sawn chaklo ang. Mipa lehkha thiam zat hi hmeichhia ni ta zawk se, tun ai hian hma kan sâwn tha zâwk ang.

Mifing pakhat Rousseau an tih chuan, "Mipa hi hmeichhe thu thuin an awm a ni. Mipa tha in duh chuan hmeichhia thatna duhtir phawt mai ula, mipa chu an thei mai ang" a tih angin mipa hi hmeichhe duh ang anga awm tûm kan ni a, kan hmeichhiaten thatna an duh leh kan tha anga, chhiatna lam an duh zawk leh kan chhia ang. Thatna an duh theih nan lehkhate an zir sâng deuh tu a ni. Tunlain tlawngaihna a reh ta e, kan tihte h kawngkhat ngaihtuah chuan kan hmeichhiate tha tih zawng a nih tâk loh avâng a ni. Zu inte an tam hi hmeichhiatin zû-in an huat loh avâng a ni pakhat ble a ni.

Hmasâwn tak tak kan tum chuan kan hmeichhiate an hian kan tan tur a ni. Kan sawi tawh angin kan hmeichhiaten hma an sawna, in-chhunglam kawngkhat dâwn a tih danglama, faina te, mawina te, felua te an hian thatna te an ngaihnat theihna chu lehkha an thiam chauhin a ni. An awm dân pangngai anga lehkha thiamlo an nib chhunga mipa tluka kan siam leh man-leh mual kan noih loh tir avangin kan hnam a sângin a tha chuanglo anga lehkha an thiam, a inphu tawka an lod nglam hian hmâ kan la sâwn dâwn chauh a ni,

Hmeichhe lehkha zir hi hnâ an hmuh nân chauh a ni-
lo a, an thatna leh an inzirna avang a ni zawk tur
ni a. Hmasawna leh kan hnam that tlauna ber tur
nîh hriain hmeichhe lehkha zir hi uar tur a ni.

L. K. S.

THUTIAM HLEN.

Nikhat chu hmeichhe naupang kum nga mi hian
chawlaiah bêl a thlauh keha. In a thlena a nu hauh a
alâua, a tap a. A tah lai tak chuan Sir William Napiera
hawlai lêngin a hmu a, "Chemtê engahunge i tah le?" a ti
a. Naupang chuan a tahna ohhan a hrilh a, "Kapu,
chawngaihtakin min siam that sak thei ang em?" a ti a.
Sir William Napiera chuan "Ka siam that sak theilo ang che;
maherawhchu a ang tak leina tur pawisa ka pe thei ang
che," a ti a, a iptê a'n dapa, pawisa a loak haublo mai a.
"Hâw tala, i nu hnenah chuan bêl keh ang leina tur,
ni pakhatin min pe dawn e ti mai la, naktukah hemi
munah hian tun ang hun bawkah inhmuh leh ang khai,
pawisa kape ang che" a ti a. Naupang chuan a ring a,
alimtakin a hâw ta a.

Sir William Napieran a in a thlen chuan a dawhkân-
h lehkha pakhat a hmu a. A mi hmuh duh takin lênga
sawma a ni a, hmuh a duh hle mai a, lenga a sawm
un chu naupang a tiam hun lai tak kha a ni a; hmuh
tuh hle mahse a naupang tiam chuan a ring ve dawn
a, tih thlawn chu a dublo a. "Naupang nêh kan in-
iam a, mi ring si a, ka ti thlawn thei loang, chuvangin
olên duh hle mah ila ka thei dawn loe" tiin a ohhanga,
naupang hnona a thutiam chu a hlen ta a.

Thutiam hlen hi mi rinawm an ni.

CHANCHIN BU

Bu 6na } JUNE 1938 { A man kum 1 Cheng 1/-
Dâka thawnin 1/4/-

Enkawltu (Editors) : Sainghirga & L. Kailuia Sailó B. A.

Chhuahtu (Publisher) :- The Assistant Superintendent.
Lushai Hills, Aijal.

THU AWMTE			Phêk.
1. Mizo Ram	...	...	82
2. Tlâwmngaihna	...	...	82
3. Ngawrna Hri	...	...	83
4. Miliante chibai búk Dân...	...	...	85
5. Thei tiak thu Hriattirna...	...	...	86
6. Thiltê thamanga lang (Chl unzawmna)	...	...	87
7. Ngawr tanpuina Thawhlawm	...	...	87
8. Lungleh Association	...	...	89
9. Favang	...	...	91
10. Mizo Hmeichhiate	...	...	91
11. Hmeichhe Tangka lakna Awl	...	...	94

MIZO RAM

Kuminah tlangvâl pahnihin I. Sc. an ekzam a, an pahnihin an tling ve ve a. Zaireman 1st. Division-ah a tling a, Lalmawian 2nd. Division-ah. Tlangvâl pahni hawkin I. A. an ekzam a, Lalrinthanga Sailo in 1st. Division-ah a tling a, pakhat chanchin chu kan la hre lo.

Pu Rualkhûma, Sub Overseer Sadiya ramah a insawn a, a aiah Vai pakhat a lo awm dâwn a ni. Pu Rualkhûma P. W. D. ziaktu, Aijal ami leh Pu Sukhûma Sailo, Lungleh Store keeper, an inthlâk dâwn bawh.

Bawrsap fanu, Pi Zolûti'n Calcutta ah pasal a nei dâwn a. A nu leh a pa pawh Calcutta ah an kal ta.

TLAWMNGAIHNA

Kum 350 lai a ni tawh a, Sâp ramah sipai hotu pakhat a awm a. Sipai hotu ni thei chu mi huaisen leh mi feltak a nih chu rinhle h rual a ni lo va. Nimahsela a huaisen leh a fel bik avâng ni lêm lovin a chanchin tûn thlengin kan la hria a. Kan naupan laia kan zirlai buah to pawh a chanchin kan ehhiar thîn. Nakin hnu thleng pawhin sawi a ni fo ang a. Mihring zîngah tawh phawt ghuan mi rilru siam thatu a nih fo a rinawm.

Indonaaah nasatakin an hliam a, a tui a hâl êm êm a, tui lah chu a vâng si a. A sipaiten tui no khat chauh an rawn lâksak a. A-in dâwnin, a kianga sipai hliam ve bawkin tuihâl bônôl pu takin a lo en vawng vawng hi a hnu a, a in ai chu a pe a, "In teh zâwk âw, kei aiin i mamawh zâwk e," a ti a. A tlâwmngaihna avâng chuan

tân thlengin mi hmingthang zingah sawi a ni ve ta fo a ni. A hming chu Sir Phillip Sidney a ni.

Indona hmunah chauh tlâwmngaih theih a ni lo va, mi zâwnnaah leh thlân laihaah chauh tlâwmngaih theih a ni hek lo, kawng hrang hrangin tlâwmngaihna chhuah theih a ni a. Mi lian leh mi ropui chauhvîn tlâwm an ngai thei pawh a ni lo va, tha-lai chauhvîn tlâwm an ngai thei a ni hek lo. Mi tinin kawng hrang hrangin tlâwm an ngai thei a ni.

Tlâwmngaihna hi, vântlâng ngaih dânin a phût bâk, mi tâna tha tih hi a ni a. Vântlângin-a min phût ang chauh kan tih chuan tlâwmngai kan ni lo va, kan tih ang chauh ti kan ni a. Thlân lai tûra ruat chin leh mi zâwn-a thawk tûra ruat chinin, thlân an lai a, mi an zâwnin tlâwmngai an ni lo. Amaherawhehu an tih tûra ruat an sâwn chuan tlâwmngai an ni. Mahni-hmasial lama bâk sâwn chu tlâwmngaih lohna thuai a ni leh thung a.

Tlâwmngaihna hi hnam tinin an fak a, an chawimawi a. Mizo ramah pawh tlâwmngaihna tak chu ngaihnêp a ni chuang lo va. A langa chawimawina awm mah suh sê, mi tinin an rilru-in an chawimawi reng a ni.

L. K. S.

NGAWRNA HRI

He natna hian tûnlain India ramah hian mi a that tam hle mai. Natna kai samtak a nih avângin a pung duh hle a ni. He natna hian Khasi lehkhâ thiam a suat fe: Mizo, Phaituala lehkhâ zir pawhin kâi an awm ve ta zeuh zeuh. He natna hi tihtam har hle mahsela, dan' a harsa lutuk lo ve. Chutih avângin he natna dan' nân tûnlain

Làrsap nupuiin thawhlâwm a khawn nghe nghe a, theih-tâwp chhuah theuh nân a tha e.

He natna awmtirtu chu, a hrik (germ) têtak tê, mita hmuh tham loh a ni a. Chumi hrik tê chu kan lo híp luhin emaw, kan lo ei telin emaw kan kâi thîn a ni. He-mi hrik hi ni êngah chuan rei a nung thei lo va, ni hmuh lohna hmunah erawh chuan rei tak tak a nung thei. He natna laka invêng tûrin a kâi theih dân hriat hmasak a ngai ang. A kâi dânte :—

- (1). Ngawr damlovin a khâk a chhâk mai mai a, khâk chu a lo ro va, thliin boruakah a chhêm darh a ; chumi khâk ro-ah chuan a hrik a tel a ; chu chu kan híp lût a, kan kâi thîn a ni.
- (2). Ngawr ei leh inna thlêng leh no aţangin kâi a sam hle.
- (3). Ngawr mutna khum leh silhfênte aţangin kâi theih a ni bawk.
- (4). Bâwng ngawr bnute-tui aţangin kâi theih a ni bawk.

Chuvângin keini Mizo, Thingtlâng mi kan invên dân tûr tlângpui berte chu hêng hi a ni :—

- (1). Ngawr tawbphawt chu khâk chhâkna bûr neihtîr a, a khâk chu hâl ral emaw, phûm turemaw a ni. Hawina lam apiangah khâk chhâk tûr a ni lo. Tin, khâk rêng rêng hi in chhûngah chhâk tûr a ni lo.
- (2). Tupawh, chhûngte ngawr nei apiangin, ngawr tân ei leh inna thlêng leh no hriin an hmantîr tûr a ni. Tin, Mizo zîga kau thil chin thalo-tak chu, thingpui inna no sil lova mi dang pêk nân hman leh in bâng in-chhûu te hi a ni. Thingpui-ruai thehna hmunah te chuan ngawr pawh an lo awm ru reng thei a, mi dangin kâi a hlauh-awm. No hman hau chu sil zet loh chuan mi dang pêt

nân hman tûr a nî lo. In bâng in-ghhûn pawh hi chîr tur a nî lo. Kan chhûn dawn vêk leh hmûichiah hma-in chhûn tûr a nî

(8). Kan sawi tawh angin ngawr hrik hi nî óngah a dam rei lo, kan tih kha. Kan silh leh fên, kan mut puante nî-ah pho fo tûr a nî; tín, fai tak takin kan vawng hawk tûr a nî.

(4). Bâwng ngawr hnute atangin ngawr hi kêi theih a nih avângin, bâwng damlo hnute ới tûr a nî lo.

Không lo pawh khi ngawr dan nân tih tûr tamtak a awm a, a vâin sawi theih a nî lo va. Kan Mizo tân tih harsa lo leh hriat harsa lo deuh deuh chauh ka hàn ziak a. Ka ziak zawng pawh hi kan zawm chuan, he natna hi kan Mizo zingah a darh lo sawt ang.

Haflong.

R. K. Khualā.

MI LIANTE CHIBAI BUK DAN

Mi liante chibai buk dân hi tlêmin sawi ka duh a. Min lo ngaihlhâk-sak ula, mi zawng zawngin hre theuh ila a tha hlo mai. Mizovin mi lian chibai kan buk hian, Vai Bengali tuh dân angin kan ti tûr a nî lo va, Sipai chibai buk dân pawhin kan ti tûr a nî hek lo. Tawngka-in "Chibai," kan ti chauh tûr a nî.

Vai chibai buk dân kan zir a, mi thenkhat chuan kan kut kting huilin kan chal kan tawh a. Thenkhat chuan sipai chibai buk dân kan thik a, kan bân-rêk leh kan chal te kan intawhtir a. Mi lianin min lo thlir dân chuan a mawi lohzia mai chu! Zâwng nungohang ang chauh hi min tohkhin a nî a.

Kan Pu Bawrsap hian kan chibai bûk dân kan hman dik lohzi hi mi tamtak hnênah a sawisêl tawh a : nimah-sela mi tam zâwkin kan la hre lo a ni. Chuvângin tûn achinah mi lian chibai kan bûk chuan, tawngkâ chauhvin, "Ka pu chibai," kan ti mai tûr a ni. Mi lian duhzâwug a ni bawh a, kan tân a awlsam zâwk lawk si.

Irângdâwla.

Bawrsap zuitu.

THEI TIAK THU HRIATTIENA

Aijil Sawrkâr huanah hian thei tiak thekhat, taimw leh huan enkawl peih deuhte tâna pêk theih kan nei a, a hnuaia ziate hi a ni a, Min han dîl ula kan lope ang, chê u, ram tina thehdarh kan duh a ni.

1. Pomegranate (Vâi tawngin Bedana)
2. Lakhuih thei.
3. Sêrthlum.

Sêrthlum hi chu a tam tawh bawh avângin man lo-a sem a ni lo-a, pawisa 2 zêl a ni,

Kan sem darh duhber chu **Bedana** hi a ni. Aijalah te, Champhâiah te a rah tawh a, Ram tinah a that theih kan ring a ni. Phaitual ah a to êm êm. Sêr khatah chêng khat te, chêng hnih laite pawh a ni tîin, a rah chu sêrthlum tia vêl a ni a, pum 5 vêl hi sêr a tling tîin. A hmin huna lawh hnua a pîl ro-châr thleng pawhin a wawn theih avângin Thingtlânga mite tân pawh sumdawn nân a that kan ring a ni. Damlo tân a tha hle an ti-bawh. Lungpui hmuah a tha duhin an sawi (a kâr lei chu a tha tûr a ni a). In bul dârah te a tha duh bawh.

R. Buchhawna, Kiangtê,

Sâptê, Aijal.

THILTE THAM ANGA LANG. (Chhonzawm lehua)

Entirna siâm ila, Natna brik hi tō tak tē a ni a, mi khawih pawl zo āwa pawh hian a lang lova, chung chu an ngāi pawimawh a, tin, aia upi zāwk tē, hotutē biakdān tē loh In hmun, lo ramah tē hnam māwl ten-a engmahlo anga kan ngāih tē zawng zawng pawh hi hnam fīng tawh tē chuan mihring nun thuam māwitu ni-a an hriat tlat avangin an ngaisāng êm êm thin a ni. Chutiāng bawkin Kristianna ah pawh hian thil tē tham ni a kan hriat tē hi Kristian rawn thuam māwitu a lo ni a, thil tē tham ngaisak hi a tūl êm êm a ni.

Tin, Sāp hnamfing tawha kan ruat tē hian an taksa hi an lo buaipui êm êm a, chuvāngin engpawh hi thawh-hleh an neilo a ni. Chutiāng bawkin kēni hnam pawh hian kan taksa buaipui nachāng kan hriat vō hunah chuan kan hnam rethoi tak hi a lo māwi êm êm ang.

R. C. L.

NGAWR TANPUINA THAWHLAWM

Major and Mrs. McCall, Aijal 75-0 0. Md. Azimkhan Bros. Lungleh 3-0-0. L. N. Kumar De Bros. Lungleh 2-0-0. Md. Sarafudin Khan, Lungleh 1-0-0. Babu Surandra Bijoy De, Lungleh 1-0-0. Babu Nobinchandra De, Lungleh 0-8-0. Pu Kamlova, Shopkeeper, Lungleh 0-8-0. Maulvi Isuf Ali, Lungleh 0-8-0. Pu Bawngbila, Lungleh 0-4-0. Pu K. Bawla, Lungleh 0-4-0. Babu Nirendra Chandra De, Lungleh 0-4-0. Maulvi Sultan Ahmed, Lungleh 0-4-0. Tajuddin Ahmed Chowdhury, Tega Mugh 5-0-0. Esamuddin Chowdhury, Tega Mugh 5-0-0. Akhil Chandra Karmakar, Demagri 15-0-0. Maulvi Muffazal Hushan Khan, Demagri 10-0-0. Tara Cha-

ran De, Demagri 10-0-0. Md. Dela Mia, Demagri 5 0-0
 Jagat Chandra Karmakar, Demagri 5-0 0. Nibaram Chan-
 dra Karmakar, Demagri 5-0-0. Pu Vungdanga, Demagri
 3 0-0. Mongphothoi Mogh, Demagri 3-0-0. Sarat Chandra
 Assamese, Demagri 2-0-0. Kalu Mia, Demagri 3-0-0. Pu
 Thanzama Chawngthu, M. O. Demagri 3-0-0. Pu Buana
 Kiangto, S. I. P. Demagri 3-0-0 Dr. Saichhunga Sailo,
 S. A. S. 5-0-0. Pu Panga Pachua, Compounder, Demagri
 4-0-0. Bakti Ran Jaisi, Mail runner, Demagri 0-8-0. Dr
 Bhangshidhar Bora, S. A. S. Lungleh 2-0-0. Dr. Lukira
 S. A. S. Lungleh 2-0-0. Pu Hauva, Compounder, Lungleh
 1-0-0. Pi Lianohhawni, Nurse, Lungleh 0-8-0. Harish
 Chandra De, Cook, Lungleh 0-2-0. Dhanbahadur Chetri
 Bhisti, Lungleh 0-2-0. Pu Khualohhawna, Wood cutter,
 0-2-0. Pu Bawngtila, Sweeper, Lungleh 0-2-0. Pu Lai-
 awrha, Sweeper, Lungleh 0-2-0. Pu Thanchhunga, appr.
 Compounder, Lungleh 0-2 0. Pu Thanglianhhunga, Chap-
 rasi, Lungleh 0-2-0. Pu Vanthanga, Medicine carrier, Lung-
 leh 0-4-0. Pu Bualkunga, Vaccinator, Lungleh 0-4-0. Mr.
 G. P. Jarman, S. D. O. Lungleh 5-0-0. Pu Ngaihluta, Shop-
 keeper, Lungleh 0-4-0. Pu Sata, Lungleh 0-4-0. Pu Hnuna,
 Tailor, Lungleh 0-4-0. Jahan Singh Dama, Tailor, Lung-
 leh 0-4-0. Dr. S. C. Gupta, M. B., S. D. M. O. Lungleh
 leh 3-0-0. Babu Rohini Ranjan Barua, Postal Clerk, Lung-
 leh 1-0-0. Babu Satindra Mohon Nath, S. P. M. Lungleh
 2-0-0. Pu Ngurtawna, Havildar Compounder A. R. Hospi-
 tal, Lungleh 0-8-0. Pu Chhanga, Compounder, Lungleh
 0-8-0. Manbahadur Chetri Bhisti, Lungleh 0-2-0. Pu
 Hrangzika, Sweeper, Lungleh 0-2-0. Pu Hnuna, appr.
 Compounder, Lungleh 0-2-0. Pu Ruala, appr. Compound-
 er, Civil Hospital, Lungleh 0-2-0. Pu Suakthuama,

shai Runner, Lungleh 0-4-0. Pu Butta, Lushai Runner, Lungleh 0-4-0. Pu Saikhuma, Lushai Runner, Lungleh 0-4-0. Pu Khama, Post-mam, Lungleh 0-8-0. Pu Thang-laja, Runner, Lungleh 0-4-0. Pu Siauchhunga, Runner, Lungleh 0-4-0. Ganesh Chandra Assamese, Lungleh 0-4-0. Pu Taizanga, Lushai Runner, Lungleh 0-4-0. Pu Chalthanga, Lushai Runner, Lungleh 0-4-0. Pu Rianga, Lushai Runner, Lungleh 0-4-0.

Total Rs. 194-2-0.

B. M. Roy.

Honorary Treasurer,

Lushai Hills District Anti-Tuberculosis Fund, Aijal.

LUNGLEH ASSOCIATION

10. 9. 34 ah khân kan nei tan. Kan Lunglei lam Sâp-ho leh mi lianhoten an ngaihsak avângin tân thlengin hma lam kan la sâwn zêl.

Kan Bawrhsâp Petera khân min chawisânpuja, Rs 50/- lâi thawhlâwmah a pè a: Pu Kevichusa B. A. khân min uarpui lehzuâl a, tâna kan Sâp hian min uarpui lehzêl a, tânah chuan kan lo-nghet sâwt ta hle.

Tin, vâi tawng zir hi a tûl êm avângin skula zir theih ni sela tih an titlû a, Pu Zochhâwni pain a la ngaihtuah kan ring.

Tin, Sâp upa hriatrengna in sak thu pawh rêl a ni a, pawisa tamtak a ngaih avângin kan huphurb hle mai. mah-sela miten phaltakin (Sâp upa, Mizo ram tâna tangkai ãm âma chu, tân hmaa a hnathawh thatzia lo-hmutute

chuan) an rawn pe ta zung zung a, tânah chuan Rs 800 dâwn lâi a loawm ta. Mi tamtakin an la pe kimlo nghe nghe a, eng pawh ni sela kan nghâkhlel si a, in chu Fâvângah sa tân phawt mai ila an ti a, tânah kan Overseer Pu Thangnghihlovan a thingphel leh lung te a ngaihtuah sauh sauh mai. A hmun tûr chu Aijal Bawrsâp leh kan Lungleh Sâpin an ruat tawh a, a hmun pawh kan Lunglei sâpin a laihtîr vek tawh mai. Lunglei Pisa piahsah Rahsi vêng lam Sub Overseer in chhak bangla hlui awmnaah a ni.

Tin, thawhlâwm thawhtute hming kimtakin kan hre theilo a, a hlâwna lothleng an nâ hlawm avângin kan theih ang angin ka han zia chhuak e.

1. Aijal Bawrsâpho leh Y. L. A. ho	Rs 306	0	0
2. Lungleh S. D. O. leh mi dangte	„ 180	4	0
3. Serkâwn Missionary leh an hote	„ 178	5	0
4. Shillong Skul naupangho	„ 27	7	3
5. Tlabungho	„ 25	0	0
6. Dr Thuama, Tuipâng	„ 15	0	0
7. Sadya Mizo sipaiho	„ 8	1	0
8. N. E. I. G. Missiona hnathawkho	„ 27	9	0
9. Rangamati Armed Police-ho	„ 9	10	0

Tôtal 777 4 3

Theih sela thawhlâwm thawhtu zawng zawng hi an hming leh an thawh zât theuha han zia chhuah vek ka duh ngawt mai. Mahse a theih si lo a, min ngaidam ang che u.

K. Bâwla,

Vice-Secretary,
Lungleh Association,

14. 5. 88.

FAVANG

(Saihnuna, Lêng Lal phuah)

1. Thál favàng kâwl êng leh tûr-ni pui hi,
Lâwm an tam e, Lelthang zâi mawi-ten nun zai lo sa;
Lunglên zual leltê pan lenbuang zâr a âwi a,
Thlang Kawrnu lêng nê nê sên nau ang kan tap e.
2. Hawi vôi ila pâr tin an vul siao ve;
Chatuan romei pi-pu zûnlêng a zâm zo daiah;
Tukram lêngtu a kai chiaí e chhaktiang dai ah,
Tuhapui vau a zêm thin lai a zing riái e.
3. Favàng ni êng tláitla a mawi ti u.
Zân khua a thiàng thlasik kawng chung si-âr pawl riái e;
Chhawr-thla puiin kan vâng khaw zâwl a ên ruái e,
Tleitir lêng nau nâwn hrin-hniang lai-tual lôn nân.

MIZO HMEICHHIATE

Aizâwl Dâwpui ni te hian Dâwpui kan kâi thîn hlawma, mi tantak chuan Bahrik tlânga sipai awm tiai tuai thîn saw kan hmu tawh theuh awm e. Sâwng sipai te sâwn nula an thlîr thîn a, chu chu a sual-lo va. Tlang-vâl an ni a, an thlîr ngei tûr a ni, nulate tân pawh a nuam zâwk mah thei a. Amaherawhehu sipaite chuan, a-châng chuan, thlîr namai-in an thlîrin a langlo.

Mizo hmeichhiate chu Nu leh Nulate pawh hriat chiaú theih mang bek loh lo, sipaite chuan Nulate, achâng pheí chuan Mi Nute pawh, Thingtlâng mi emaw, Aizâwl ni emaw; mi tha deuh pawh, mi chhe deuh emaw pawh

an duh duh an zu chawkszân a, nuihzâah te pawh an zu
siam a, an zu pâwng au mai mai (molest) te kan hmuh
châng hi chuan kan lâwm manglo theuh âwm e. Kan fa-
nute emaw, kan farnute emaw, kan nupuite emaw, kan
nute emaw an lo-auh kher phei chuan kan nuih a zâ
hauh lovang. Mahse hêng thil te hi kan huat theih tûr
pawh a lo-ni manglo, keimahni ngêiin kan lo-zirtîr that
êm avângin an ti mai a lo-ni. Apâwng a-puiin kan hmei-
chhiate tumahin min tih nawmnahsak mai mai ngái lovang
a, kan huam dânin kan cheibâwl dân an hmu a, an ti ve
mai chauh a ni zâwk. Sipaite chu kan dem thei love,

Kan khawsa dân bi i ban inen teh ang u: Mizo
tlangvâlto hian kan Nula (leh hmeichhia rêng rêng) te hi
kan dímlo zet mai. An khawlâi lêng hmu ila, kan hriat
loh mi pawh nise, ngâwi rengin kan pêl tha duh manglova.
Aw han thian kâk kâk chu a dím pâwl tak a ni mai a.
Thu ohhân thiam har fêt fêt, A naih mang e, A hmêltha
mang e, A biangno mang e, Ka lokal ve ang e, Ka duh
che, Mi duh lovang, tih te hian kan dêng zui awk awk
mai thîu a ni. Chu chang pawh a ni lova, a aia thalo
zâwk leh thu râpthlâk pui pui, heta sawi ngam loh te
pawhin kan ti thîu a. Mikhual nula tleirâwl zakzum deuh
te phei hi chu an tít dik dèk nèn, Aizâwl khawlaia an
han kal a, Aizâwl tlangvâlin kan han au tak tak ohuh,
an kang dâwrh dâwrhin, an khua te pawh a sik ur ur
taye ang. Hnam dâng Mizo rama la awm ngailo te phei
chuan min lo-hmu sela, kan nula auh te chu, misual emaw
an ti ngei ngei ang. (Aizâwl Zovâlsuala)

He dân ho hi bân dâih tûr a ni e. Vâi ramah te,
chuan hetiang thu hi rorêltute huêna an thlen chuan,

thil duai a nilo, an ngai pawimawh hie thîn a ni. Mizo ramah eng e a an ang lo ?

Mi pakhat chuan heti ang huan a ti : “ I farnu te, i nu i pi te miin lo-kâwm sela, lo-bia sela, lo-dim sela, lo-zahder sela, i tih angin mi farnu te, mi nu mi pi te hnênah ti ve rawh.” He dân hi zir theuh thei ila ava tha dân em !

Awle heng hi chu khawlai thư a ni a, an in lamah chuan dim deuh pawh an hlawh ve tawh ang chu, an in lam i han on teh ang, ti ila. An ina an hnathawk lâi tlangvâlin kan han rîm a, kan thut hual ang tiar tuan a, Mei mi han zial teh, Mei mi han cheh teh, Mei mi han tan teh, Tui mi han tulh teh, kan ti zûr zut mai a, kan tibuai hie thîn. Mahse hêng moi leh tui thu hi zawng a sual lem love, keini pawhin kan theih zâwngha te chuan kan pui ve bawh a. Hêng hi erawhehu a pawi a ni : zahthlâk khawp hial hial kan va dem te, an nu an pa te leh an chhûng te kiâng pawha zahmawh burû pui pui kan va sawi khun ngam zêl to hi. (Engpawh hi a tûlna hmun leh hun chu a awm a, mahse mi theinkhat chuan pa te hming pawh kan sawi ngam silo. Fiamthu hi a tha êm êm, mahse kan fiamthu chu mite tân ngaihlâk a hrehawm bân thuai a tha a ni). Tin lên bi chintâwk pawh kan nei lova, zân a rêi ta e, i tîn san tawh ang u, mut an duh tawh ang e, tih kan tum lova, mi zawng zawng in duhtâwk theuh lên kan tum a, kan inthlâk zut zut mai a. Nulâ te chu an mut pawh ohhuak se an chhuah tîr ngam heklo. Hei hi a âwmlo deuh zâwk a ni. Nulâ te khân nîlêngin hnâ an thawk a, rit phûrin an lo-hâwngh a, zânah hnâ an thawk leh a, tin, zîng tho tûr an ni a, buh zîng

den tûr te pawh an nei a, tin, hnathawkin an kal leh dawn si a, chuvângin men vak hi a diklo hlê mai. An tân muthilha ohawlh a mamawh êm êm a ni.

(Thingtlâng Zovâlsuala).

Tlangvâlter lah hian vuina kan hmu awl hle a, kan han vui deuh chuan, I en bîk ang, kan tih loh leh, tih mawilohna leh tih hmingchhiatna kan zawng mai si a. An harsatna kha kan hre lova, kan ngaihtuah sak ngai hek lova. A ! an tân hian thiamchâna a awm mawlhlo mai. A chaklo zâwk leh a dâwi zâwk hian hrehâwmna leh tihduhdahna an tuar reng reng mai a lo-ni. Anihleh engahnge mipa kan thawven nân hmeichhiain an tuar ang, tupawhin thawvenna kan duh theuh si a.

Hmeichhia te u, lehkha zir uar ula, thiamna ohâk fawh u. Tûnlâi pawh hian hmeichhe lehkhathiam te leh milian fanu te chu chutiang hrehawmna chungah chuan an lêng fan tawh a ni. Thiamna hi a zahawm si a ; tin, chu thiamna chuan a ni milian leh mihta te chu siam ni.

Mizo fate tân chuan kan dân mawilo leh thalo te hi tûr lan a, thlir tlân a tul êm êm a ni. Induhtawk-lohna leh insitna hi HMASAWNA a ni si a.

A. & T. Zovâlsuala.

HMEICHHE TANGKA LAKNA AWL

Hê thu hi Hmeichhe puan tah thiâm tawhphawt chuan bengkhawn tlâk a ni, a bengkhawn lo'chu an la in-chhîrang ; Tangka duhlo hi tumah awm a nisi lo a. mahni in luma ohhúngkus a, a-hmei a-paa tangka dehohhuah theih-na hi ngaihtuah mah ula, hei aia tha zâwk ohhar ehhuak thei hi in vâng hlêin a rinawm a ni. Mi-mal tân tih leh, mi tamtak tân kawng tha a mi.

Pawnpuitê hi a ni ka tih chu, kan khua chuan mi 3³ in an tah ta a, pawnpuitê 183 an tah ta a. A man chu Rs 605-15-0 kan têt ta a ni. Kumin 1938 hi kan tâm hle a ni a, mi tanpui êm êm a ni e, la tah volò i nih chuan bei ngòi ngòi rawh, i inehhîr haub lovang, ka ti-ngam a ni.

Pawnpuitê hi i tah tih chuan i harsat deuh ve ang a, 2 emaw 3 emaw i tah zawh tawh hnuah chuan i tuan a lo-rang deuh deuh ang a, harsa i ti tawh lovang. Ilmei-ohhe puan tah thiam pâwl i nih chuan, a tề chi ft 3 a sei, ft. 2 $\frac{1}{2}$ avâng chu ni 2 ah i zo thei ang, a pawr tansa chu.

Tin, alian chi ft. 6 a sei, avâng ft. 3 chu ni 3 ah i zo thei ang, a pawr tansa chu, amaherawhohu hei hi hmei-ohhe tuan tha pâwl deuh hna chu a ni. Ilawhtlinna ngòi awm hna chhôngkuain an thawk chu, hotute tân pawh an thâwm ngaihthlâk a nưam êm.êm a ni a.

Kum 31 lai a ni ta, kan pu Colonel H. W. G. Cole. (Kol Sáp) chuan kan ram tangka hnuhna tûr a ngaihtuah a, Sîkul sâng ahte naupang a kaltîr a, Sêrthlum huan tề mi sîam tîr a, thialrét, Alu, Sebwug puak phurhte a zir tîr a, Bâwngtề a lei sak a, vâi thlâi zâwng zâwng hi a mi zawn sak a ni, chumi hnuah Dawrpui mi sîam sak leh a, tûn thlengin kan tangka lâk chhuahna hnâr pui ber kan pu Kol Sáp a la ni, kawng tam takah.

Khi a chung a mi khi a tha êm êm mai kan tilo thei to a ni a. Tangka lâk chhuahtheihna tha ber chu Sêrthlum

huan khi a ni a. Luipui dung ram lum leh hrisêl lohna hmun a ngai si a, mi thenkhat phei chuan an thih phah ta zauh zauh a ni a, a tha êm êm nachung hian.

He mi Pawnpuitê hi zawng a siamna hmun mahni ohhuat lai zâwlah a ni, han ohhuanlam tûr engmah a awm love ti.rawh. Hmeiehhe 2 in kumkhat pumhlûm thawk ta malh malh sela, Pawnpuitê 36 ve ve a lian ang hi an zo thei ngei anga aman chu Rs 360 a lochhuak ngei ang. Hna chu eng hna pawh thawh thanin kan tuan a tha zel thei a, a aia tam pawh an tah theih a rinawm a ni.

Tûnlâja kan Bawrhâpte nupaa huathawh hi kan Mi-zo hnam tân chuan kil tina mi tân puan ven theihna ber chu nîn a lang a ni a. He mi bengkhawn lotu nih chuan kan chân lian hle dâwn a ni.

Kan pawnpui tah chu a man kimlo hmute pawh an awm mêk a, ohung mite chu an hna han en chuan hmu kimlo tûr an loni rêng thîn, athen thiamlo rêng an ui a, athen chu ngaihsam vânga lo-tah thalo te an ni.

Atira i thiam loh avângin a man kim hmulo mah la a sia tha leh deuha tah tum rawh, beidawng hauh suh, heih hmeiehhe hlawn tlinnâ ropuitak a ni e.

Lalsailova Sailo,

Kelsih.

Registered. No C 2425.

CHANCHIN BU

Bu 8na } **SEPTEMBER 1938** { A man kum 1 Cheng 1/-
Daka thawnin 1/4/-

Enkawltu (Editors): Sainghinga & L. Kailuia Sailo B. A

**Chhuahtu (Publisher) :- The Assistant Superintendent.
Lushai Hills, Aijal.**

THU AWMTE

Phêk.

1. Dawrpui sa	130
2. Hriattirna	130
3. Hriattirna	131
4. Naupang kaih	132
5. Editor hnena lehkha thawn	133
6. Shillong Mizo Skul naupang chanchin	134
7. Pawnpui tah ngaihtuah pawl	135
8. Tlawngngaihna	136
9. La duang	137
10. Vai rama hna zawn	138
11. Mizo ram	139
12. Tunlai chanchin	140
13. Mahni	142

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL.

DÂWRPUI SA

Dawrpuih hian sa an zuar reng tih theih a ni tawh a, zawrh theih reng ni sela a zuartu leh a leitu tan a tha hle ang. Tânlai hian sa zawrh hi lei ngam ni dawn ta loin an sawi a, a pawl hle mai.

Lei ngam a nih lohna hi a man a tam vâng a ni lo a, a zuartu thênkhatte an fel loh avang a ni a. Thênkhatin ár pul tûr ngui tawh sa te ár tha angin an zuar a, a leituin ár tha lein an lo lei a, a tûk lekah a thi a, an ár tha laite a kai a. Thênkhat phei chuan an lei zanin an ei a ni thei. Thênkhatin sa thi sa te, sa seh sa te, sa thiang zo zên lo te a tha angin an zuar a, mi sa ei duh ngailoh chite sa tha dang hming chhâlin an zuar a. Hetiang mi hi zuartu zingah an awm tih hriate chuan an hmêl hriatte zawrh leh an hriat chian lo chu an lei ngam tamang lo a ni.

Heihi tih dân thalotak a ni a, sim thuai tûr a ni. A leitu tan a thalo a, a zuartu jan a tha hek lo; sa tha leh sa thiang zuarte pawhin hrallna an hmulo thuai ang. Kan Mizo hnam a chawimawi lo êm êma ni. Kan hnam hmêlma liantak a ni a, chin tam hma hian tih reh thuai tûr a ni.

HRIATTIRNA

Mahni khua-a nurse nei duh lal apiangin rawn dâl rawh se; an neih theih dân tûr chu hetiang hi a ni:

1. Nurse hlawh chu Mizo ram Red Cross pawlin an

pe ang a, kum thum chhûng atân a ni rih phawt ang.

2. Lal khuain a in an sak sak ang.

3. Thla tin buhfai mawn khat an pe bawk ang.

4 Nurse chu a awmna lal khua leh khawper ah te hman a ni ang.

A rawn diltu lal apiangin a khaw in zât an sawi tûr a ni a, dîlna chu Honorary Secretary, Lushai Hills District Branch, Red Cross Society, Aungmye-thawn tûr a ni a, October thla tawp hmain dîl tûr a ni.

D. Tennant,
Honorary Secretary,
L. H. District Branch,
I. R. C. S.

HRIATTINA

Mizo tawngin lehkhabu ehi hrang leh ngaihnawm te a awnlo lutuk chungin lehkhabu chhuah tumte chuan Chhim leh Hmara Lehkhabu lam ngaihtuah tu páwl te rawn zél sela, annin an theih angin an lo-
tanpuin a tih thatzia tûr te pawh an kawh hmuh duh ang a, chutichuan hralh te pawh a lotla zawk ang. Mizo ram thatna duhtak taktute chuan hetiang ngaihtuahna hi an fuh duhzawng a ni a; amahe-
rawhchu lehkhabu chhuah tum tamtakin thu thuhmun an lotum hnan theuh chuan remchanlohna a loawn ang a, rilru nawmlolna leh beidawnnate a awm zawk ang. Chuti-a mi tamtakin an ngaihtuah bran theuh
chuan intanpuite pawh a ti harsa zawk ang Mizo

rama lehkhbabu chhuah lam ngaihtualitu pawl hnilitte rawnlo a, Mizo ram pawn lama chhuttirte chuan a thu leh a ziaik dan, a spel diklo hlek avang mai emaw pawhin tanpuina leh hlawkna an hmulo mai thei a ni.

A. G. McCall,

Superintendent Lushai Hills.

NAUPANG KAIH

Kaih : hi naupang kum chanve atanga kum 5 mi te zingah a awm duh bik. (1) Khawsik avanga kaih a awm. (2) Rôlhût kawchhûnga a tam vanga kaih an awm. (3) Thluak lam fel lohnavanga kaih an awm bawk.

Khawsik vingin lo kaih ta phut sela, dan naranin naupang kut-ke a lo vawt thin a, chutichuan a kut-ke chu a lum ran theihna ngaihtuah la, a lum fel ta zet i tih ah puan lumin tuam tlat la, a thlan tih chhuah theihna ngawt zawn a lo tûl ta. A kut-ke i tih lum dawn vêl chuan a lu chu tui vawtin thlawr ang che. Naupang an kaih phawt chuan mawng kahnain lo káp e thei ila, a bulpui pakhat a ni fovang.

Tihdan dang : Tuilum lep lepin bual vak ang che ; i bual zawhah bruhul thuai la, puanlumin lumtakin tuam ang che. Tui vawta bual a tha an ti bawk a, mabsela heihi tih sual palh a awl viau awm rua e. Vawi leh khatah tui vawtin leih thut suh, a phuzaw anga, that loh zawkna a lo chhuak dah ange. Tui vawta a lû i leih dawn pawhin i kut huhin a chal dek, tê tê ang che.

Khawsik nei hauh lova kath chu tui vawt hman dik lohna riau a awm. A ka lam ɛrawh chu ti lum ɛe mai la. Thluak lam leh rŭlhŭt hnathawh a ni thei e. Rŭlhŭt hi kaihna siamtu ni ang sela, naupangin kum khatah damdawi vawi khat tal ei ang hmiang.

CHANCHIN BU EDITORS HNENA LEHKHA-THAWN

Ka pu,

Khawngaihtakin ka thu ziaik hi in Chanchin Bu ah min lochhuahsak thei ula ka lawm êm êm ang.

Mautâm kum khan ka pan Pang khawramah min luhpui a, chuta chin chu tun thlengin kan awm ta reng a, ka pa chuan ka naupan lain min thih san a, unaute awmna chin rêng rêng hre lovin Pang khaw saphunin kan awm ta mai mai a. ka unaute awmna hi hria ila ka duh êm êm a, zawn ngaihna lah chu ka hre si lova, chuvangin Chanchin Buah hian chhuah ila miten an hre thei berin ka ring a, ka han chhuah a ni e. Tŭnah farnu pahnih nêh chauh he Pang ram ah hian kan awm a ni, kan chanchin chu hetiang hi a ni : Kapa chu Liânphunga Pachuau a ni a, ka pu (ka pa pa) chu Laltunga a ni, ka pa unaute chu heng te hi an ni. :- (1) Doṭhuama (2) Kaichhŭnga (3) Zakhina (4) Lalkhŭma (5) Lalnăwka (6) Tlungvêla (7) Thangpuilali (8) Chawngpuilali (9) Lalliantluangi (10) Sângpuui.

Tin, Zakhina hian fa a nei a a hming chu Saidan
lova a ni an ti: Heng ka pa unaute leh farnute
pawh hi mite min hrilha ka hriat chauh an ni a. Heng
ka pa unaute leh farnute hi dam an la awm ngeiin
ka ring a. tin, thi te lo awm tawh mahsela chithlal
te an neiin ka ring a. He lehkha chhiar apiang chuan
min-lo kam-tam pui ula, hei leh chen u leh nau
chipui bre lova awm hi a manganthlak hlein ka hri
a. Khawngaihtakin ka unaute hi dam an awm chuan
Mizo, rama mite chu u leh nau pawh in inhre ve
ang a, lekhain emaw mi han hrilh ve thei ula k
lawm em em ang, Kei chu fa pakhat ka nei chauh
a ni. Lehkha min thawa dawn chuan hetanga zia
tôr a ni.

Thanglinga, Saichal khua,
C/o Pastor R. Ruala
Barkal P. O.
Chittagong Hill Tracts

SHILLONG MIZO SKUL NAUPANG CHANCHIN.

August 24 ni hian St. Anthony's College leh
High Schoolin intihsiaakna an nei a ; Mizo naupang
in an ti tha hle. Lawmman hmuhna leh a hmutute—

College { 1. Mantlawn zuan. pakhatna : Lalsanga.
2. Thing bial (Discus) paih, pathumna: Sapte
3. Lung vawm thui pathumna: Lalsanga

High School	{	1. Fei khawh—	pakhatna,	Thanzaauva.
			pahnihna,	Hlira
			pathumna,	Sangkûnga
		2. Discus paih—	pakhatna,	Thanzaauva
			pahnihna,	Hlira
		3. Zuan san—	pahnihna,	Hlira
		4. Hurdle race—	(Thing zuan khûm thun)	
			pahnihna,	Hlira

Lawmman pakhatna chu tangkapui leh no tó a
i a. Lawmman pahnihna erawhchu lehkhabu a ni.

Sangkûngan an Schoolah nâupang thaber nih man
ana bun mi a hmu a, kan lawnpui ble.

Lalmawia, Seey, L. S. A.

PAWNPUI TAH, NGAHTUAH PAWL

Izo ram pawnpui tah ngaihtuaktu pawl Advisory
ommittee, August ni 22 a an inkhawm tuma an thu
h thlakte chu heng hi an ni:—

Pawnpui lehkha sen bel khawpa tha leh vâr, rawng
um pawnpui, a pawr sôkvâr pawnpui leh chhawh-
hi-buhpawlh pawnpui, diktaka tah leh a sei lam ft
a vang lam ft 3 man atan cheng 5/- ni se tih a ni.

A chhan ber chu, Aijala Pu Pachhûnga Hmar,
izo dawrkai lianin laduang sêr 1 ah -/9/- (hna kua)
a tam lova a bralh theihna túrin laduang zawrhna
ih nan a ni ber; tin. hctianga pawnpui dik zawng
wng man bi tuk a nih hian, rawngdum pawnpui
h nana la chuang mamawhte, pawnpui var tha ber
ni leh chhawhchhi-buhpawlh pawnpui tah harsat leh

buaithlak bikna te hi chawhrualna a ni ang tih hriat
chhuah a ni bawk.

Inkhawmte

1. Major A. G. McCall I. C. S. 2. Mrs McCall, Joint
Organiser, 3. Miss Hughes, 4. Mr. B. M. Roy, 5. Mr.
R. Buchhawna, 6. Pastor Chhuahkhama, 7. Pu Pa-
chhûnga, 8. Pu Lalsailova Sailo, 9. Pu Thanga,
10. Pu Sainghinga, 11. Pu Buala Lal.

Sd/ A. G. McCall
JOINT ORGANISER

TLAWMNGAIHNA

(By Thangtâwna)

410

(Thlûk Dan "Ashgrove." Mizo Hla 286)

Naipang Duh tih to a read in the song

- 1 Zo ram duai chawisângtu áuká máwi Tlâwmngaihna,
Nei ve ang maw ánpai hringmi khuavêlin;
Pipu leh sakhming Hráng!ci ohenah Tlâwmngaihna,
A dâi dáwn lo thang tin thar zêl vâl mawia'n;
A phal ngai lo Sei fa vâlin hmingthan tlâwm tûr,
A vêng zêl e, hnam leh ram a chaw! chung tûr;
Chung khuau'n hual zêl se, sakhming than tlâwmngai tûr,
Duhlian ngúr tin vângkhua Zotláng Ram mawiin.
2. Ramvachal hrângan puan ang bâng, thlengtlang harhna,
A hming an hril lian ang rual tin thar zêlin;
Ram tin, mual tina tûan si,¹ vâl tlâwm rual khûmin,
Zu rûn lûm lo, awmhmunrándang vâl lâmna;
A hrâng mang é rual zawng laiah Vâna pa kha,
Zalêng sawng hian ehâi e, a hrai sakhming kha;
Ramva a ohe! ngai e, fâng fák lo thian siam sa,
Liando dâr iang saw-râi a sakhming thang ta.
3. Ngúr-tin vângkhua so sâng vâl káran tlâwm tin ngai,
A lêng zêl é, Ruakhûm vâl Taitesen, iang :

- A sùr a sa, a thim a vârin a kal ngei,
 Ko thiam Huiva leh Kawrvai thirhrui a iang ;
 Tinkim bia-thu hril tûr, a liam zamual tlâng sei,
 Tlâwmngaiin rual khûm e, sak-hming a thangsei ;
 Lânû lêngin hai loa sakhming mâwi thang lian,
 Ânka nêin hân, an nuam rûn lûm nuthai a'n.
4. Rual hui sakhming nau-ang chawi liantu Tlâwmngaihna,
 Hril sêng ang maw Saikût' zâitin chhiar thamin ;
 Zân tiang chhiar, phâm-ang zâl, awm khuâ har rûn lûmin,
 Lânû lêng duai bîklo, siakhian fâk hânin ;
 Vâng khuâ lian tlâng hna tûan za e, suhiung rualin,
 Lenrual tukramian khuâ tlai hnutiang chhawnlo ;
 Ngûrtin vângkhuâ zâwlan khual chhia âr-ung vâlo,
 Lam sùl chau sâwngbâwl e, khuâ tin vâl rualin.
5. Vâng khawpui tual Sâppui nun zir zalêng kâran,
 Nghih lo u, ngûrtin hian hmingthan tlâwmngaia ;
 A thang tlâwmngai, No mawî hân r'u sakhming len nân
 Dâwntuai thar hian hril se, thangtin thar zêla'n ;
 Vâng khawpui hming lonna leh lungmuanna
 Chawn tintuah zai rêl pa'n kai se, châwn-bân a'n ;
 Mi kawlh, sa kawlh, thiamna leh Sâppui nun pawhin,
 Tibo suh e, Hnamtlâwm a chawimawi vângin.

LA DUANC

La duang zuar duh apiangin Pu Pachhunga dawr
 h hian zuar sela, a man chu sêr khatah duli a ni.
 a zâi sîn a ni lo a, tunlai pawnpui pawra an hman
 ng, la phawk naran ang hi a ni.

==O==

Mi thenkhatin a buatsaih a har nêin, a man lo e,
 i ti a ni thei e. Kan thil bralh reng reng hi a tha-
 kan chhut chuan a man lo vek a ni. Thâl hi tun-
 in chêng khat leh duli te, a tam lamah chêng nhieh

tein an hralh a ; chêng ngaa hralh angah pawh ngai ta ila, a tha kan chhût chuan chêng 8, chêng 10 man tûr a ni a. Puanhlap chêng khata hralh te hi a tha nêh a chhût chuan a man lo a ni. Buhfai mang hi a man lo a ni a.

Engvanginge kan hralh theih si ? hun áwl kar laka kan siam a ni a, a tha man an chhiar loh avang a ni. Engemaw karin hna dang thawh thulh loin a tih theih a, áwllên lai tein a tih theih a ni. Hna kâr laka pawisa hmuh theihna awm apiang hi um tûr a ni.

Heihi hmeichhe tih tûr bika dah tûr a ni hek lo. Putar pawhin an tum pawt chuan an kai thiam a ni a. Tlangval leh mipa naupangten heihi an hun áwl ah thawk sela thil thatak a ni ang. Khawtinah mipa-ten thawk ve a, la duang hirawn hralh tûrin infûh theuh tûr a ni.

VAI RAM HNA ZAWN

Mizo tlangvalten vai rama hnathawh tûr zawn nacháng an hre ta hle a, hmuntin deuhthawh an awm darh ta a. Mi tamtakin hmu thei zêl sela kan lawmpui hle ang.

Amaherawhchu hnathawh tûr zawnga kalte bian Mizo loawm chhunte an tibuaia an ti mangang thei hle tih kan hre ta zeuh zeuh a, hnathawh tûr zawnga kal tûrte bian an kalkawng an thang chhûng k hna hmuh loh a haw lehna tûr in ruat lâwk vek tû

in kan hrilh duh e. Vai rama Mizo awnte an phun-
nâwi a nilo a, a harsatzia leh a buai thlâkzia kan
briat ve rêng avângin kan sawi a ni.

Vai ramah hian khawsak a liar a, mahni khaw-
sak theihna blawh chauhte pawh an ni a, (kan tawng
an huat thu ni suh sela) pawisa duh a nasa zual a
ni a. Mi an that avanga, mi chawmhlawin leh mi ta
ringa awm mai tumte chu hna hmu tlâk pawh an ni
lo a ni.

Vai rama hnathawh tûr zawng tûr apiang chuan
mahni intodelh ziah turin kal rawh se. Mizin veivâk
naran pawhin Mizo rama zin ang a ni lo tih hrereng
sela; vai ram an tlawh dawn phawh chuan pawisa te
inring theuh rawh se.

MIZO RAM

Lungleh mêl 3 ami Deburam Chhetri an "Vai
sipai pakbat Gokul Thapa'n April ni 17, 1938, chhûn
dar 11 vêlah khamah mi namthla e" tiin a khing a.
Ni 30 August 1938 ah khân Sipai Gokul Thapa chu
kum 5 Lung in tâng tûrin Bawrsapin a rem ta.

Satinbranga, Saithuama khua Môrlêna mi Do-
mana khua Tualpuiah a zin a, ni 3. 8. 1938 Nilaini
zân khân lênglen hun vêlah leipuaia vaimim tlan sa-
vawm chang tûrin puan dum vengin, tumahin an
chang ve tih hrelain amah chauhina a kal a, Domana
Tualpui lal chu thim hlimah a lokal hmasa daih tawh
Satinbranga chuan leipui dâi a va thlen dawn

chuan thawm a bria a, Savawm emaw a ti a, kah tumin a veh ta a, a thawm chu Domana chuan Savawm lochhuak emaw a ti ve thung a, a hmuh vele a kâp ta a, a khûp chungah a kap fuh a. Inhuatna neilova inrâl palh tak zet an nihavangin Bawrsapin a ngaidam a, Domana hian a theih angin Satinhranga chu a damloh chhûng chu a enkawl dawn bawk.

Pastor Haudala, Serkawn Skul hotuber **pension** kha Puanpui tahna lama Ziaktuah a tang ta.

Kêlkang lung in tangte kha an lochhuak ta a, thu intiamkamtakin an chhuak a ni a, an tiam anga an awm loh chuan Sylhet lung ina tang leh mai tûr an ni. An intiankamna chu hetiang hian a ni— 'Van-tlang leh mipui awmnaah eng sakhua mah an belo ang a, thute an hrilin an ti vèl reng reng tûr a nilo. Mi thute an ngaithla thei chauh ang a, anmahniin engmah an ti vèl lo ang.'

TUNLAI CHANCHIN

SAP RAM : Czechoslovakia rama Czechsho leh German mi chungchang thu kha an la sawi fel thei lova, indo awm mai thei tûrin an ngai a, an inring deuh thup mai a ni, Kumpinu ram atanga palai khan hmeh rem hrâm a tum a, an la inbeho thin taknaa, an inrem thei dawn lo a ang hle mai. German lam pang, Sudeten mi lam khan rorelna kham leh thil dang hrathawhnaah te anmahni lam ni v.

tûrin an ngiat a, an ngiat tam deuh a ni awm e ;
 leh lam zawngin kawng tamtakah an ngiat ang pawh
 an remti thei a, an ngait zawng zawng êm chu an rem
 tih pui thei bik lo a, German lamin a then chu kan
 ngiat lo mai ang e an ti duh si lo.

German ramin Russia te, Rumania te, Yugoslavia
 leh Hungary te an bia a, indona te lo awm ta mai
 sela engtin ngeni ang, tiin an tanna lam tûrte an
 zawt thlithlai deuh a. Russia hnenah chuan Japan
 hena in intih deuhnaah pawh ka lo inrawlh si lo a,
 a ti a. Russia chuan Czechsho hi kan thutiam ang-
 in kan tanpui lo thei lo an ti deuh a—Hungary chu-
 an engmah a tiam duh mang lova, indote lo awm
 mai se khawi lam lam mah kan pui lo ang an ti zawl
 a Yugoslavia leh Rumania erawhchuan engamah
 an tiam lova. Kumpinu lam hian tuntum thua indona
 a lo awm mai chuan Czechoslovakia hnenah an thutiam
 leh an tih tûr chu ti lo thei niin an inring lova.

Chutih a-lai chuan German sipaiho an indo lem
 chiah mai a, an ti nasa deuh a ni ang chu sawrkar
 dang te pawhin indo lem dan panggaia ang lo deuh
 e an ti a, an hlau thawng hle mai. Sipai chang an
 indo lem lova, midangte pawh indo rual chu an ko
 tek mai a, ram danga zin tûr pawh an khap a, an ti
 nasa hle mai.

China leh Japan—— Japanhoin hma an la sawn ta
 l a ni = Hankow lama Liuan khua an la ta. An lak
 sawn chuan an inbei nasa hle mai a, khawlaiah an
 sawmchilh vak mai a ni. Juichang lam pangah

chuan hma an sawn thei lo. Yellow lui chu a hmar lam kam mel 60 lai Japanin an luah a, a lehlam kamah China an awm a, vawmpuahin Chinaho chu an bei thin. Kingshan khua pawh vawmpuahin Japanhovin an bei a, vawmpuah 200 lai an thlak a, nunaute pawh an thiin an hliam nasa hle, 1000 lai an ni.

Chinahoin Shanghai khua an la bei ta zeuh zeuh fo a ni awm e, a khaw thlanglam pangah an bei a. Hnam dangte chu an ral tlan a, an beih hnulnun ber August ni 21 chuan Japan tam fè an that a, an in-bei te chu 1000 lai an ni an ti. Peking khaw kiang lawka Japan rël tlan lai halpuahin an lobei a, rel te chu a chhia a, mi erawhchu an thi lo.

= :o: =

Palestina ram lam lah kha an la buai ta fo mai. August ni 26 niin Jaffa khuaah vawmpuah an ti puak a, chumi an chuan Arab mi 24 an thi a, 35 an hliam a. Jaffa khuaah vek hemi ni hian Sawrkar tawhlair an lo bei bawk a, Arab mi, tawhlair khalhtu a thi a, a thian chu a hliam a, chumi tlai vek chuan Juda pakhat an that a, a tuk zingah Juda mi englo hal an tum a, Policein inkhawm tih darh an tum a, an darh duh loh avangin an kap a, thenkhat chu an hliam nual.

MAHNI

Kan dam chhûng hian kan zingah thil pahnih pawimawhtak mai a awm a, chu chu Mahni leh Mi dang a ni. Engemaw changin keimahni aini mi dang ngaihtuah an tûl thin a; engemaw changin mi dang anin keimahni, Inngaihtuah a tûl thin Thil tih tûl

ram ber sawi pawhin mahni intheihngilh a hlaubawm a ni. Hmun tin hotuten thil tha an ngaihtuah leh an thu zirtirah chuan anmahni ngei chu inzirtir a ngai a, khaw tlang tan thil tha sawi leh hnam tan a thil sawt leh thngaihtuahin mahni intheihngilh a hlaubawm. Thu thaber pawh misual sawi a nih chuan, a mawi ³⁾ a ; taimak thu pawh thatchhiain mi fuh chuan sawt theilo ang a. chutiangan hnam leh ram tansh thil tha ngaihtuah tute chuan an thil sawi leh a duh chu ti takzetin an duhia lantir sela, inzirtirna ni a sawt zual ang. chuvangin mi chungah thil tha tamtak kan sawiin keimahni intheihngilh a hlaubawm.

Hmun tina hruaitu chuan milian, lal, leh mi-mir pawhin thil kan sawi leh zirtir tûr kan neih chu keimahni Mahni kha inhneh hmasain, mi dang hnenah hrilhin sawi thin ila ; zirtirna chu a chak hma ang. Skul zirtirtuin a zir tawh hnu naupang hnena a hriat tawh hnu a zirtira a sawt thei angin, kan zirtir tûr thuah chuan mahni intheihngilh tûr a ni lo mahni ngei kan ni hmasa tûr a ni.

2. Chutitaka mahni a tûl chungin mi dangte hi an tûl em em baw si a ni. "Mi dang chungah thil tha tila i chungah thatna a liam ang a, mi dang hmangaih ngah ber chuan hmangaihtu a ngah ber," tih a ni. Chutiangan chuan mi chungah thil tha engtia tam nge ka tih theih ? tih hi inzawh thin tûr a ni. Kan ramah bian mi thenkhat chu an finna leh an chinchang hriat na bi chhawr a har em em a ni. Rawp mah ila bei-

a dawnga (mi hauh avangin) mahni ram tan leh mah-
 ni ram mite tan thil lung put ^{ing} ila. Mizo fa ram
 danga awmte kan ram ti mawi tui kan fuih leh ram tan
 thil an ngaihtuah thiam hle angin, keini helai Zo ram
 chhunga mite hian kan hriatna ⁱⁿ chhun leh finna
 neihchhun hi midangte hleh ve ⁱⁿ tûr a ni. Kan
 thenawmte tan thil enge ka tih ^{la} h a, khu-leh-tui
 hlim zawk nan enge ka tih theih ^{n pa} utiang zêlin mi
 tinin mahni hmasial loin mi ^{an} dawng ngaihtuah thin
 tûr a ni. Kan ram thiltih dan tam ^{ing} hi nguntaka
 thilirin mahni hmasial a ang lutuk ^{ing} thin ka hria.

Sapho zingah chutiang chu a tanloin a rinawm.
 Mahni tan niova mi dang tana an chakna leh theihna
 zawng zawng thih thlênga inpo an awm fo. Mizo ram
 ah hian a tira kan thiltih chu mi tan ang hle thin
 mahse a rei deuh hnu-in mahni tan a ang leh thin.
 Chutiang a nih loh ber pawhu a tawpah chuan In-
 duhna a awm leh thui thin.

Mi tana thil kan tih leh kan sawi thin chu In ngai
 hlô leh Induh mai loin. mi dangte crawhnuan mi
 ngaih hlut theih chu a tha a ni.

Chutiangin kan dam chhûnga thil tha tih kan
 tum hian thil chhetê-a kan ngaih leh hotaka kan
 dahte hi, ram thatna daltu an ni thei a ni. Kei-
 mahnia chutiang mai mai kan ti leh a pawl love
 ti thin angte hian dip cher thatak an nei thin.
 Chuvangin damchhûng ni te hi nguntak leh chik-
 taka ngaihtuaha mahni leh midang inhman dan
 hi nguntaka ngaihtuaha chin tûr a ni

CHANCHIN BU

Bu 10na } **OCTOBER 1938** { A man kom 1 Cheng 1/-
Daka thawun 1/4/-

Enkawltu (Editors) : Sainghinga & L. Kailuia Sailo B. A

**Chhuahtu (Publisher) :- The Assistant Superintendent.
Lushai Hills, Aijal.**

“I neih zawng zawng khawhral suh ; i hriat zawng zawng
ring suh ; i hriat zawng zawng sawi chhawng leh suh”

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL.

TJINLOHNA.

Mizo hnam tlinlohna hi kan ziaak chhuak zeuh zeuh
va, mi thenkhat phe chuán mahni inmualpho chauh
vah min ngai a ni thei e, chuti ang nih chauh mai
pawh chu a awl hle ang. Amaherawh chu mi then-
khat talin rilru siam nan an lo hmang dah law maw
tiin, inmualpho nih dāwn lo vin, hrehawm ti chungin
kan han ziaak thin a ni. In sawisēlna mai mai a ngái
lo vin, “heng hi kan tlinlohna a nih chuán tlin zawh
ngei i tum teh ang u,” tih rilru puin lo chhíar thin
ila, a lawm awm em em ang a, reilote hnua “kan

tlinlohna ah khan kan tling zo ta e" tiin ziaak chhuak leh thei pheí fla chu a lawmawm leh zual ang.

Tlinlohna inhriat hi tlinna, thatna leh hmasawwna bul a ni ve fo a ni. Tling zova kan inhriat chhūng chuan lungáwi a awm mai a ni deuh thin a, hmasawwna tum leh chuan a awm thin lo. Kan tlinlohna kan hriat a, mte pawhin kan tlinlohna min hriat pui tih kan hriat chuan tling zo nih tumin tha a thawh theih zawk a, hma kan sawn thin a ni. Tlingzo si lo va, tling zo emaw in tih hi a hlauhawm a ni. A tlangpui a mizo tlinlohna kan ziaak chhuah thin ang hi ziaak lo ila chu Chanchin Bu chhiartu ngawt te chuan mizo hi hnam dang a in kan lo tling zo va, kan lo fel zawk zel a nih hi tih theih tur khawpin mizo sipai leh sikul a zir chanchin hi tha tak tak a chuang thin a ni a. Heng an thatna hi kan lawmpui lo a ni lo va, nimahsela an mahni in sawi ang lo tak hian an ngaihdan kan ngaimawh tur leh kan ngaihsan tur an mahni hotu te ngei te pawhin an tlak lo, an tlin' ve lo min ti si thin a, kan thatna lam ngawt kan in hrilh a kan tar lan bik chuan kan tha tak tak emaw kan ti ang a, kan chhiatna a ni zawk ang tih a hlauhawm a ni.

Mizo chauh hi tlinlohna nei kan ni bik lo va. Hnam engpawh hian mah ni tlinlohna lam chu an nei ve theuh va, an tha famkim bik lo. Amah erawh chu an tlinlohna atangin an inzir a, an tlinlohna kha hre rānin, theihtawp an chhuah a, an lo tling zo thin a, chuti ang a tlinlohna inhria a, tlinlohna atang a zir

thei apiang chu hnam hlawhtling, mi hlawhtling an ni thin. Kan tlinlohna kan sawi te hi kan tum chuan kan tinna ah kan siam thei a ni. Mizo hi hnam mawl tak ni mah ila, kan phutawkah chuan thil zir thei lo leh ngawng lutuk kan ni bik lo va, kan phak chin chu kan thian thei thuai a, hnam dangte khûm êm lo mah ila, kan tluk ve thuak zel a ni a. Kan tlinlohna lam hi insiam that tum ila, kan hmasawn-theihna kawng a ni ngei ang.

Tlinlohna hi min daltu ah kan nei reng tur a ni lo va, kan hmasawna rahbi a siam tum hram tur a ni. Vawi hnih khat tlin loh avangin kan beidawng tur a ni lo va, hnam thanglai kan ni a, tihdikloh palh leh tlin loh chângte chu kan nei ngei tur a ni a, theih-tawp chhuah in tlin hram kan tum zel chuan kan la tling ve thei chêk ang.

L. K. S.

MIZO RAM

Kelkang khua harhna buai avânga leiman fet hnih cháwi leh puakphur atána koh hmasak an nih tur kha an lo that tak deuh avângin Bawrsapin a ngaidam ta.

Lungin tàng chhuak thu kha mi thenkhat in an hre chianglo a ni awm e. Larsap chhuah an ni a, mipui zingah a puipa deuh in eng sakhua mah an bei vêtâr ani lo tih a ni a, an mahni in lam leh fianrial a sakhua an neih khap a ni lo. Tûn hma lama an tih ang deuh va, vântláng zinga tih an áwi lo a ni.

x x x x

September thla chhûngin a ruah sŭr tam hle mai a, ni 18 aṭanga ni 20 ni thlêng khán khua a cheng a, ruah lah a tam a. Tuite a lian nasa hle a, lei pawh a min hle mai. Aijal tuikhuaḃ pawh a liam a. Ni 18 chhûnga sŭr chu a telna ah inches 1.16 a ni a, 19 a mi chu 5.32, 20 a mi 2.45. a ni.

x x x x

Shillong sikul naupang pahnih hotute thuawi loh avāngin sikul aṭangin an hnawtehhuak an ti a, pawikan ti hle. Thuawi theilo, thunun theih loh kant nih hi mi te min relna ber pakhat a ni a, vāntlāngin engmah in hremna kan nei lo hi a pawihle mai. In hremdán, inzirtŭr theihna tŭr ngaihtuah chhuak thei an awm lāwm ni aw?

x x x x

Mizo ram ṭam thu kan sawi tawh a, hmun thenkhat ah chuan an ṭam nasa hle ani awm e. Thawkhath lai chu, ruahsŭr hma deuh te khôn Aijal ah pawh lei tŭr avāng hle. Tŭn ah erawhchuan áwllên a lo ni ta a, buhfai zuar chu an awm leh ta hle zāwk.

x x x x

Dawrpui vênga nupa an in khing a. A nupui in a pasal chu min brai hlum a tum e tiin a khing tlat mai a, daktorte an ko va, brai hlum a tum hriatna a awm loh avāngin a khing hneh ta lo va. A pasal chuan hetia thil ni lo lo min tih tŭr tum— lungin pawha min khung breh lo chu nupui ah ka nei ngam aw-zawng lo, ka hmelma lian ber a ni a lawm— kan in nupa lo vāng

a, a man ba pawh ka pe thei lovang tun a tang ve thung a. Bawrsap pawhin mipa tan awmpui leh a hlah awm tih a hriatpui a. A nupui leh a nupui a chhông ten a pasal an biak lungawi thiam chuan haw leh sela, an biak rem theih loh chuan a nupui hian sum a chhuah a ni tûr a ni, a ti a. A nupui chuan a pasal chu naupang chbe thlêm takin a thlêm leh a, zan khat zawng a pasalin a lo hnial zo ani awm a, bei dawng lovin zan dangah a lubkhung leh a, a chhuak dub lo va, vantlang hial a ti chhuak tûr a an pun hnua a pasal chuan a pawm leh ta a, tânah chuan an iri nei tha leh ta' an ti. "Man-leh-mualin nupa inthen tûr a lo chelh na ngei" kan ti ang nge, "Vawikhat hlawhtling lo mah la, bei la bei nawn rawh" kan ti ang aw?

x x x x

MIZO ZAWNG ZAWNG HNENA LEHKHA THAWN.

1. Kum 1905 khân mizo that duhtu pakhatin mizo chanchin a ziaakna-ah mizo fellohna zual deuh deuh chu heti ang hian a sawi a :—

(i) Mahni irinna nei lo, mahni-in engmah thawh vé si lo va mite thil dil leh lak ching.

(ii) Mahni intihnghehna tur zawn ngaihsak lo, khaw-sak dân tih danglam tum lo.

(iii) Kam-tam, a rôk a inkher hmang, inkhin ching.

(iv) Mipa chuan an theih phawt chuan hnathawh leh thasên putapelh an tum thin.

A ziajna chin kum 30 laiah hian tunlai awm dan han en ula, In fellohna ang hi tun thlengin in la nei emaw in zawt teh u. Henghi infellohnaa sawi tur a la nih chuan in rawn tlang ula, a tih that dan tur ngaihtuah teh u khai.

Tun hma lama in awm dan ngaihtuah hlek ila, a sawt a ni thei e.

2. Tun hma lam thlirna : Hmasang ata, in pi leh in pu chen a pem leh insawn ching hnam in ni a. Chutih avang chuan nakin hun lam ngaihtuah lo vin tunlai chauh in ngaihtuah a. Nakin hun te chu dan theih a ni lo va, an lo thleng ngei ngei thin tih i theihnghilh suh ang u. Sorkar awpin muang takin in awm a, mihring te in pung zela, in tlangte erawh chu a pung thei chuang lo va. Thil awmdan hlui te chu awmdan tharin a rawn thlak ta a, thil thar rawn in her chhuak te remin in nun dan te chu in din' thar tur a ni tih hi in hriat ran a hun a ni lawm ni?

In ramte, in inte, in hriselnate, in sumlehpate, van-tlang phuisuinate ngaih tuah a, in mipa thatchhiat te in khin te, kamtam te tihreh tumin eng emaw chu in thawh tawh le?

3. Ta bik neihloh hian thil engkim a tinghet lo. Mizo hian hmanlai ata tawh "ka ta" tih tur meuh hian engmah neih an lo nei ngai lo va. Awmdan te a danglam a, pem te a khat hle tawh hnu pawh a "ka ta" tih tur engmah in la neih loh fo chuan tun hnu kum 20 ah te chuan engtin nge in awm ang le?

In taksa mamawh zawng, Sap bawkbawn te, hmar

cha te, fû te, an'am zikhlum te, puruu te, serthlum te, huan thlai dang te in chin a, hnute pe tur bawng te, kawmawl lum neih theih nan beram te in vulh a, enkawl harsa lo leh sen so tam lo in nghet te, khaw khat vawk khung hona hûangte, bawng in te, natna tlêm theih nan a tuikbur fai leh vawn thianghlum te, tua! lai leh in vël tih fai awlsam nan a mahni in theuhva bawlhhlawh paih lawkna bawm te nei dim dîam, nangmahni din chhuah vek khua te hi, in ril-ruin in suangtua! in, in duhthusam-ah in neih thei lawm ni?

Heti ang hi zawng, in zinga mi pakhat hlawhtlinna chu in vaia hlawhtlinna a ni a, a chan chu in vaia chan a ni a, mi pakhat thil neih chu vantlang that nan a pawimawh tih in briat hun chauhvawm awm thei tur a ni.

4. **Pumpelh kan duh theuh zia:** In zingah hian ram dang a mi, kum tam tak chhûnga finna te an pi an pu atanga pianpui a nei an awm a. Chung mite thurawn pawm loh chu finna a ni thei lovang. Nimahsela, mizo ten an zawm duh loh avang chauhvîn beng mite thurawn hi ngaihsan a ni lova. Mite ngaihtiam zawng thurawnna hi thil hlauhawm pawh a ni zawk thei a, mizo ram tana tha lo tûr pawh a ni zawk thei a ni, chutiang thurawn chu malsawmna anih hnêkin hlauhawm a ni thei ani. Thurawn tha te ch zawm harsatak a ni fo thin a, nimahsela feh kawng nu tak zawh a, i tum lohna lam i thlen ai chuan a tir

tanga chihuk leh chho pumpelh tum lovin kawng chho tak lo zawh ta nghal mai la chu a tawpah chuan i ding chang zawk daih ang.

Thurawn tha mi ngaihsak peih loh zawng angte chu kalh awmlo takte pawhin mi fakna ūmin, a hasatna te chu pumpelh tum in chhuanlam mawi tak an siam thin.

Chutiang rilru chu ban ula, chutiang mifing chu kan zingah i duh suh ang u. Kan ti duh lo hrim hrim ti nghal a hlawhchham chu hlawhchhamna ni ve ngei mahsela, rinawmlohna, (vertherna) a ni lo tal a, chhuanlam nilo tak tak, nakin lama tib lan leh ngei tūr siam zawng rinawm lohna a ni ngei a ni.

5. **Mizo ropuina— Ropuina a ngaih loh** Mizo hian a thenawm phai꯰ mite aia taksa chak zawk, an tluka thil hriat theihna leh ram maktak an nei a. Heng hi theihpatawpa chhawr i tum ang u. Heng thil kan chhawr theih lohna chhan ber chu **ta blk** a neih kan nei lo va, mi dangte angin kan in te **kan in ro**, kan pi kan pu chena kan in a nih ve loh avang a ni tih i hria ang u. Ram ngeth pawh nei lo, huan ngeth pawh nei lo, in ngeth pawh nei lo mi chuan kum khat **chhūng** khamkhawp bak chu deh chhuah chakna leh **duhna** a nei theilo a ni.

Mamawh pawh nei lo, dam chhunga chan ngeth pawh nei lo mi chu, mi vak mai mai, din hmun leh awmawhna nei lo a ni lo thei lo. Kan thinlung a **tem duhna** rilru hian kan ram tan a nakin hnu lam

dawna a dal a ní. Nakin hnu lam tur ngaihtuah lo mi phawt chuan a theihna leh a thahrui theitawp in a hmanng ngai lo.

6. **Mizo inpum khatna hi a bo ang tih a hlawhawm zia :** Chhiartute u, sorkar in lal ho ram te ri a khamsak' a, dan zawm tur te a tuk tak a chin ah hian thingtlang khua te hi him takin, an dep tu khua te rún leh do hlau lo vín an lo awm thei ta a ní tih in rilru ah a lút tawh ngai em ? Heti anga an awm hma chuan khaw khat mi chu mi pakhat ang a an tan' rual thur zia in ngaihtuah tawh ngai em ? Mi dangte aia van-neihna dawng zawk, khawtlang thatna tur a vantlang in a thawh tlan tur thu pawh a hruaitu leh entawn tlak ní awm zawk, hlawh nei te hi a sual a te an ní hlei hlei mai. Hman lawk ahkhan Burma sipaiatang reserve a awm tawh mizo pakhat chuan hnatlang a awl bik theih na Bawrhsap hnen ah a dil a. Vantlang that na tur, a mah ngei pawh in a chhawr tur, lo awm ta lo sela a mah ngei pawhin a a chan tur thil tha thawh ah chuan thawk ve lo va in thiarfihlim a duh mai ani tih a ti lang a.

Mi vak mai mai, an chhungte, an khuate leh an ram tan a eng mah ngaihtuahna nei lo mi ni si lo chuan chuti ang rilru chu an pu lo vang. Chuti ang rilru put a hnêkin a vanneih na dawn avang a lawm in, mi zawng zawng tan a tha tur a ní tih tilang hmasatu ni zawk ngei tur ani. Chutichuan mizo hnam—

hnam huaisen, hnam tha, hnam thanglai in nghahna lung chu a phum ang.

7. Khua leh tui tha nih a mizo ram siam that leh-na : Khaw dan sawm in nei a, zir fo ula, ngaihtuah ula, in hriatthiam loh leh zawt zel rawh u. Chumi dan chu in hman a, in khua a khawtlang thawvanna ngaihtuah pawl chu in tih puitlin theih chuan nangmahni ngei in in zo ram chu hnam dang te zah tlakin in siam dawn zu nia. In zinga hnam dang awm ve te chuan in tih tur an kawhlmuh thei chauh che u a, nangmahni chauh vin in zo ram chu a nih tur ang in in siam thei a ni. Pumpelhna a awm lo. Rin awm taka, taima taka thawk zel in, mizo ni ve lo, in hrulaitu lian te thurawn che u ringin, in insiam tha thei a ni.

Tunah chuan Mizo ram pawn lam a mite afa hnuai zawk a ingaih na rilru in nei a, mite tih dan thik a, an tih dan lak a in tih san in tum a, ngaih tuah lo vin an tih dan apiang in thik a, in la zel mai a. Vai kawr pan mai mai zawngin hlawhtlin in beisei thei lo vang. Heta kawng zawng kawh hmuh tak ang lam hian in tha thawh ula, mahni ta tih ngam tur neih tum ula, in in leh in khuate vawn that tum ula, chui ang rilru nei a in tha hrui in hman chuan hnam ropui nih theihna chi in tuh a ni ang a, phu uk lo va in awh viau, mite ngaih sanna pawh mi tih dan la chhawng mai lovin, in blawh dawn zu nia. Vallen chinah khan in zo ramah hian thil nasatakin a lo dang-

lam ta a. Chhung kaw nghet leh khaw nghet, inzawm tlang khua hlir in zo ram a awm tûr a in dîn-chhuah na kawng ah chuan tih theihna in nei a ni tih lan tir rawh u.

Tih theihna te chu a chuang a liamin in nei a, tumah in tluk lo lo ve. Awmdan thar rawn in her chhuak te hmeh leh rema nun dan tur rilru thar nei ula, chuti anga rilru neih thar chu zah ah nei suh ula, uan nan hinang zawk rawh u.

In zinga hnuaihngber te nen in nun dan thar chu ching ho zel rawh u. Chuti anga thil tih tlan leh tih ho zelna rilru neih loh chuan in zinga lehkha thiam deuh te hian vantlang rawng in bawl tha thei lo vang. In tum loh leh in hriat loh vin vantlang te chu in lo kal pên san ta a, vantlang laka in inthiar-fihlim avangin mizo tak tak pawh in tling ta lo ve.

Thlirtua.

TUNLAI CHANCHIN.

Tunlai Europe ram chanchin chu nitin deuh thaw-in thu thar leh thu hrang a awm mai a, ziak chhuah pawh a harsa hle mai. Vawiin anga thu ang lo vin a tukah thu a awm leh a. Tuna kan ziak pawh hi kan ziak zawh hnu a Sap chanchin bu ah chuan a danglam leh lawh a ni thei e.

Czechoslovakia ram thu, thla hlui a kan sawi kha an baina chhan ber chu a ni fo va. Kumpinu upa

pakhat ho va inremna thu an ngaihtuah lai lá lá-in thu a buai deuh deuh mai a. Czeck ho vin an theih ang tawkin an rama German mi awm te chu tih lung-awí an tum a, an ngiat ang tam tak an rem tih sak a, nimahsela German chi an lungáwí hlei thei lo va. German chi chu German ram a hotu ten an vui pui bawk si a, an ni ho lahín an ráwn bawk a. Czechoslovakia rama German awm zawng zawng in an maliht duh thlang sela, German ram a awm nge an duh Czechoslovakia ramah an ti a, Czeck hotu ten an rem ti tlei lo va.

Czech Sorkarin an rama German píwl pakhat insiam chu pawl a insiam an awi lo va, bang turin thu an pe a. German chi zawng zawngin an silai leh a thawmbnawte dar kar 24 chhungin Sorkar hnena pek vek tur a ni a, a pe lo chu nasataka hrem an ni ang an ti a.

German chi tam tak, indo rual chu German ram lamah an kál a. Herr Heinlein a ho vin sipai pawl angah an insiama, sing li lai an ni a, Czechoslovakia rama an chi pui te tanpui peih rengin an insawi a. An ram ri bulah chuan thu eng eng emaw a awm reng a, an buai talh talh mai a. An thu chu an mahni ram chhung thu mai ni lo viu a lang ta a, ram dang ten an hlau thawng a, Europe ram a indo pui a chhuah an hlau va, an in ral ring hlawm hle mai a. Germany leh Czechoslovakia lo indo se Sorkar dang te a kaih hnawih dawn a ni a.

An in kaih hnawih theih dan tur zia han sawi lawk,

ila. Czechoslovakia hian France leh Russia Sorkar te hi thu a lo thlun pui a Czechoslovakia chu Sorkar dangin lo rûn sela, an thu thlung ang chuan an tan-pui tur a ni a. Russia leh France hian German-in an rûn chuan kan tanpui ang an ti rêng a. France leh Kumpinu hi inthian tak an ni a, Kumpinu hian a tanpui a rinawm baw a. Germany hian Italy leh Japan hi a thian thar a, hemi te tanpui chu a beisei ve baw a. Chung ho leh Sorkar dang te an tel chiam dawn a ni a.

Indo lo va inrem theihna a awm in an ring a. Thu te a lo buai deuh deuh va, indona lo chhuak mai dawn a a lan avangin Kumpinu upa ber chuan Hitlera German hotu be phawt mai ila a tha ang e a ti a. German ramah thlawh theihna-in a va zin ta a, an va sawi dun ta nek a. A lo haw leh hnu in France upate nen an inbia a, indo lo va inremna dan an ngaihtuah a. An ngaihtuah a an thu rawt chu Czechoslovakia leh German Sorkar hnenah an thawn a, an remti emaw ti in. An thurawt chu beti ang deuh hi a ni a :—

Czechoslovakia rama German hnam bitna, mihring 100 a German chi 75 leh a chuang awmna hmun chu German ramah tel sela, chu mi ai a tlemna chu Czeck ramah awm sela. Czechoslovakia hian Russia leh France nen a an thuthlung kha thiat sela. Chumi aiah a ram depute leh France leh Italy leh Kumpinu Sorkarin Czechoslovakia ram hi amaha tal hrang fo a awm tûrin

thu tiam zawk sela. German mi la awm te kha Czeck Sorkarah chanvo nei ve deuh sela an ti a. Czechoslovakia Sorkar chuan an remti mai a. Remti lo thei pawh an ni lo va. Tanpuitu a an ngaih ber ten an tih miau si chuan remti lo thei pawh an ni lo va. Chumi ang thurawt keng chuan Kumpinu upa chu Hitlera hnénah a va zin leh a. Hitlera chuan thil thar a lo ngiat leh ta a. Kumpinu upa chu German Sorkar thu duh dan kengin a lo haw leha, chumi thu chu Czechoslovakia Sorkar hnénah a pe a. An remtih leh tih loh October ni khat ni hma a sawi ngei tûrin Germanin an tuk a. Chumi Hitlera duh thenkhatte chu hetiang hi a ni :—

- (1) German tamna Geman rama lût tûr te chu October ni khat hma ngeiin luh tir tûr ani.
- (2) Chung ram te chu a awm ang angin, engmah tih-chhiat loh vin pèk tur ani.
- (3) German chi German rama lût tûrte chu phal vek tûr ani.
- (4) German chi, tunlai Sorkar buai avanga lungin tângte chhuah vek tur ani.
- (5) German tlêmna hmun ah chuan an mahni duh thlan tir tûr a ni, German rama tel nge an duh, Czeck ramah.
- (6) Ramri chu zawi deuh pawhin la then ni se.

Chu thu chu Czeck ho vin an duh lo va, rang takin an duh lohzia an hrilh a. Indo hlaub thawn awm takin a awm leh zual ta a, hmun tinah an in raling a.

Kumpinu leh France upa te an inbe leh a. An in-
biak lai chuan America ram lalin Hitlera te, ~~Chack~~
te, Kumpinu leh France hnenah lehkha a thawn a.
Indo lo vin inrem tur a ni. Europe ram lo ind
sela, America pawh inthiar fihlim hleih theih a ni
dawn lo a, a ti a ni an ti a.

Hetiingin indo lo awm mai dawnin a lang a. Ni
mahsela tumah hian indo tak meuh hi zawng an duh
lo va. Kumpinu upa chuan German ram te, Italy te
leh hmun dang atangin lehkha a hmu teuh fo va, nu
te phei chuan indo an duh loh thu hlir an hrih ani
awm e. Inremna a la awm a beisei awm ani, min an
duhloh em avangin.

Indo lo awm hnai deuh va an hriat avangin India
ram lal tam tak chuan Larsap hnenah thirhrui an
thawna. Indona a lo awm a Kumpinu a tel ve chuan
kan theih angin kan tanpui ang an ti blawm a.

Aigupta ram lal pawhin Kumpinu ram a tel ve
chuan kan tanpui ang an ti bawk a.

x x x x

Spain ram indona sawi tur a awm lo. Ruah a sur a-
vangin engmah an ti hlei thei lo va, a tu lam mah
in hma an sawn chuang lo.

x x x x

Japan leh China : Hankow atanga mel 60, Yangtze
tui kam a khaw pawimawh tak pakhat Tienchiancheng

ah an in pawh tak an indo ani. Hei hi China si-
 nang an in pawh leh thlawh a ngaih a ni a. Japan in
 pawh leh thlawh an bei vak mai a. China tan-
 ngah an pawh an indo ile in an sawi a. Chuti anga
 pawh an pawh chuan khuah leh Hankow chu a in
 pawh an pawh mang loh an ti. China ho chuan
 an pawh an in an la sawi lo va. Arawn bei-
 ngah an pawh an pawh te chu bei an tum a ni.
 China an pawh. China lam sipai thlawhtheihna 8,
 an pawh an pawh 5 ti china in an in sawi a. Han-
 kow hi lak loh an in ring lo va. An sipai te an zil-
 na ah chuan Hankow tak hnu hian sipai zingah in-
 thlawhtheihna a awm thei a ni a, kan hnam kan chhiat
 chuan loh nan finkhur a hun a ni. Tuna in tuar ai
 mah a hrehawm tuar pawh a tul ani thei a ni a, an
 in ti a.

League of Nations, sorkar hrang hrang inkhawm
 khan Japan leh China thu an ngaihtuah a, a thiam lo
 zawk a an ngaih chu silai leh thil dang a in tam an
 ti ang khan Japan hi tam tur ani an ti a, mahni sor-
 kar kar in an duh leh an tam anga, an duh leh an
 tam lo dawn ani.

Europe rama indo blaib thawn awm tak kha in-
 rema an siam leh ta a, indo a awm rib dawn lo tib
 kan hre leh ta a, an inrem dan chu engmah kan la
 hre lo va, thia leh ah chuan an inrem dan kan chhuah
 leh thei tawh ang.

Registered. No C 2425.

CHANCHIN BU

Bu 11na } **NOVEMBER 1938** { A man kum 1 Cheng 1/-
Daka thawnin 1/4/-

Enkawltu (Editors): Saingbinga & L. Kailuia Sailo B. A

Ohhuaktu (Publisher): The Assistant Superintendent.
Lushai Hills, Aijal

Mahni infakah leh sakhi ngal ah engmah a ~~has~~ lo
Surplus Mizo Thufing

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL.

LALCHUNGNUNCA HAUHNAR

Kan thian duh tak Lalchungnunga kan bloh tak
mai zia hi mi tamtak chuan in hriat tawh ka ring a ;
mahse tamtak chuan hriat chian leh zual in duh in
ka ring a. Tin, amah hi Mizoram in a kan chhuan
leh kan beisei tak ani bawh a hetia bun lo taka mi
lo bosan ta hi pawl kan ti, an em theuh awme. Amah
hi Calcutta ah Scottish Church College a B. A. pawl
ani a : Saptawng a thiam ile avangin Honours an ti h
a la nghe nghe a. Kum 1939 April thla a B. A. ek-
sam tur a ni tawh nghe nghe. A chanchin dang sawi

hmam amah kan hloh tāk zia lo sawi hmasa ila.

Kan College chu Puja (vai pathian biak) chawlh kan nei a, mizo ram ah Synod a awm dawn avanga hawng kan ni bera. Tlangdung a haw lovin luidung ah lawngin kan chhova. Lawng ah chuan October ni khat zing atangin kan chhuaka, chu chu inrinni a ni a. Lawng chu a tawt deuh avangin lawngnhunglam ah lawngkarmi te awmna ah chaw kan in ei chhawk thina. October ni 2 ni chuan zing chaw kan in ei chhawk. Kei leh Lalhmungthanga chuan kan va ei hmasa a, tin chung lai chuan lawng a kal zela. Kan eikham chuan Lalchungnunga leh Lalhmuaka leh Lalnghinga chu chaw va ei ve turin kan brilh a. Tin, anni chuan kan tihdan pangngai in lawng pawn lama mau kham chu an zawh a. Lalnghinga chuan a zawh zo deuh thaw tawh tih hian Lalchungnunga chuan a zawh ve leha, tin, Hmuaka erawh chuan ni a sat deuh avangin inchhungah a lukhum a la a, kan tiangah a la awm a. Tichuan Lalchungnunga a zawh pheih lai chuan a dawm a pelh nge ni a rah a pelh, Chiang takin kan hre lova, a tla ta a. Lalnghinga chu alo hāwi kira, "Lala a tla e," a ti a. Tichuan keini lawng chhung ami chu kan tlan chhuaka, mau chu a man turin kan han lek ringawta, lawng chu an han hawlh ding thuai bawka. A tla veleh wawh khat chu a rawn in hai chhuak zawk awma, mah-se lawng chhung atanga tlan chhuak chuan kan hma,

hman lo deuhva. Tin, a tlakna kha suar khauh lai tak a nih avangin a lên thla chak hle ani ang chu a lo lang leh zawk kan han hmuh lehna chu thlang fe, hlam nga ai+ hla ah bian kan hmu a, chuta chin chu a pil ta vang vang mai a ni. Kan lawngpu leh mau la mithen khat awm chuan theih tawpin an zawng a. A tlak hun chawfak lai atangin tlai thlenga an' zawng pawh in tui lian khauh tak avangin engmahanti thei bik ta lova. A tlak na hi Tut leh Tlawng infin atanga thlanglam mel 2 vel ani awme.

Tichuan kan thianpa chu a lo lan chhuah hma loh chu a ruang pawh kan hmu thei dawnlo ani tih kan briat chuan kan thian pali chuan mangang tak chuan vaukamah kan inrawn ta a. Chutia kan inrawn chuan kan thianpa tui atla aruang tal hmuh chu kan tih tur ni in kan hria a, mahse tui alian nasa sia, a ruang lang chhuak nghak ta ila, atlêm lam ah ni hnih emaw ni thum emaw nghah atul dawn a, chumi chung chuan eitur kan tlachham mai dawn si a. Tin, nghak ta rêng mah ila a ruang chu tuilianin zan ah kan briat- lovin kan channa thlang lam ah alo len bo mai chu kan hlau bawksia ; tin chu lovah chuan akiang vel ah khua a hnai tih briatna pawh engmah kan nei bawh beklova. Tin, nghak ta ngawt ila, kan hmuh zawh si loh chuan a chhungte hnenah thu a thleng tlai lutuk anga, chutia kan hmuh si loh chuan in lam a miten 'chan chinrawn thlen hma ula chuan a ruang tal hmuh dan kan ngaih,

tuah tur,' an tih chu kan hlau bawk si a. Chutiang a rilru buai taka kan ngaihtuah hnu chuan kan vandaina tawh thu chu in lam ah a rang thei ang berin thlen tha in kan hre ta bera. Tichuan lawnga thil rit zawng zawng chu vaukam ah kan dah veka, chhun kan zawnin kan kal ta a. Sairang chu harsa takin October ni 5 ni zan ah kan lut a. Chuta tang chuan thirhrui kan thawna. Tin, thirhrui ah chuan a tla tih thu chauh sawi theih a ni si a, a chiang zawka hrilh turin zanlai ah Aijal panin kan chhuak leh ta a. Tin, kan thlen chuan chanchin zawng zawng kan hrilh hnu ah a pa ho a ruang zawng turin an chhuak leh ta a. A ruang chu tlang dung lam ah a lo kala, chawlni October ni kua ni zanlai ah a lothleng a, thawhtan ni ah kan vûi ta a.

A chanchin thenkhat :— Tlangval chak tak leh tlawmngai tak a ni a, thian pawl pawh a thiam hle a, lehkha lam ah pawh a thei hle a, Middle pawl ah Scholarship a hnu a. Shillong ah Matric a tlin hnuin Calcutta St. Xavier's College ah I. A. a tling leh a. Tin, chumi hnu chuan Scottish Church College ah B. A. pawl a zira. Calcuttaa a zir hnu hian College intihsiakna ah pawh a thei pawl tak a ni. Tangkapui 3 leh no mawi pawh a la nghe nghe. Tin, kan College leh Hostel ah te pawh mi lar tak a ni. Kristian sakhaw lam ah pawh, tangkai tak nih

tum mi a ni. Hman deuh khan Rangoon khua ah khian India ram leh Ceylon leh Burma a Kristian Students intawhkhawmna ah pawh palai ah a kal nghe nghe a. A mah hi Mizo ram that nana in hman tum tak mi a nih avang hian a hre chiang te chuan kan ui leh zual ani. A ekzamna ah hian a lo tlin zel avangin B. A. pawh bei sela a tlin kan ring hle. Hun lo taka kan mi chhuan tak ten min bosan leh thin hi a pawl em em mai. Lala hi a thiante Aijal hmun amiten an sun nasa hle tih a lang. Ruahsur hnuai ah harsa takin a thlan chu ropui takin an buat sahsak tih pawh kan hria. Tin, hmun dang ami reng reng pawh in kan ui tak meuh ani. Heti anga tlangval chhuan awm tak kan hloh leh thin hi kan Mizo ram tan a vanduai thlak em em ani.

A thian,

L. Rina Sailo.

Kelsih.

VUNG THU

Vung hi chi tam fe a awma, pawimawh zual bik tak 6 a awma. Damdawi la tu hian, "vung damdawi" an rawn ti fo thin, nimahsela taksa khawi lai-ah nge a vung a chhuah hmasaka khawi lam nge a hnawh an hre chuang tawh lo va, damdawi an lak chu dik lo tak anih fo ka ringa ; chuvangin a kalkawng deuh ka han sawi teh ang. Vung hi khawsik, Ruhseh, Sawh-

vôn pahl avang tein awm mahsela a vang thu sawi a harsa lutuk lo ve. Vûng chi ruk te chu heng a-vaug hi a ni:—

1. Kal nâ, 2. Lung na 3. Santên 4. Rulhut kawm 5. Rang na 6. Thîn vûng.

Hemi 6 zingah hân Kal na hi ka pawimawh tîr ber ange. Hemi hi a lo tăn dan ber chu mit vel a lo vûng hmasa a, chutah hmai a lo kai a, chuta tângin taksa ah tahtawl tê-in a fang ta zel a, chutichuan taksa zawng zawng a lo vûng thîn ani. Heti ang vei mi te chuan sa an ei chuan a zual tulh tulh maia, chi al tak ngial pawh a haw zela, chuti a lo nih chuan a vûng a reh vek hma chuan sebawng hnute leh chaw chauh ei turin fuih teh u, a sawt duh ngei ang. Mî tamtak heti anga vûngin sa ka ei in a zual ti a sêwi te pawh in hre tawh hial ang.

Lung na : Hemi avanga vung lo chhuahna hmasa ber chu kerêk leh ngal ah a ni an ti a, chutah lu lam panin vûng chuan a fang chho zel an lo ti a.

Santen : vanga vûng hi sawi sei a ngai lo ve, santên vei chu a veituin a natna a sawi thei anga, a harsa lo ve.

Rulhut kawm : avanga vûng chu dan naranin pum nat an nei duh bik a, an vûn hmasakna ber chu kerêk a ni ve bawk, Lung na angin. An hmel pawh hmel an pu a ni. An lei chu a var deuh bik.

sikserh leh Thlanghri (Kalaazar) antih hian kerekah vûng chhuak ve bawk mahsela, khawsik aţangin a lo thliar theih deuh mai a. Sikserh hian khawsik hun bik a nei duh a, Thlanghri hi chuan hun lem a nei lo. La hi a lian ve ve na chungin a hriat hran dan a pawimawh lutuk love.

Rang na : Hemi natna hi khua a lo sika , lai vel hi a na viau mai a, a vûng deuh in a lang mai a. Rilphir na nêh a nat zia chu a inchhûn deuh va nimahsela Rilphir na chu dinglyam nêmah a ni a, a thliar a harsa lutuk lo ve. Heti ang natna hi dul puar antih te lo chhuahna fo pakhat a ni an ti a.

Thin na : Thin zawn dinglyam zak thlang deuh hi a vûng chhuak duh a, an khua pawh a lo sik sek sek fo va, mit chhu ai-eng angin a lo eng chhuaka, thisen te pawhin an lo luak zeuh zeuh duh a ni anti bawk a. Hemi vûng hian thlanglam a hnawt a, kut leh lu lam chu a chêh êm êm ani. Ràng nat vanga vûng pawh hi kut leh hmai lam a dek lo ve tih tur a ni.

Damdawi lak dan : Mahni chhung zingah hetih ang vûng nei te in lo awm palh a, damdawi dik lak tum si chuan hei hi lo chhinchhiah mawh teh se.

Saidawium te deuhvah, (a var i neih phei chuan a var ni se) damlo zing zun chu thun la, a zun chu so khawp hialin hem la, a hmel awmzia chu chhinchhiah

la damdawi Pu, hnenah sawi ang che, a tih ngaihna a hriat fel phah thei ang.

Challiana S. A. S.

NOVEMBER NI 11

Kum 20 lai a ni ta a, kum 5 lai nasataka an indo hnu ah kum 1918 November ni 11 ni in Indopui an bang a, inremna an siam ta a. Mihring leh mihring inthah an bang a, muang takin an awm thei ta a. Chuta chin chu kum tin November ni 11—indo pui inrem ch Amphaphak ah hian indona a boral te hriatrengna lungphun bulah kan inkhawma, minit hnih chhûng kan ngawi renga, thil ri te reng reng awm lo thei se an ti a.

Mahni chhungte leh thiante chântan chuan hemi ni hi ni pawimawh a ni zual a, an urhsun em em bawka. Vantlang, mahni chhungte leh thiante chântan ve lo tân pawh ni pawimawh a ni a. Indona a awm tak loh avangin an chhûngte leh an thiante an chântan lo va, an mahni pawhin an him phah a. Muangtaka an awm theih nan mi tam takin an nun an pe a ni a, urhsun taka an serh ve tûr a ni reng a.

Kumin hian mi tamtak, Sapranma mi leh hmun dang mite pawhin, hemi November ni 11 hi an urhsun zual ngei ang. Thla hlui lawk khan indona nasa tak chhuak dawn tepin a awma, a awm tak loh avangin,

Indopui ah khan kan nizo fate pawhin an theih tawh chuan an thawh vê a, thenkhatte chu ral lakah thi kher mah suhse, indo avangin ram dangah te an boral a. An hriatrengna lung pawh hmun khat ah Aijal khua ah an phun a. An mahni leh mi dang tam tak boral ta te avangin inremna a lo awm thei a ni a. Hemi ni ah hian kan theih angin inremna leh muanna min petute chu kan hre rengin an hriatrengna ni hi kan urhsûn ve tur a ni.

Lammuala kan kal a, Sipai lam kan en mai hi kan duh tawh tur a ni lova, keimahni mite hriatrengna bulah tawngtai turin, kan val tha nun chan te hre reng turin kan kal khawm tur a ni. Kum in hian i uar ang u khai.

Lammuala kal te pawhin hei hi hre reng ila, mahni kiana mite pawh hrilh theuh i tum ang u. Laipui vawihnih kah kar hi ngawih reng hun a ni a, chumi chhông chu ngawi rengin i awm hram hram ang u.

L. K. S.

MIZO RAM

Hmar lam.

Lalchungnunga, Pu Thanga fapa B. A. ekzam dawn tawhin vanduaiana rapthlak tak a tawh a, pawh kan ti em em mai. A boral dan chu a thian pakhatin a ziaak a. October ni 3 chawtak huna tla

a ni a, a thian ten a tukah an rawn hawn san a, October, ni 5 ah Sairang an lo thlenga, a tuk ni 6 ni in a pa leh mi tlawmgai thenkhat a ruang zawng turin an chhuak a. Sairang atangin ni 7 ni zingah an chhuak a, zanah a tlakna hmun an thlenga. Ni 8 ni in lui dung ah lawngin an kal thla zela, chawfak hun velin a ruang chu an hmu a. Dairep lamin an zawn a, ni 9 zing lamah Rengte an thleng a. Ajai chu zan lai dar 12 vel ah a ruang chuan a rawn thleng a ni. Mizo zingah hian lehkha thiam deuh kan tlem em em a, ani hi a zir thei deuh leh kan chhuan deuh a ni a. Mizo ram thatna tur hi a theih tawkin a ngaituah tih kan hre bawk a, Mizo ram pumin kan ui em em mai. A nu leh a pa leh a chhungte ho pawh an tuar zia tur kan hriatpuia, kan tuarpui hlawn hle. Lalchungnunga sun nan leh a chhungte tuar pui nan Y. L. A. in inkhawmna an siam a, a ina lenglo khawpin kan inkhawm a. Mizo ram in mi heti ang hi kan tlak chham a kan awh vei nen, a vanduai thlak kan ti ngawt mai.

x

x

x

October ni 22 ni atangin airuah a sur a, ni 24 thlengin. Ni 25 ah pawh tlem chuan a la sur a, buhte pawhin an that phah hle a beisei awm.

Ajal khaw chhungah chuan vaihlo zial hi titi ber pakhat ani. Kulikawn Y. L. A. in an tana,

dawrpui^{ah} te an zuara, an hralh thei hle a, mite pawhin tlawmngaih`chhuahin mahni hnam ta ti in an lei sak a. Thakthing veng in an ti leh ve a, veng dang pawhin tih an la tum. Heng hi kan zo hnam hmasaw^{nna} tak ni in kan ring a, a ngaihtuah chhuaktute hi fak awm kan ti ngawt mai. Kawng dang pawh an la ngaihtuah chhuah zel kan beisei a ni.

x

x

x

Pawnpui dahna leh lei khawmna in tur chu Bawrsap in kiang tuikhuah chungah an sa meka, tunah chuan an rel uai tawh a, rei lo te ah an zo mai ang.

x

x

x

October ni 12 ni khan Dwarban kawng mel 74 lai ah vai dak la pakhat'sakei in a seh a. Hlam 5 lai a sei diar a khim a, ip^{te} a ak puar teh^h baw^k a. Chung chuan a chhan deuh emaw ni a seh na lo va, a thluk ah a ruh taw^k lovin a seh tlang a, a dam leh ang an ti a. A diar leh a ip in a chhan deuh ni a an rinna chu a diar leh a ip hi a pu a, a kal ta a ni an ti.

x

x

x

CHHIM LAM (Tha'a zia^k)

Tarik 4. 10. 38. khan Lungleiah hian Exhibition kan lo nei ve ta. Lawmman tûr chu Lunglei Dawr-kai leh Sawrkar hnathawkten theihtawpin an

thawhlawm a, Sêrkawn lamin an thawhlawm bawk a. Sawrkar atangin Pu Jarman sap chuan Rs 50 lai a dil a, a hmu bawk a. Tichuan Rs 102-13-0 chu lawmman hmutu mi 107 hnənah chuan kan'lo sem darh thei ta. He mi ni hian kawng engkimah bungraw dahna tur thil zawng zawng leh mamawh apiang ti atan kan hman ber chu Boy Scout an ni a. Ni lêngin a tûl apiangah kan chhawr a, santri ding thlengin an tanpui a, an ti-tha ngawt mai a, an chungah kan lawm theuh in ka ring.

Tiu, an thil entir zinga thil thar pakhat chun tlak zual bik chu Thingsai khuain buh denna khawl an rawn siam a, chu chu hmeichhe pathumin an thlei hneh chauh a ni an ti a, chutiang a nih chuan Zo rama kan hmeichhiate hnathawh zinga bah-thlak ber pakhat a ni si a, a chin tlak em em mai. Hei hi khaw tinin thiam theuh tum ila. Finland sap tlangval pahuih Zo ramah hman deuh khan an lokal a, hetiang hian an ti:— "Japanho hi Sap ramah te an awm a, hmun hnan hnanah an awm nial a, America lamah te pawh lehkhazirin an awm nual a. Thil thar, an rama la chin ngai loh leh an rama an la hmuah ngai loh deuh apiang chu an hmuah phawt chuan an dinchilh chat a, a siam dan thiam an tum tlat a, an thiam ngai a, chu chu an rama siam ve turin an hrilh zel a ni," a

ti a. Chutianga thil thar an thiam ve zêl avang-
in Japanho chu ni sundawn thiam leh changtlung-
tak an ni a. Chuvangin hetiang kan ram tan
thil tangkai awm deuh apiang hi i bawh ve ang
u, kan hnain a thian sawt theih nan.

Zotlang lal Thanghuta chuan a khuaah chuan van-
tlang sawtna hrim hrim Ngaihtuah tu Pawl a siam
a. Chu pawl chuan lal upate hi tihur a ruat sak
vek mai. Thubuai lam chauh ngaihtuah tu pawl
an awm a, ram sah lam ngaihtuah tu pawl an
awm a, chutiang zelin khaw chhung lam leh tui-
kher lam leh thing leh man lam ngaihtuah tu pawl
an awm theuh mai a. Mahni chana thil lo awm
theuh chu lal leh upa inkhawm hunah an theihlât
a, an la ngaihtuah ho a ni. Mi tinin tûn hma
angia lal leh upa pawh an duh hun huna khawm
lovin, a ngaihtuah tute hnenah an thlen rih a, thu
hmanhmawh bik lo chu inkhawm hunah chuan an
ngaihtuah zêl a ni.

Tin, tlangval tlawmngaite chawisan nan kum
tin sawi khawmna a awm ang a, chuta tha ber
an tihte chuan zalên angin kum khat atan lo an
zawng ang. Kum tinin thlan that zel a ni ang.
Pathlawi zingah pakhat a ni ang, tleirawl zingah
pakhat bawh a ni ang. tlangval puanthuah khai
zingah pakhat a ni ang a Tichuan, tlawmngaih vang-
a lo zalên anga zawng thei kum tin mi pathum an
awm dawn a nih chu. Hei hi fuhna tha nia an rin

avangin ruat a ni,

TUNLAI CHANCHIN.

Europe ramah. indo a awm mai dawn emaw tih khawpin thu a awm a, nimahsela an indo ta rih lova Kumpinu upa leh Hitlera in be leh khan inremna an siam hlei thei lo va. Hitlera khan a lo ngiat tam leh zual kan ti a. Kumpinu upa khan eng emaw ti a remna siam lram a tum a, Mussolini te lehkha a thawn a. Chutih laiin America lal in Hitlera te lehkha a rawn thawn ve bawk a. September thla tawp lam ah khan Munich khua ah Italy te, Germany te, France leh Kumpinu upa an inkhawm a, German leh Czeck thu kha an ngaihtuah a, an in sawi rein thei ta. Hitlera ngiat ang thaw thang kha a ni mai e. October ni 1 ni atangin German bit zual na ram kha chu German in an la ta a, Czeck sipai hovin an chhuah san ta. German tamna deuh hmunah chuan a mipui duh an la thlan tir dawn a ni awm e.

Indo a awm loh avangin Europe ram mi zawng zawng chu an lawm thawk khat ngei mai. Amah erawh chu England rama hotu thenkhat chuan inremna kan nei ngei tak a, mahse muanna zawng a awm love. Inremna man hi a sang em mai. Indo hi a la awm tho ang a, England ram in thian kan neih loh hnu in kan la indo dawn anih hi ti in an ngaia. Indo a lo awm tak in ti in sorkar te an in ral rin a thuh chuang lo. x x x

German in ram danga a ram neih ve thin, Indo pui a a chan te kha a larawn ngiat tak tak dawn a ang ta hle mai. An hotu thenkhat chuan kan ta chukan nei leh ang. Kan neih mai loh leh hriam kan len ang an ti mai a ni. Africa ram a a neih thin te kha a tum ber chu a ni awm a, an ni ho pawlin an lo hlau thawng hle mai.

Munich khua a an inkhawm khin Hitlera leh Kumpinu upa in thu tiam an ziake dun a. Keini hnam hnih hi eng tik ah mah kan indo lovang. Thu eng emaw lo awm sela, in bia in sawi rem hram kan tum ang an ti a. A ram lak neih leh thu ah hian Kumpinu hian nawr lohvin ngaihtuah sela a ti a ni awm hle. France ram nen pawh heti anga thu thlung neih hi Germanin a ngaihtuah a, mahse an la thlung rih lo.

China khawlian, pawimawh tak pahnih—Canton leh Hankow chu Japan in an la ta. Rel kawng pui ber leh lawng lam kalna ber an ni a. Sumdawnna lam leh thil phurh lam thu ah chuan an che thei lo tih tur a ni ta ngawt mai. An mahni ram chhung a lui luang ngawt leh kawng naran, tha lo tak chauh an nei a ni ta a, in biak vel a harsa sawt hle dawn a ni. Sipai lam in tih khawm thu ah phei chuan a harsa leh zual ang. An ram lui hi khawthlang lam atanga chhak lam a luang an ni a, an indo hian

chhim leh hmar lam pang ah an in bei si a, an lui in a. intih khawm hleih theih dawn loh a ni.

Canton hi an ram pawn lam an zawmna ber a ni a, tun ah chuan pawnlam an zawm hlei thei lo ani a. An zawm deuhna chu kawng pathum an la nei a :—

(1) Rel kawng fal tak chhim lam a Yunnun khua French Indo-china a Hâiphong zawmtu an la nei a.

(2) Yunnun leh Burma kâr a kawng an siam thar.

(3) China ram lai khawthlang lam leh Russia in pawhna motor kawngsei tak, an siam lai mek te chauh hi an nei ta a ni.

Canton an la hu an lawm a, Tokyo ahte an lawm hial a. Indo hi an ning ve tawh bawh a, inremna awm se an ti hle tawh awm e.

Lalber nau (an unau zinga naupang ber) Duke of Kent chu Australia ram Larsap ah a tang dawn an ti. Nakkum lamah a kal dawn a ni. Australia mite chu an lawm hle an ti a. An ram nghehna anih a beisei awm hle.

Larsap lalber Saprana kal kha a lo let leh ta a, Assam Larsap mizô rama lo zin, Bengal a awm kha Assam ah a lo let leh ta.

Enkawltu (Editor) : Sam. Frank L. Kurlnia Saito E. A

Damlo ukawldin Pu Chalhana S. A S. zia kan chhuu
zel dawn a, lo chhuar ngun bik deuh ang che u.

120711-10

Puek.

1.	Mizo ram	114
2.	Chibai	115
3.	Police	116
4.	Tunlai chanchai	117
5.	Hriattirna	122
6.	Lo	122
7.	Mite ngaidan	123
8.	Irhfiak	124
9.	Lalpian champhaphak ni	125
10.	Sawmna (chhum bial tan)	127

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AJJAL.

MIZO RAM

Police hmun thum a ruak a, chumi a diltute zawng zawng chu hmar lamah 185, chhim lamah 100 lai an ni. Hmun hnih atan chuan an la ta a, hmun khat chu thu ala chiang lo. An lákte chu Laljobana Sailo, Hinahlan leh Zosiama Serkawn an ni.

—O—

Vaia khua Suarhliapa mi pakhat amahin sawh-thing hmun siamin a feh a, Sakeiin a seh ta a, mau tlawn chen lai a hnuk a, a ei a. A feh haw loh a-vingin an zawnga an hmu chhuak a ni.

—O—

Lungpher khuaa miin savawm an pël a, a seh a, a hmaiah te a ni ber a, tânah hian Aijal dandawi in ah a awm mək.

—O—

Thla hlui chhungin awkhlum pahnih an awm a, mi ang lo deuh ve ve an ni. Thuamluaia Sailo, Sawl-eng khua leh Selam khuaa mi an ni. Lahlleia Sailo khuaa mi ang lo deuh a inkap hlum bawk.

—O—

Kumin hian la a kum dawn lo a anghle. Hmun tamtakah chuan a hrikin a ei a, a tikir zovek zêla ni.

—O—

Kumin hian hmun tamtakah chuan an tam hle mai. Hringchar kawng tlangdung te, Lungleh kawng tlangdung te leh Tipaimukh lam pangte an tam hle a, Aijalah pawh buhfai a to hle mai. Nikum a thli

chhia avang kha a ni ber. Hachhek tlang dung lam pawh an tam a, an ni ho hi la hmun an uar zawk vang a ni tel ve baw—Buh aiin an uar avangin.

Abani Ranjan SenGupta, Aijal Pisaa mi kha Shi-llong khuaah a insawn a, kan ui hle mai. Amah hi Mizo rama piang a ni a, a pa pawh Mizo ram ziaktu liana awm reng a ni a. Mizo anginkan ngai a, kan ui hle mai. Amaherawh ama tana tha tûr a nih a-vingin kawng khatah chuan kan lawmpui a ni.

CHIBAI

“Chibai” hi Mizo tawng chu nimalisela, a awmzia tak pawh a briatchian hleih theihloh a. A hman dan hi chin thar a ni baw a. Chin thar a nih avangin a hman dan pawh hi kan la hre chianglo a.

Mi tamtak chuan Kristianho inhmuh changa hman ah an ngai a, an hman dan pheh chuan **Chibai** hi kut inhmera, inthin tawn a ni a. Kut inhmera an inthin loh chuan chibai inbûkah an inngailo a. Kristian tamtak leh vantlang tamtakin kut inhmera inthin chauh hi **chibai** inbûkah an ngai a ni.

Mi tlêm zawkin inzah entir nana kut inhmer lo- a chibai inbûk hi danah an neih tan a, a tihdan tûr hi an hrelo a. Chanchin bu-ah khan tih dan tûr Bawrsap zuituin a sawi tawh a. Mi thenkhatin tawng- ka ngawt maia chibai tih hi inzhana a entir zolo deuh a ni lawm ni, Sap leh Vaite tih dan enin tawngka mai an duh tawklo a niin a lang si a, an ti a.

Chibai inbûk hi kan tih ve 'ngai reng a nilo a, kan chin thar a ni a, a eng-amah hi kan tih dan pang-ngai ban vawn tur kan neilo a. Tuna kan chin thar tan-tirh lai hian tih dan mumal deuh nei nghal ila, a tha hle ang.

Sap leh Vai dan kan lohriat ve deuh vang emaw ni, tawngka ngawt hi chu inzah entir nan a tawk hlel deuh a ni law maw ka ti ve deuh a. Vai dana chal khawih a, kûn hi chu ka duhlo a, sipai dana tih lah hi a awm bawk si lo a. Chibai tih pahin taksa hi tlein kûn deuh ila, kut te che chuangloin, a mawi hlein ka ring. Sap tih dan hi mawi kan tih ve zawng a ni thin a, mabni tih dan kan neih chuan si-loh chuan Sap tih dan hi la mai ila, a tha berin ka ring.

“An dan tha kan thik zawk ang chu,
Mizo ! lawm teh u.”

L. K. S.

POLICE

Hman atangin Mizo rama Police hotu tê zawk hi Mizoin **Hawldar** kan ti thin a, tun thlengin kan la ching a. Hawldar hi sipai zingah leh phai lam Police pawl hrang zingah chauh an awm a. An inchhin-chhia nan an bán bulah bel-an nei nghe nghe a. Police erawh hi chuan bel pawh an neilo a, an hnathawh leh an bi ah pawh an danglam a ni.

An hnathawh pawh Dahrawk puitu an ni a. Tun chinah chuan Hawldar tiloin 'Dahrawk tê' tih zawk

tur a ni. Nihloh anga invuah hi zawng a thalo a, a hniam zawk lama tih pheih hi chu a thalo zual a ni e.

Editors.

TUNLAI CHANCHIN by P.S.D.

SAP RAM:— Spain Sawrkar leh Mihelho indote kha chu kum hnih zet an ni ta a, mahse an la bang chuang ta lo fo mai. Sawrkar lam chan ram chu zim zawk tē a ni tawh a, hman deuh kha chuan rei pawh tang thei tawh awm lo takin an lang a, mahse rin ang an ni ta lova an tang thei hle mai. Tun July thla ral lam atang pheih kha chuan Sawrkar lam chuan nasatakin hma an sawn zawk leh ta mah mah a ni. An chanchin tūr tak pawh hi sawi theih a ni rih lo. An chungchang rêltûra sawrkar dang pung khawm te lah hian engmah an la sawi kaw thei em em chungang mang rih si lo. Kan Kumpinu lam meilawng pakhat pawh Mihelho chuan an tih pil sak leh tawh a ni, chumi an tih pil lai tak pawh chu kan Kumpinu raldo lawng 'Hero' an tih chuan a hmu reng a, a chhan si lo a ni awm a, engtizia emaw ni ?

Tin German sawrkar leh Czechoslovakia sawrkar chungchang chu a la fel em em rih lo. In sawiselna eng eng emaw an karah ala awm zeuh zeuh a, muan ngam em em ala ni lo. Czechoslovakia ram ehhunga huam dang awm ve te awm dan tūr thu tunlai khuan an ngaihtuah mêk a ni a. Thulai sawipui turin kan

Kumpinu upa pakhat Lord Runciman pawh a han kal ve ta. An thu tih tlûk danah chuan German sawrkar hi a lungawi ang nge awi lovang tih hi miin an enthlak ber pakhat chu a ni.

Tunlai Italy ramah chuan hnam intih hlangna (racial purity) hi an ngaihtuah hle mai. Italy hnam thisen kailo mite chu an thliar hle dawnin a lang a, chu chu Roman Catholic hotu ber Pope chuan a rawn kalh deuhva. Italyin Germany tih dan thik a, hnam thliar thlakna te an lo ngaihtuah ta hi a Kristian tih dan lovin a mihring dan lo em em a ni," a ti a. Chu chu Mussolinia chuan a lo ngaimawh leh deuh niin a lang—"Italyin tumah kan thik love. kan tum chu kan tumin a lum ang," a ti ve thung a. An rama Juda awmte chu a tuartu pakhat chu an ni ve leh ngei ang tih a rinawm hle.

Tin Juda thlahlang, mi duhloh vakvaite lo enkawl dan tûr ngaihtuaha sawrkar hrang hrang 32 in aiawh an rawn tirhte chu an inkhawm hlawm a, an ngaihtuah deuh ber chu—"Heng Juda vakvai, German leh Austria ram atanga hnawhchhuahtehe leh ram danga mite tan reng reng pawh hian khawiahnge hmun kan hmuh sak theih ang a, khawiahnge kan dah khawm theih ang," tih a ni ber a. Thu tlûkna tak chu engmah remruat a la awm lo a ni awm e.

Palestina rama buaina pawh a la reh thei lo fo. Arab Juhlulho chuan rawl-rai tein mi an la phil fo mai. Sipate leh Policehote nen pawh achang chang-

in an inkáp fo mai a ni. Kan Kumpinu sawrkarin a rorel dan leh a tum dan a ti danglam duh silova, Arabho lah an lungáwi si lova, an buai rei chin tár hi sawi theih a ni mang lo. July thla chhung phei kha chuan buaina a tam zual deuh. Haifa khua leh Jerusalem khuaa mite chuan an tuar zual deuh a ni awm e, mipui zingah vawmpuah te an path lút a, mi tam fe fe an thi bawk thin.

CHHAK LAM RAM :— Japan leh China indo te chu an la inbei zel mai, kan sawi tawh thin angin an bang lawk dawn lo. China khawpui Hankow luh-chhuah tumin Japanho chu Yangtze-kiang lui dungah raldo lawng tamtak nen an an intawlh chho mup mup mai a, lui kam tuakah chuan thuang huihin khawmual sipaiin an hmâ chho zel bawk a, tunah chuan an thleng thui hle tawh mai. An pan ber Hankow khawpui chu Nanking khawpui atangin mel 350 lai a ni a, an thlen lohna chu mel 150 vel lai chauh a ni tawh. Mahse China sipai nawlpui nen an intawk ta ni awm a, inkahna ropuitak a awm mek a ni awm e. Japan tan pawh a harsa tan tawh hle dawnin a lang. A hmâr chhak lam pang Shansi Province laiah chuan Chinaho hi an che thei sawt hlein an sawi thung bawk. China General pakhat Chenchenga chuan "Mi rântute hi pakhat mah bang lova kan hnawhchhuah leh vek hma chuan indo hi kan bang lovang," a ti a ni.

Tin, Manchuria leh Russia ram inrina laiah buai-na thar a chhuak mêk a ni. Chutih laia hmun pakhat Chang-ku-feng tlang an tihah chuan Russia sipai rualkhat an rawn in chhêk a, chu chu Japanhovin kan bial chhung a ni tiin an lo haulva; in kal chhuah leh ran loh zawngin a buai ang, tih luihin a nia in chhuah ang an ti a. Russia lam pawh chuan kan bial lam zawk reng a ni, an ti a, an chhuak duh bik silova, an indah pung deuh deuh zawk a. An sawrkar hmunpui ve vea mite pawh chu an inbe rem thei mang lova. July ni 31 Pathianni tak khan an loinkáp tan ta mai a, chuta tang chuan tun thleng hian an la inkap ta zêl rih a. An sawrkar hmunpui a mite chuan indo tak takna chu a ni emlovang chu an la ti ve ve fan a. Ramri bula mite lah chuan mi rawn kap hmasa rawk atin a ni, an ti ve ve bawksi a. An thu hi pawm bik tur a hriat theih lohva, an buai sei tûr chin pawh sawi lâwk theih a ni rihlo. Indo tak tak chu hreh hle awm chuan an insawi ve ve bawksi, vau pawh chu an in vau tawu ang reng hle bawksi.

Kawlvaï khawpui Rangoonah chuan Kawl mi leh India Vaiho an in tualvuak chiam mai pek a, an buai hle. Ni thum lai an intualvuak a, mi 60 aia am mah an thi a, 200 aia tam mah an hliam bawksi.

Inte an hal a, an pawl khawih chu chêng makduai hu lai a ni ang an ti. Tunah chuan harsatak-sawrkarin chu buaina chu a tireh ta hram a ni.

Kumina Himalaya tláng sâng laitak Everest an tiha lawn tum, kan sawrkar pawlte chu hlawhchhamin an haw leh tawh a, an lawn chhuak zo leh ta riblo. Kumtin deuhthawin an bei a ni a, mahse tumahan la hlawhtlinglo. Chumi tlang dung bawk, a hmar thlang lamah chuan Naga Parbat an tih sang ve tak mai a awm a, chuta láwn tum pawl German mite chu an la thang mêk bawk a ni. German mite hi nikum ah khan an hlawhchham tawh bawk a ni a, mi thenkhat phe chu an thi hlawn tawh a, an bei nawn leh a ni.

Tunlai chuan India mi pakhat, Pandit Jawaharlal Nehru, Indian National Congress President hlui kha Sap ramah a zin vêl a, Spain te, France te, London te, Normandy te a tlawh a, Czechoslovakia ah pawh a la kal dawn a. A kalna apiangah India chanchin hi a sawi ber a, miten an lochawisangin an longaina hle a, a thusawina tùrin remcháng an losiam-sak zêl a, a chal lang hle a ni awm e.

Lalber George Vna hminga Vice-roy nupuiin Ngawr danna thawhlawm India ram pumpuia a khawn kha cheng 4,800,000/- aia tam man an ngah tawh a ni. Vai lal thenkhatte chuan anmahniin cheng 100,000/ te, 200,000/- te pawh an pe hlawn a, an ti th hle mai. Zo ram thawhlawm pawh kha a tel ve ta ni ang.

HRIATTIRNA

Thla hmasaa thei tiak thu kan han zia kha **Bedana** kha chu min an lo ngaihsak em a, kan sem zo ta mai a, a awm ta rih love.

A chi in lei duha cheng hnih, chheng thun in sên peih chuan thlasik dawn lamah phaituala mi kan lo ngaihtuahpuî thei ang che u a, za tamtak a tling mai ang.

R. Buchhawna,
Saptê, Anjal.

LO

Mizo ram lo neih dan hi ram puivah a ni ber a. Kumtin hmun thar an vat a! Kum telin ngaw hmun te an tuk thlu zêl a. Khaw tlêmtê pawhin fîng eng emaw zât an vât a. Fîng khatah thing putling 5 zêl lo awm ta ang sela kum khatah khaw têtak pawh chuan thing sang engzat emaw an kit a, thing man chu 25,000/- lai tûr a ni a. Chu mai chu ala ni ta loa, thing hmun an ti chhe hlen der a ni. Thing tha awmna kha an vât phul thuai a, lo leh tûrin a tlak lo a, a leite a lo changin a châr a, ruahtui a tût thei lo a, a chungah tui a luâng a, luiah an luang tût a, tui te a lolen phah a. Thil dang ilo, serthlum te, sêr te, lakhuih-thei te leh thil dang bralh-tla, deuh te an chin loh chuan ram a chhe deuh¹ deuh ang a, an tuar phah ang. Nakin hnulama thatna ngaihtuah-

in ram ngaw suat hi tih loh deuh deuh a **tha** ang.

B. M. Roy.

Asst. Superintendent

LUSHAI HILLS.

MITE NGAIHDAN

Kumpinu leh Indo lehna.

German mi pakhat Dr. Paul Ruprecht chu thil siam lam a an thusa bera an ngaih a ni a. Chumi chuan heti hian a ti a. "Indona lo-awm leh ang sela, Kumpinu hian a hneh ang. Kumpinu ram hi a chuai dawn e tih **tûrin** a la tar lutuk lo e. Indo hunah pawh India emaw Eire (Ireland kan tih **thin** kha) emaw hian Kumpinu an **zawm** lo chuanglo ang. Hemiten an zawm avangin a ram lák dang pawhin an ngheh phah ang. Tunlai hian America ram pawh hi Kumpinu rama tel ve ang hialin an rilru chuan an zawm a ni."

Hriat atan a **tha**

Dr. McNulty chuan hetiangin a ti a. "Nu leh pa tawh phawt chuan fate thiam zirtir hi hriatna naran ai chuan a hlu zaw ktih kan hriain **ka** ring. Thiamna tum hi khua-leh-tui **tha** nih zirtirna a ni in tih chuan **ka** hnial lo e ; amaherawhchu he khawvel leh khawvel lo la awm **tûr** khua-leh-tui **tha** ni **tûra** zirtirna a ni."

Mahni thil hralhna **Burma.**

Burma rama sumdawnna leh thil siam lam ngaihtuah ber chuan anmahni tbilsiam hrang hrang ngaihtuah

lama kantu ruat a tum a, miten an mahni thil pang-ngai leh an thiamna te ih thar leh a tum a ni ber a. Chunggho siam tha apiang leina tûr te pawh ngaih-tuah a tum a ni. Burma ram pum meuh pawhina chutiang an ngaih-tuah tan chauh a nih chuan Mizo Hmar bial hi kan hnufûm kan ti thei dawn em ni?

IRHFIK

Hemi sawisakna mâwl tak tak hetiangin ti ve teh u :--

1. Thawlovin minit 1 emaw, a 2 emaw awm tum teh
2. Lei chhak zûm ang vak rawh.
3. I beng hup tlut la, i ring dak vak la, thaw la teh.
4. I hnâr hup ping la, tui zawitêin lem rawh.
5. Thaw la vak vak teh aw.
6. Chhuat laiah khaikhup thlapin bawh la, thaw la huai huai ang che.
7. In khawih luak dawn teh.
8. Naupang hnenah chithlum thurrianah tui nen dah la, tihtulin in tîr teh aw,
9. Chi al liak rawh.

Hemi dan pakuaa i hlawnchham chuan natna kulmût i taksaah a awm ring la, Daktawr rawn rawh; Chutichuan Pumpui diklo, thin diklo, ril nat, hrawk nat, rang natna i nei pawh a ni thei e. Black-water fever [Khawsik dum] khawsikpui awm natna, khaw-sikpui pangngai veite zinga irhfiak a loawm chuan a natna chu a hlauhawm takmeuh a ni tih ring ang che.

Challiana, S. A. S.

LALPIAN CHAMPHAPHAK NI

Kumin 1938 tarik 9-6-1938 kan Sawrkar lalber pian champhaphak ni hian, Lungleh sawrkar veng chhungah hian a hnuaia kan ziak ang hian, Lungleha mi leh a kiang vela mi dang te nen, kan lawmna entir nan infiamna kan nei a, kan Lungleh Borsap te nupain lawmnan an pêk avangin hlimtakin chumi ni chu kan hmang a ni. Zing dar 10 atangin dar 1 thlengin Badminton (vuaklen) kan nei a, mi 20 in kan bei a, Police team leh Student teamin final kan khel ta a, Student team chu Matric tling Lianhua leh Lalnghinga an ni a, lawmmanah duli man rawmawl an la a. Dar 2 atangin Lungleh Dhubi mualah infiamna dang kan nei leh ta a, tlailam dar 5. 30 thlengin. Infiamna hming kima ziak chu a harsa lutuk a, a langsar deuh deuh la han sawi mai ang c. Kan Mizo tlangval inkhel thamho leh Lungleh Assam Rifles inkhel thamho Footballin an inkhel a. Kan Mizo ho chu kan Lungleh Borsapin a hova, kan Mizo tlangvalho chuan sipaiho chu an hneh ta. Sipaiin Goal 2 an chhir lut a, kan Mizo tlangvalin goal 4 an chhir tût. A inkhelte chu heng hi an ni. 1. Pu Jarman sap S. D. O. Lungleh 2. Pu Eduel Roy Dingdoh Clerk. 3. Const, No 12 Hrengburha Sailo. 4. Saprawnga Chawngthu. 5. Saihlira Vanchhawng. 6. Lianhua Ralte. 7. Biaksanga Chhak chhuak 8. Lalnghinga Fanai. 9. Lalthansiamia Chhak chhuak 10. Monbahadur chettri. 11. Danbahadur chettri. Tin, upa leh naupang Football vekin an inkhel let bawk, naupangin an hneh ta zawk. Tin, lawmmai

zawng zawng chu inkhel tawpah kan Lungleh Sap nupui (Pi Jarmanin) a sem. Kan pi Jarina min ho peihzia, lawmman atan a tangka te thawhpui ngai lova aman a tum vek kawngah te hian kan fak em em a ni. Nakkum lamah te phei chuan hei aia nasa zawk hian kan la lawui leh bawkin ka ring a ni.

Lalchana.

Secretary of Lungleh Game.

SAP UPA HRIATRENGNA IN

June thla Chanchinbua mi kha ka han zawm leh hlek ang a. 30. 6. 38. ah khan a in sak ngaihtualtu pawl chu an inkhawm a, Rs. 830/- zet chu a loting ta a, In man Rs. 1200/- turin kan mi thiamten an chhāt a, a dah bak chu han khawn leh dawn ilo, a harsa hle dawn si a. Chhim bial lal bengvar, thawm ngai leh khaw nei deuh deuhthe chu tha hrua che turin dil ila, an ti a ; kan President Lunglei Sap chuan sawmna a thawm ta. Kan in sak tui chu a dung hlam 5 zet, a vang hlam thum, a bang thing saphuhawn, a chhuat thingphel, a chung rangva, a inchung hnuai chauh dap a ni ang.

Thing leh lung zawng zawng an lakna hmun a-
ttingin lei a ni ang a, a lakkhawm chu lallo, Lung-
lei vefa miten an tum dawn a, a lawmawn* ngawt
mai. Vai hla deuha lallo puihna erawhchu, a insak
huna puitu leh a tui dang apianga rawih tur an ni
ang.

a lawm hle a, reilote a chutiang ti thei chuan a lo
 fing ta a, tin, kal a duh ta a, a zirtirtu a kalshan
 dawn chuan, darthlalang entlang a pe' a, "I en
 apiang lei a pawh van a pawh engmah a in-thup
 thei lo vang," a ti a. Tin a pathum na chuan,
 ramchhuak mi a va-hmu a, ani chuan a bu na a lo
 hruai a, engkim tha takin englo kah dan a zirtir
 a, tha takin a lo thiam ta a, a kalshan dawn in
 a zirtirtu chuan tha a pe' a, "I ka' apiang i lah
 zel ang," a ti a. Chutiang bawkin a nen, eng ber
 chuan mi a va tawh a, "Engnge i d' " ton a lo
 zawt a, "Puan thuitu a tan i duh lawm ni?" a ti
 a. Ani chuan, "Aw, duh shuh e, kearte vedam a
 kual a, zing a tang a thalam thlang a hnu g lam
 hmalam a buk tawn buk tawn ka peih lo va," a ti
 a. Ani chuan, "Ni shuh e, chutiang a ni lo lokal
 rawh, dan dang tha tak i zir ang," a ti a. I han thui
 tawh phawt chuan tumah-in an hre lo vang," a ti a.
 a bul atangin a zirtir a. Tin a zirtirtu a kalshan
 dawn chuan, hriau a pe' a. "Hehian engpa. h
 artui chhungmu ang a nem pawh'i thui thei ang,
 tumah-in i thuina hnu pawh an hnu thei lo vang,"
 a ti a.

Chuvehleh kumli a chin a chuan, an in-thenna
 kawng thuam a chuan, an in-then ni tak chuan, an
 han in-tawh leh a, an lawm theuh va, an pa in
 lam chu an pan ta a, tin, ni khat chu an kawt a
 thing shang tak hnuai a an thu a, an pa chuan in
 "Khai le! tu sumdawnna nge ni, he thui chuan chuan
 sava bu a awn a, a tui engzat nge ni an hri
 rawh, a pui-in a awp mek?" a ti a. Arshi enthia-

ma chuan a han en a, a darthlalang chu a han la a, "A tui panga a awm" a ti a, a pa chuan, upaber hnena chuan, "A pui-in a awp lai a keu lai khi a hriat hlek lo vin han la'rawh," a ti a, chutichuan, a han lawn a, a pui hriat lo chuan a han la' a, a pui awp lai chu, a pa hnena a pe'a, tin, a pa chuan dawhkan kil li a a kil theuh va a dah a, a lai a pakhat tin, ramchhua ka hnena "Hei hi va-wikhata kap keh vek rawh" a ti a, a kap keh leh vek a.

Thuithiama hnena chuan, "Hei hi thui rawh" a ti a, a thui leh a, a zawh-in rukthiama chuan a han dah leh a, a pui hriat hlek lo bawh chuan, reilote a a keu va, a thuina hmui chu a shen deuh tik tek lek a, an pa chuan," "Fate u, in hun in hmang tha e" a ti a. Tin, reilote an ram pakhat a thu buai nasha tak a lo awm a, lal fanu rulpuithla nei in a la'bo va, a lalpa pawh chu mutmu pawh tuah thei lovin a hmuchhuak thei apiang in nupui a an nei ang ti-in thu a tiam a, unau palite hian "Kan tan a zia a awm e, i han bei teh ang u," an ti a. Arshi enthiama chuan a enna a han la'a, a han en a, a han hmu nghal a. "Hla tak a saw ka hmu, tuifinriat lai a, lungpuia, rulpui-in a kual huan a, a veng tlat t ti a, lal hnena chuan lawng a dil a, an han ho a tan, an kal ta a, a hmun an thlen' thleng chuan tan chuan lal fanu chu arshi enthiama shawi ang tak chuan, an va hmu a, chu rul chu a mal chung a muhil a chutichuan, thal kal thiama chuan, "Ka kap ngam lo, hmeichhia a thi ang" a ti a, rul: thiama chuan keima'n a ti a,

CHANCHIN BU

Bu 3na } **MARCH 1938** { Aman kum 1 Cheng 1/-
Dak thawnm 1/4/-

Enkawltu (Editors). Sainghing & L Kailuia Sailo B A

Ohhwahtu (Publisher) :- The Assistant Superintendent.
Lushai Hills, Aijal

Daktor Sap K. E. R. Robertsons kha Sap tharin a rawn thlak
ta a, a hming chu D. Tennant, M. B., Ch. B., I. M. S. a ni.

A CHHUNGA THU AWM

Phak a

1. Hriattuna	31
2. Mizo Ram	31
3. Assam Ram Lusip	31
4. Tainlai Chanchin	11
5. Chantawka Khawral	15
6. Mahni Hnam Incheina	46
7. Motöjin Pawi a Sut Thu	47
8. Lunglan Illa	48

HIRIATTIRNA

Chanchin Bu hi thingtlanga mite'n an hmu tlai hle tih kan hria a, pawh kan ti hle mai. Dāk te a awm lo a, thawn tur remohāng hmuh theih loh avangin an hmu tlai a ni a.

Tuulai chanchin te leh thu dang hmanhmawh deuh te kan chhuah thin avangin thingtlang mite pawh hian rang deuhin hmu thei sela kan ti hle a ni : chuti lo chu thu te kha a lo hluin a lotlāi lutuk a, ngaih pawh a ngaih-nawm thin lo.

In khua te vai kal hi lam turin chah thei ula, in hmu hma thei deuh ang. In bieltu Rahsi te an lo awm lo thei a, in mi chah te tñn pawh tlawha harsa a ni thei a ; in khua te tlawh ber hmuna Chanchin Bu kan lo dah thin in duh chuan khawngaih takin min kan hrih ula, kan lo dah tir thin ang e,

Editors.

MIZO RAM

Larsapte nupa lozin avangin Hmar lam lal leh Chhim lam lal tam tak an sawm a, lal 3 0 lai an sawm a, an hote nen an lokal chiam a, Aizawlah mi an tam ugoimai. Assembly in a zawm leh ngāl a, hapta hnih chung lai ohu mikhualin Aizawl kan khat a ni mai e.

x x x x z x x

Puipun avāngin hritlāng a lēng ang tih kan hlau hle a, nimahsela engmah kan ti lem lo. Amaherawhohe February thla ohhungin mi thi an tam hle mai ; thenkhat te ohu tha' lai tak te pawh an ni nual a. Chung zingah ohuan' Pu Hrawva B. A. fa sēn dahawm tak te, Pu Mak-

thanga nupuia nu te, Pu Vankhuma leh Vandailova pa te,
Pu Lianbuka fa naupang ber dawttu te an tel a, paw
kan tih pui em em mai. Mi dang kan sawi loh te pawh hi
paw kan tih pui baw a.

x x x x x x x

Pu Lunghnema Sailo, Sialsuk lal pawh January ni 5
ni khan a thi a. August ni 20/1937 a dam lo tan tawh
kha a ni a, a na rei hle mai. Amah hi kum 42 mi a ni
a, kum 23 a lal a ni. Fa paruk a thih san a, mipa pa-
hnh leh hmoiehha pali an ni. A fapa upa ber chu thing-
nawi fawm rual a ni a, 1937ah Lower Primary a tling a ni.

x x x x x x x

Zosap Rev. David Edwards B. A. leh a ehbungte chu
an ram lamah chawh turin an haw ta. an chawh a la hun
zan lo a, nimahsela a nau a nat hlo avangin a hun hma-
in an haw a ni. Engmah daltu dang a awm loh chuan
an lo haw loh ang. Mizo rama a awm ehbungin a pa leh
a unau pakhatin an borat san tawh a, tunah pakhat a
na leh hle a ni a, kan khawngaih hle mai a ni. A nau
damlo chu lo dam tha leh se kan ti ngawt mai.

x x x z x x x

Zosap Doktor kan noi loh pawh a ni thei an ti a, a
lawmawm hle mai. Mizoin damdawi hi kan ngaina hle
mai a, Durtlanga Doktor sap awmlo hi paw kan ti hle.
Amaherawhehu Shillong nen kan inchuh deuh pawh a ni
thei e an ti a, kan changlo mai ang tih a hlaubawm hle.
Kan duh em avangin chang hlauh ila kan ti ngai e.

x x x x x x x

Sorkar Doktor sap thar kan noi baw a. A tinna
amah chuan a sang hle a ni. Ch. B. i zai thiam tihna
ni a, M. B. chu damdawi lam thiam a ni thung a. Zosap

Daktor a awm hawk chuan kan vannei hlo a ni ang.

x x x x x x x

Hman deuh aţang tawh khan âr a pûl a. Ni dang âr pûl aijn a zual a, an mang ţap ţap zol mai a ni. Ara pulhin ran liante pawh a pul zui duh hle a, hrite pawhin a zui mek ţhin an ti a, theihlawpa fimkhur tur a ni. Natna danglam deuh leh hri ang denha awm tur churang taka Daktor lam râwn zelah ti ila a ţha hle ang, fimkhur ang thei a awm ngai lo e.

x x x x x x x

Mizo rilru âwn lam chu tunlai hi chuan sum³do' chhuahna lam a ni berin a lang. Hachna thu pawh tunlain sawi a awm ta lo a, pawisalak leh theihna lam ngawt hi mipui rilru a ni zawkia a lang.

Pawnui pawh tunah chuan a ţha tih naebang kan hre ta deuh a ang hle. Hmun tina miin tah an tum ta deuh.

x x x x x x x

3rd. Bn. Burma Rifles, Mymyo khuaa sipai-ho Indo lom zirna-ah Sipai pakhat Neihlala Mission Veng, Aizawl mi chu, pûma a inbual laiin, a chuanna pûm chu a darh phuta, a tlâ a, thil zumin a lochhun ta a, Maymyo damdawiiu-a ni 4 a awm hnuin 27/February/1938 Pathiauni khân a thi ta.

x x x x x x x

ASSAM RAM LARSAP

Assam Ram Larsap te nupa Aijal ah an lo zin a, February ni 18 ohawfâk hun laiin Aijal an lo lût a. An lo ohoh kawnga lalte chuan an theih anga ropuiin an lo hmuk zol a.

Aijal an lo luh ni chuan Pu Makthanga lal hovin Channari kâwnah an lo hmuak a, puanzâr tō nēn, an tiropui hle mai Pi Zaii hou Mizo hla tharin Zârkawtah an lo hmuak baw k a. Mipui chuan Zârkawt aṭanga Dâwr-kai lam kawng sir an awl ṭhut mai a, hotiangin mi an la tam ngai lo ang e tih tûrin mi chu an tam a. Lârsap ho chu an hnung deuhah an zui dîl dîl mai a ni. Khaw-pui kawng chu an tîfai a, hnahtbol pakhat tlâk pawh an phal lo a ni ang e tih tûrin an ehhar zêl a.

Dâk in bulah Dâk in hnathawk ho tlém-té an intlar a, chumi zawm chuan Salvation pâwl ho, an puanzâr nēn an intlar a. Pisa kaiṭēnah Pisa hnathawk ho an lo intlar baw k a. Pisa kawt aṭanga Bawrsap hungna thlengin Boy Scouts ho kawng sir tuakin an intlar thla thluah baw k a. Sap thlânmuah zâwn kawng sir leh lamah lal ho tam-tak an intlar baw k a. Tin, Bawrsap hung chhîngah Sap ho ṭhōnkhat leh mi pawimawh deuhṭe an intlar a, Manding Sap leh a hote an intlar baw k a.

Pisa tual a lo thlon chuan Boy scouts ho, a chawimâwi nân an âu ṭhat ṭhat a. Chutih laite chuan mipui a zuitu khân an rawn chîm lek lek mai tawh a, Dâk in lam kawngahte khân an lo lang huang huang mai a. Bawrsap hung chhîng a lub hma chu an zui dîl dîl a, Pisa kiang aṭang te-in an thlîr ṭjai ṭjai mai a ni.

A tûk Irinni zîng dâr 10 vêlah chuan Lâmmualah sipai an lâm a, Larsap nupa an lokal baw k a. Larsap lokal chu a Sap sipai hruaiin an rawn hruai a, mâwitakin an sipai thuamin an inthuan a, pakhat a hmaah a kal a, pakhat a hnungah. Larsap chuan kawr pangngai ang deuh, a paw lam hi a hâ a, tangkapui lian mâwitak pakhat a bel

a. A lo luh chuan sipaiin chibai an lo bûk a, sipai a en vêl hnuah tangkapui, Sardar Bahadur an tih hi, Subadar Major Lankapati Jaisi huênah a pe a. A entu mipui chu a hmuaktu ang mai khân an tam leh ngei mai. A hmuh theihna âwmah hi chuan an awm vek tih mai tîr a ni.

Chumi lâm bân chuan mi ðhenkhatin an bia a, Bawrsap inah. A betute chu hêng hi an ni:—

Mr G. P. Jarman, Lungleh S. D. O.

Mr B. M. Roy, B. A., Sapte.

Pu Buchhawna Kiangte B. A., Sapte.

Babu R. C. Dass, Supervisor.

Pû Pachhuuga, Dâwrkai,

Pastor Chhuahkhama.

Lal ho chu 10 an ruat a, pahnih, Kamliana Sailo, Tachhip lal leh Liannawla Kelkâng lal an lokal thei lo a, pariatin an be ta zawk a, chung chu hêngte hi an ni:—

Pu Khamliana Sailo, Lalluaia Sailo, Lalhleia Sailo, Thangburha Sailo, Zabiaka Sailo, Lalsailova Fanai, Lal khama Fanâi, Makthanga Kiangtê.

Tlai lamah Bawrsapin thingpui ruai a ðheh a, Sap ho zawng zawng, Vai sipai hotu, Vai babu ho, Mizo Sawrhathawk leh Mission lam mi ðhenkhatte leh chhum leh hmâr lal tamtak an sâwm a. Sâwmte, chu 300 dâwn lai an ni a. An sâwm te zawng zawng an lokal hnu dar li ah Lârsâp chu a sipai ho vênin a lokal leh a, Lallukhum khum tangkapui hmu te a pe a, chumi chhûng chuan mipui chu an loding a. Tangkapui hmute chu hêng hi an ni:—

1. Bawrsap te nupa
2. Rev. E. L. Mendus B, A. ; Aijal
3. Rev. R. A. Lorrain, Sherkor,
4. Pastor Chalhiana Serkawn ,
- 5- Pastor Chhuahkhama Aijal
6. Zabiak Sailo Rotlâng
7. Lalhleia Sailo, Buallawn lai
8. Lalkhama Fanâi, Darzo lai
9. Liannâwla Zahau, Kelkâng lai
10. Thangburha Sailo, Lungdâr lai.

Chumi a pèk zawh chuan thingpui in túrin a thu a, chumi ah chuan mipui to pawh chu an thu vo a. Thingpui in lai chuan Khuangpui leh Baza an lo rom a, a mâwi ngoi mai. Thingpui in zawh dâwn lam chuan Khuallamtu Mizo tlangvâl an lo lâm a, thingpui in te chu an kal hual a, an lâm chhuuk nghâl zêl a, Nula kawrchêi ha, vekiria khim te huân ehoraw an rawn kân a, an mâwn hlê a, Lârsâp hoto pawhin an hmu duh hlein kan hria. Thingpui in chu a lang thei lai hman ațangin mipuiin an lo thlir țuai nai bawk a.

A tûk Pathian ni chuan Dawrpui biak in ah Sip țawng inkhawmna a awm a, Sip țawng thiam Pathian thu awi chauh an kal a, Lârsâp nupa leh a hoto pawh an lokal a. Lârsap chuan Pâthian lehkhahu chhiarin a țan nghe nghe a, a țan zawha țawngțaina thu sawi ah. Pu Edwardan a ho a, Pu Menan thu a sawi a.

Thawhtanni-in zing dâr 10 leh a chanve ațangin Lâr sâp nupain Damdawi in an en a, Lârsâp chuan Bawrsâp Pisa te, Tan in te, Sipai ho in te a en vek bawk a. Chawhnu lam chuan chhiin lam leh hmâr lam Zosap leh an

hnathawktu tbenkhatte nen lehkha zir lam thu an sawi ho a ni. Thawhtan ni tlai lamah hian Pi Zai ho zaipawlin Bawrsap tualah hla an sa a, ralkhat atanga lo ngaih chuan a mâwi êm êm mai a. Larsap nupa te pawhin mâwi an ti hlein kan ring.

Thawhlelni zing lamah chuan Skul an tlawh a. Hmoichhe skul ah chuan Pin mâwi pakhat, mahni tbiante chung a thil tha ti tam ber, mi rawngbâwl bera awm lawm man atan a pe a, chumi chu kum tina dawn tûr a ni a, kum khat chhûnga mahni tbiante chung a thatna entir apiangin an hmu dawn a ni. Tun tumah chuan Lalneihpui, Suakkunga fanuin a hmu a. Hmeichhe skul atân lal ohhung thlâ a pe bawh a. An zirtir dân te tha a tih sak hle a ni.

Pin mâwi chu mi dang hnênah a pe bawh a, Nupui, Reiêk lal fanu hnênah Pawnpui tah lam ngaihtuah avângin a pe a, Subadar Major nupui hnênah pawh a pe bawh.

Thawhlelni tlâiah chuan Sipai ho intihsiakna lâmmualah a awm a, Larsap te nupain au en a, lâwmman pawh Larsap nupuin a sem a. Larsap kalna apiang chu mi an tam thei ngei mai. A entu chu a vêlah khân an tlêp tiar tuar mai a ni.

Ajjala a.châm ohhûngin Mizo rama Sap awm, homi lai Ajjala awm chu chaw vaw khat a oi poi theuh hlawm a.

Nilaini zing dâr 10 leh a chauve-ah thîrsakawrin Sairang an pan thla leh ta a, Sairang ah rei lo tê an awm a, dâr 3 ah lawngin au kal ngihâl zêl a. An lokal laia akûl a-tâia tang leh a bah deuh ho chu lâwmman a pe hlawm bawh a.

Mr B. M. Roy B. A.,	tangka paina ip	a pe a.
Babu R. C. Dass	sikret paina bâwm	"
Pu Sainghinga	pencil	"
" Hrangdâwla	uang	"
" Thangphuta	"	"
" Zawngauva	"	"
" Thanga II	"	"
Babu R. K. Deb	pencil	"
Md. Golam Ahmed Chow-	"	"
dhury		

.....

TUNLAI CHANCHIN

CHINA LEH JAPAN: An la indo zêl. Sawrkar dang orawh chu tumah ala kaihhnawih lo fo. China ram Japanin an lak tawh zawng zawng chu Sq. mel 220,000 lai a ni ta, chu chu Assam ram let li tiat a ni. An indo china Japan sipai thi zawng zawng 50,000 an ni a, hliam te chu 150, 000 lai an ni an ti. China lam mierawbchu a tlem lamah pawh Japan let li hian an hek tawh ang an ti. Tunlai chuan an in-nawr nasa leh ta hle mai. China hmar lam ațanga rawn hmâ tute leh ebhim lam ațanga rawn hma tute Japan ho chu a laia intawh an tum a, an intâwk lek lek tawh a ni. Japan ho hian hma an la sâwn zêl. Hmân ni lawk khân China thlawhtheihna passerihin Japan ram Formosa khawpui ava rûn ve a, thlâkpua 40 lai an thlâk a. Anmahni sawi hmang chuan Japan thlawhtheihna pawh 40 lai tiohhia in an inhria. China thlawhtheihna in Japan ram a rûn hmasak berna a la ni. Shanghai khua ah Japan sipai zu rûi pakhatin German Daktawr hming-thang tak, Dr. Edward Birt an tih chu chem lu zum nân

a bei vak mai-a, vih hlum a tum a, "Nang kan English uicho," tiin a auva; mahse China Police sipai pahnihin an ohhwn him ta hrâm a, a mit khing-khat ohu a del ngei ang, an ti. Chuta German hotu chuan, Japan ho hnênah thu khahtakin a sawi a, "In rawn hrilhsiah ngei ngatur a ni," a ti.

Kan Kumpinu thlawhtheihna pakhat pawh, Bangkok khua atanga Hongkong ah a thlâwk ehho lai ohu, Japan thlawhtheihna tam fê-in an um ta mai a, an hai a ni ber a. Pakhat pheih chuan a kâp zui zawt zawt mai a; mahse a ehhe lo a ni âwm e. Japan Sawrkar chuan kan Kumpinu Sawrkar hnênah ngaihdam a dil a, "Kawng dangah thlâwk tawh thin ula a tha ang," an ti a. Mahse kan Kumpinu Sawrkar chuan, "'Kan thlawhna kawng tuman min rêlsak lovang,' an ti e," an tih chu.

China ho erawh chuan, "Kan thih ral raih hma chu kan tang zel ang, kan mite thi leh hliam chu tânah nuai li emaw, a nga emaw lek kan la ni a, eng tham mât a la pi love. Kan mitthi leh hliamte vaibêlehhe bi-a ehhiar an nih hunah erawh chuan, 'Engtizia nge ni ang aw' kan la ti chauh ang," an ti lun mai a ni. An pâu zawng a la khauihle fo mai.

SPAIN: Teruel hmun nasataka an inchuh hnu-a, Sawrkar lamin an lâk tâk kha, mi hel hovin an rawn bei leh vak mai a, an la ve leh ta thung a ni. He hmun hi yawi huah ve ve an inchhuhsak tawn ta a nih chu. An inbeih hnuhuân ber tum chuan Sawrkar lam mi chu 3,000 an thia, salah 16,000 an kai bawh a ni an ti. Rem thu eng mah rêl a la awm lo fo. Hnam dang sipai awm ve-te erawhehu lâk ebhuah an la rawt reng fo, a rem dâwn dâwn

a ni áwm e. Mi hel ho chan hi a la tha deuh fo zâwk a ni. Khawpuia nu-nau thlâkpuaha thlâk huan loh tur, ti-a kan Kumpinu Sawrkarin a rawt chu, Sawrkar lam chuan an pawm a ; mahse mi hel ho chuan an la pawm rib lo.

GERMANY : January ni 30 kha German Nazi Sawrkar kum 5 a nihna a ni a. Hitleran thu a sawi vak mai a. A thusawi thenkhat chu hetiang deuh hi a ni: "Kan ram lâk blui kan ngen chhuah hma chu kan ngen a bâng lovang. Spain indote chu mi hel hovin an hneh zâwk chuan Europe ram zawng zawng tân a tha zâwk ang. Khaw chhak lamah pawh, China-in a hneh ai chuan Japanin hneh sela, Sap ram Sawrkar zawng zawng tân a muan-awm zâwk ang. Russia Sawrkar tihdân thalo dodâl tura Italy nêna kan inkawpuah Japan a lo tel ve hi a remohâng ngawt a ni, hei hian khawvêl muanna a siam a ni. Tin, Sawrkar dangten Chanchinbu ahte nasataka German min sawichhia hi kan tuar thei tawh lo, dân thalo tak a ni. Heihi chhân lohvin a awm mai lovang, kan chhân-na tur erawhohu eng ang nge ni ang tih sawi theih a la ni lo," a ti a ni.

RUSSIA : An rama mi pawimawh tak tak 21 an muna, Trotsky-a pawlte, mahni ram Sawrkar tihchhiat tum niu an hria a, March ni 8 ah hian an chung thu an rôl dâwn, tihhlum thu an chungah a thu ang tih a rinawm hle. Her tîanga mi pawimawh tak tak inman buaih-buaih tihhlum buaih buaih hi Russia Sawrkar hnuaiah hian a tam ta hle nrai. Heihi an ram tichaklotu tûr nasa tak chu a nîn a rinawm. Mahse an ro chu a rum hle fo, Sawrkar dang chu tute pawh tang kawp mahse Russia Sawrkar min bei

thoi tûr an awm love, an la ti fan a ni. Stalina an hotu ber chuan, "Sawrkâr dang tute nen pawh kan inrem thei ang, mahse German leh a thurualpuite ho nen hian chuan engtik ni omaw zawng kan la in mû leh ar ngei dâwn tih sawng hriat sa a ni o," a ti a ni.

KUMPINU (Britain): Tun hnâi lawkah khân Parliament upa-min zinga mi pakhat Mr. Anthony Eden a bâng hlawl mai. Amah hi mi pawimawh tak, Sawrkâr dangte nena inlaichîn dân tûr kawngrosutu ber leh thu inthlun khâwm-na ber upa a ni a. A bân chhian ber chu, an hotu ber (Prime Minister) nê, Italyte nêna inremna thu sawi hun chung chângah an ngaih dan a dang ta tlat mai a, chuvang chuan a bâng ta a ni. Hemi a bân avâng hian Germany te leh Italy te chu an lâwm êm êm mai a ni an ti. Germany leh Italy te chuan Mr Anthouy Eden a bân chuan Kumpinu Sawrkarte nena inbiak remua kawng a inhawngin an ring zâwk a ni. A thlâktu atân chuan Lord Halifax an ruat ta. Hapta leh lamah chuan Kan Kumpinu Sawrkâr leh Italy Sawrkâr inbiakna a awm tawh ang. Lord Halifax hi India Larsap tuna mi hma hma leha awm tawh kha a ni, chutih lai chuan Lord Irwin tia koh a ni.

Salvation pawl hotu ber General Evangeline Booth chu kum 78 mi a ni tawh a. Pawltlak hi an sipai pawl den chuan a bân hun a ni. An inthlâk dâwnin khâwvel hmuun hrang hranga ai-awhtu an intawh khawm a, a thlâktu an thlang thin a ni a, tunlai khawvel muan loh deuh ayângin an intawh khawm thu chu an la sawi lawk thei zih lo.

CHANTAWKA KHAWREL.

Khawvela mi tum tak te hlawhtlin theihlohna chu retheih leh vanduaia hi an chan tâwk niin an ngai thin a, an tân engmah tih a sawt lovin an ring thin a ni. An chakna leh an thiltihtheihna neih chhun pawh kha a sawtna leh a tangkai lehzuaina an zawnpui thin lova, an tawm bo pui mai thin a ni. He mi thu ah hian kan Mizo te hian rinna nghet tak kan neih a lang. Chantâwka khawrêl aia liam hian awm theih niin kan ring thin lo. Chu obu kawng khatah chuan a dik bawh hle, kan awmdan ang apiang chantâwka khawrel ui a kan ruat chhung chuan. Nimahsela mi tam ber chuan a hun lova chantâwka khawrelah kan inruat thin a ni. Mi tam tak chu chantâwka khawrel ni a an indah hnu pawhin thil nasa tak an la ti theia, an nun dan leh an damchhung thu nasa takin an la ti danglam thei thin a ni, Chutichuan dik takin chantawka khawrel hi a awmlo, kan damchhung-a kan hlawhtlinna leh kan vanduaia chu kan tih leh kan thawha rel a ni zawk a ni.

Mi tam berte chuan thil lian leh thil ropui, thil hlû leh thil tha te chu phû vein an inhre thin lova, an tân tih theih ve a ni lo emaw an ti thin a, engmah beih hrâm an tum thin lo a ni. Chutichuan chutiang thil te chu mi tihah an dah mai thin a, miten an tih zawh hnu chuan vanvadâkin an en a, "Remchâng chu hmu ila kei pawhin thil nasa tak ka ti ve tawh tur," an ti thin a ni. Mi chu tiang chuan remchâng an hmuh lain mite an huawn a, anmahni chu chantawka-khawrelah an indah mai si thin a ni. Chu tiangin mahni awm dân ang apiang chantawka-khawrel nia ngai, thil dang tih tum lote hian rinna dik

lo tak an lei a ni. 'Mhring hmêlma ber mâhni a ni,'
 tih angin, kan vanduaia leh kan hlawhtliuna thu pawh
 engmah min rêlsaktu dang an awm lova, tumah mawhphurh
 tur pawh an awmlo,—fuke fankim kan nei a, mi â nilêng
 pawh kan nih si loh chungâ—rethei leh vanduai rêng rênga
 kan awm chuan tu dang nge kan mawhphurh ang?—
 "Mahni," a ni mai. P. S. D.

MAHNI HNAM INCHEINA

Hnam fing zâwk inchei dân zir hi, hnam thang lai
 tihdân a ni. Fing zâwk an nih avângin an inchei dân
 chu tha zâwk nia rin a, an inchei dân inchei chu fin
 vena pawh nia rinna a awm a. Tu hnam mah hi mahni
 thlahtu bulle inchei dân inchei ta zêl an awm lo, mi dân
 tha ang apiang an la blk blk a, an hnam than dân ang-
 in an incheina pawh a danglam thin. Intihdanglam na-
 châng hre lo chu, hnam â an ni châwk thin.

Amaherawhehu mîten chinchâng an lo briat deuh
 deuhin, mi hnam inchei dân lâk lutuk hi an duh lo deuh
 deuh a, mahni hnam zia lau theina inchei dân an lo âwn
 leh tial tial thin. Hnam khat ve lêm, mahni hnam in-
 chei dân bôl nei lo nih chu an duh lo a, duh tur pawh
 a ni lo rêng a. Kan rin ang hê-hû-in an inchei dân kan
 zirsakate pawh hian min lo hnu mawi lêm lo a lo nê
 awm a. Chu lo rêngah pawh mahni hnam thil hi ngaih-
 natna a lo lian deuh deuh thin.

Mahni hnam incheina kan tihin, mi thenkhat chuan
 kan pi kan pute inchei dân hlui ang sawi mawi emaw
 min ti ang a, mahni hnam tihhniam duh hialah min ngai
 a ni ta ve ang. Kan pi pute inchei dân, ruak deuhthaw,
 mawng-tam lang pawh-ven leh thi beh leh thi awrhte kha
 kan sawi mawi lo a, kan duh bîk haoh lo a. Hnam dang

inohei dân lăk loh thuai pawh kan ti lêm lo. A thaat chu kan lăk chuan, a sualna engmah chu kan hre lo a ; amaherawhchu hnam khat ve lêm, mahi zia neih loh dêr hi kan duh lo chauh a ni. Mî tihdân la bawk si, hnam dang leh keimahni mit ugei pawha mawi tâwk ve, mahni hnam zia tilang thei si, inchei dân bil deuh hi nei thei âla a tha hle-in kan ring. Kan inchei dân chu danglam lo-a neih ngbeh tlat tur a ni lo ang a, kan than dân ang-a kan phû-tâwk leh inmawî tâwk zêlin tihdanglam a ni ugei ang chu.

SILCHAR MOTORIN PAWI A SUTHLUK THU.

Thla hni kan Silchara Pawi vai zin thungpui phur, Sap pakhatin motor a su thlu a, a tlânlan lehghâl a. An bêt phurhte chu a tihmêhem sak a

Pu Monkumaran a lohriatin a su thlutu Sap chu a lo zawn ebhuah sak a. Paw lo a tih-thlabâr aiah ch 5/- a lo pêktir a. A sut thlûkate'n tih uachâng an hriat loh leh an tih theih hek loh tur, ama bengvâr thua a lo buaipui avagun an lawm êm êm tur a ni. Pu Mona hian kawng ramtakah Silchara Mizo kalte a lo buaipui thin hi kan lâwm tur a ni.

Motor te, thirsakawr te pelh dan chu, kawng sir **vei lamah** zel kâl thuai tur a ni, a hova kal kan th chuan sir tawna darh lovin, sir khatah kal dial tur a ni. Tin, khawi lam sir pawh lopan tawh chuan sir lehlahmah tlan kawi leh hlek tur a ni lo. Heihi ka la tlân hman dawn emaw tia insut buaina fo a ni. Thirsakawr chuang ve ve te lo inpêl dawn sela, mahni vei lam sir **ve ve** pan tur a ni. Aijal tual kawngah pawh hetiang inpel dan hi van-tlângin hriat a hun a ni.

LUNGLÊN HLA.

(Saibmuna, Lêng lai phuah).

Hawî vèl ila, hang ang zâlêng an awin lo,
 Ka lăwma leh ka lungkham i nî;
 I tel lo chuan chûng tûr nî, Lên-
 Kâwl, a rei, vawng vawng.

Ka ngai che, kei zawng— eng lai pawhin,
 Nang lo chuan thlian hnu ohhâwl ang ka uai
 ngêi ang e;

Sengri pâr iang sak-hmêl chul lo,
 Ngaih lai bâng thei lo.

2. Awm a har, khua rei tin-kim dăwn ila,
 Thin-lai hnêmtu mî' ngaihpuî ve u;
 Suih-lung tilêng, thâl favâng Lên-
 Kâwl, a êng riail e.
3. Min dăwnpuî ve u, ka lenrualte u,
 Ka hril sêng lo, thinlai lung rûk hí;
 Chhâm ang ka zâl, dawhtling Laikhum-
 A'n, ka nuar reng mai.
4. Harhvâtê, sirva ohhâwn thiam ohang thei se,
 Awm-khua a har, vawin ni ohhûn chu;
 In hnêm tûrin, ko thiam Hûiva-
 I ka ngai mang e.

CHANCHIN BU

Bu 4na } APRIL 1938 { A man kum 1 Cheng 1/
D. ka thawm 1/4/-

Enkawltu (Editors): Sainghinga & L. Kailnia Sailo B. A

Chhuahtu (Publisher) :- The Assistant Superintendent.
Lushai Hills, Aijal.

India ram Larsap, Marquis of Luththgow Sap ramah a
chawl dawn a, Bengal Larsap Lord Brabourne an a a a a a a
ang a, Assam ram Larsap Sir Robert Reid an Bengal Governor
ai a a a a a a. Assam ramah chuan Mr Hogg Bengal Chief
Secretary a lo-awm thung ang.

A CHHUNGA THU AWM PLAK.

1. Maluni nr	50
2. Mizo ram	50
3. Hriattirna	51, 52
4. Pawnpuai tah ngaihtuah p wl inkhawm vawihnihna thu ngaihtuah thenkhatte	52
5. Ngawr danna thawhlawm dilna	53
6. Hmasawna	54
7. Thutiam hlen	56
8. Rangmatia Mizo sipai chancel in	57
9. Lawrkhawm	59
10. Tu li chanchin	61

MAHNI NI.

Hnam fing theukhat chuan kum khat ohhung a ni khat tal hi chu mahui ni bikah an neih a. Chumi ni chuan hna thawh hrangte sakhaw biak dan hrang te leh ngaihdan inhrang te pawhin an hranna an hre chang lo a, hnam khat an nihna chauh brain an inkawm hoin an inkhawm a, mahni hnam hla te an sa thin. Ram danga awnte pawhin chumi chu an awmna apiangah an serh a, an inkhawm a, an ram lam an hre reng thin a ni.

Hnam khat inzawm khawmna thatak a ni ang a, mahni ram hmangaih theihna tak a ni biwk ang. Kum khat a ni khat tal "kan ni" tih tur kan nei ve lo hi a pawh hle mai. Kút ni hi hmanlai chuan apui-apangina an nghahhlel thin a ni a. Tunlain kan intiho thei talo. Sakhaw biak hrangte, huathawh hrangte kan intihho theih ni, kan hnam leh kan ram kan ngaihtuah bik na ni, ram danga awnte pawhin kan hnam leh kan ram an hriat zual ni hi nei ila, mahui hnam hla "a tual chhuak" ngei sa thin ila hmasawnna kawng kuat a ni ve thei tur. Ngaihtuah thiam leh hla phush thiamin heni kan mamawa hi an phuhruk thei lawm ni aw?

MIZO RAM.

March thla hapta hnih lai chu thli a thaw hle mai a, pilang zan khua khuain thilpui ang main a tleh a, a ninawm ngei mai.

March thla ohhungin lo an hal zo denh thaw a. April thla chawhma lam thlengin ruah a sur lo a, khua a lum hle mai. Aijal ohhungah chuan Santen a len pawh a hlauhawm hle. Hmun tin a ni fimkhur ah a tha e.

Assam ram Larsap lokal khân Aijl Damdawi in siam
that vel nan cheng 1000/- a pe a, a lawmawm ungei mai.

Major Kawlkhuma Salvation sipai hotu fapa Lalrema
chu Cbandraghona khuaah a thi a, a pawl hlo mai—
Tlangval lai tak a ni a. Culcutta atangin a nâ a, a haw a,
Chaudraghona-ah damdawi panu a kal a, a thi ta a ni.
A nu leh a pa hnenah kan tuarpuina kan hriattir e.

Reiek khaw kiangah sipai pawl khat indo lem ziriu
thla khat lai an awm a. Leiverh an siam a, loi an lai a,
thlan ang deuh, sei deuh takin, A chung chu thingro
bungin an rem pheï a, bulpawlin an khuh a, leiin an vur
leh a. Sipai ho tin hnuin an mau feite khuaa mi'n an
thiar khawm a, humun hrang hrangah an hal a. Chumi
leiverh kiang chu an hal a ni awm a, thing kha a lokang
ta hlawm a, a chim nial nual a, nu pakhat, Laldailovi,
pasal nei hlim deuh huan a kang bâk chu zawh a tum a,
a tliak a, khurah chuon a tla a, a kang a; thiloin an
huuk chhuak a, mahse a tukah a thi ta a, a pawl hlo mai.

HRIATTIRNA.

Pawnpui tah ngaihtuahnaïn tial rân tur a tih ang
niloa tial chu, tu ta mah lak a nilo ang. Thingtlang mite
tial dan tura an duh chu ohhawhohhi-buh-pawlh ang, la
rawng dum leh vâz inzat renga blum kawp zet hi a ni.

An tih loh ang, mahni thua tial an duh lohna chhan
chu an tialin a tialnate a intiati tlang lo a, a rawngdumte
a tam lai leh tlem laite a awm a, a tialnate a inzawnin
a ruallo a, chutiang chu hralhtlak loh tih chbiat mai
mai a loni.

A. G. McCall
Joint Organiser,
Pawnpui tah ngaihtuahna.

HRIATTIRNA.

Bawrh sap Aijalah awm rei lova a zin avangin May 1, 1938 atanga May 12, 1938 ohhungin pawnpui rawn pek theih a ni lovang, hnadang a tam avangin.

Sd A. G. McCall,
Joint Organiser.

HRIATTIRNA.

April ni 1, 1938 atangin Burma rama lehkhah leh parcel te thawn man hemi hnuai a mi ang hi a ni tawh ang.

1. Postcard mal anna 2 ni thin kha anna 1
2. Postcard thuah anna 4 ni thin kha anna 2
3. Lehkhah thawn bawm ounce khat aia ntlo anna $2\frac{1}{2}$ ni thin kha anna $1\frac{1}{2}$ a ni tawh ang, tola khat aia a rin loh chuan.
4. Registered chanothin bu tola 10 aia ntlo chu anna chanve a ni ang.
5. Parcel seer chanve aia ntlo chu anna 12 a ni.

PAWNPUI TAH NGAIHTUAH PAWL INKHAWM VAWIHNHNA THU NGAIHTUAH THENKHATTE.

1. Pawnpui var tha lehkhah sen bel tling zo, oheng 4/8/- man thin khah cheng 5/- lonan tawh se. a sen bel tling zolo chuan oheng 4/- man tawh rawh se.

Hrilbfiahna. Mizoin dawrkaiyah kawr thar lei dawn sela, a faia, a thara, a that chuan a man kim pek a hniallo ang a. A bawlhhlawha, a faa loha, a thar a nih loh chuan a thar man ang a pe duhlo ang.

Pawnpui ngaihtuahtuin lehkhah sen bel kai a var pawnpui chu an hralh leh thei a; pawnpui varlo, bawlhhlawh leh tah tlalo, a pawr ruallo chu Bombay leh Culcutta leh hmua danga mi'n a man ngaiin an lei duh loang.

2. Pawnpui tih fai leh tah that hi hotu, lah leh Pastor leh Kohhran mite, khawtlang thawvonna ngaituath pawl tein a tantute hi zirtura, an them ang tawka ti tha leh tingun tura faun leh tih pai eun ala tih that leh zual theih an ring that a ni.

A. G. McCall,

Joint Organiser.

Lushai Hills Cottage Industries

NGAWR DANNA THAWH-LAWM DILNA.

He ngawrna hlahh-awm tak hi a lodarh zau deuh deuh a, mi-rethei leh hausate, Phai-mi leh tlang-mito pawh a thliar lova.

He natna danna turin vantlangin theihlawp an ehhuah nan Lersip Nupuiin tun lawk khan India rama mi zawng zawng thawh-lawm a dil a.

Mizovina an thawh-lawm chu Aijalah emaw Lungloiah emaw an thawh ang zelin 100 ah 95 zelin an rawn jo kir leh dawn a ni a.

He dilna hi kawng hnihin kan tanpui thei a ni. Chu chu tangk lam leh Assam rama hemi ngawr danna ngaituath-pawl zawmin, kum khatah cheng 5/- pekin emaw anmahni zawma, kum khatah cheng 1/- pekin emaw a ni a.

He dilna hi mahui neih ehhun ehhun munawh ngawih ngawih pe lovin, a thei apiangin jo sela tih a ni a.

Thawhlawm chu Aijal sap-tê Mr. B. M. Roy, B. A. hi a vawngtuah a inpe peih a, a hnenah thawh tur a ni.

Tin, thingtlang khuate chu in 50 in cheng 1/- aia tamlo pe thei sela, District Committeein an lawm em em ang. Heihi harsa lutukin a lang lova.

Tin, mi tupawhin amaha thua, a hranga a pek theih chuan lawmtakin kan lopawm ang.

Thawhlawm chu May 31st, 1938 hmaa pek luh tur a ni e.

Sd/- A. G. McCall

President,

Dated Aijal,

The 7th March 1988.

Lushai Hills Anti-Tuberculosis
Committee.

HMASAWNNA

Mizo hian kum reilote ohhungin hma kan sawn nasa hle e tiin kan induh phah hle thün. Kan kiang vela Tlang mi dangte nêna intehkhinin kawng tamtakah hma kan sawn kan ti a. Thil thenkhat khatah chuan kan danglam nasa hle mai a, danglamua hi hmasawwna a nih chuan hma kan sawn hle zawug a ni ang. Incheina lamahte, Sakhaw lam ahte, lehkhazir san lamahte hi chuan kan vêla hnam mâwl ve deuh chu kan khûm hial awm e.

Amaherawhohu kan en ngun chuan kan hmasawwna hi a pawulâng lutuk a ni. A bul lam hian hma kan la sâwn ohhe hle mai a, kan bul phûlon kan ler lam, a lang thei lamah hian kan duah a, kan bul pawh kan la uai kar ngei dâwn mai. Kan hmasawn dan hi a bulah a inla fello a ni.

- Kan inchhunglam leh keimahni rilru taka tan lovin mi hmuh theiha langsâr mai ah hian danglam kan tum a niin a lang. Kan chaw ei dante kan ngaihtuah chuan pipu thlêng leh fian leh ei dan kha kan la tidanglamlo a, chawhmeh ilo, taksa thatna tur lam pawh tih danglam na-chang kan hrelo a. Kan hriamhreite leh kan khâwlte pawh kan la tiþha chuanglo a, mihring rilru tak pawh kan la tiþha chuanglo. Kan in sak dân, rante nêna la awmho pawh kan la tidanglam naselo.

Eng vangin nge kan bul lamah hma kan sâwn loh tia nguntaka bengsika kan ngaihtuah chuan kan hmeichhiaton lehkha an thiam tam loh avâng a ni. Hmeichhia hi inchhunglam ngaihtuatu an ni a, oi loh bar réltu an ni. Lehkha an thiam loh chuan tha zawk loh zâwklo pawh an brelo ngê ngê a, mawi leh mawilo, âwm leh âwmlo te an bre lova. Lehkha thiam an tam ve phawt loh chuan kan bul lamah hma kan sawn chaklo ang. Mipa lehkha thiam zat hi hmeichhia ni ta zawk se, tun ai hian hma kan sâwn tha zawk ang.

Mifing pakhat Rousseau an tih chuan, "Mipa hi hmeichhia thu thu in an awm a ni. Mipa tha in duh chuan hmeichhia thatna duhtir phawt mai ula, mipa chu an tha mai ang" a tih angin mipa hi hmeichhia duh ang anga awm tûm kan ni a, kan hmeichhiaton thatna an duh leh kan tha anga, ehhiatna lam an duh zawk leh kan ehhia ang. Thatna an duh theih nan lehkhate an zir sâng deuh tur a ni. Tunlain tlawmngaihni a reh ta e, kan tihte hi kawngkhat ngaihtuah chuan kan hmeichhiate tha tih zawng a nih tâk loh avâng a ni. Zu inte an tam hi hmeichhiatin zû-in an huat loh avâng a ni pakhat ble a ni.

Hmasâwn tak tak kan tum chuan kan hmeichhiateah hian kan tan tur a ni. Kan sawi tiwh an ni, inchhunglam kan sawn dâwn an tih danglama, faina te, mawin te, felna te an hriata, thatna te an ngaihnat theihna chu lehkhah an thiam chauhin a ni. An awm dân pangngai anga lehkhah thiamlo an nih chhunga mipa tluka kan siam leh man-leh mual kan neih loh tir avangin kan hnam a sângin a tha chu nglo anga, lehkhah an thiam, a inphu tawka an lod nglam hian hmâ kan la sâwn dâwn chauh a ni,

• Hmeichhe lehkha zir hi hnâ an hmuh nân chauh a ni-lo a, an thatna leh an inzirna avang a ni zawk tur a ni a. Hmasawwna leh kan hnam that tlanna ber tur a nih hrjain hmeichhe lehkba zir hi uar tur a ni.

L. K. S.

THUTIAM HLEN.

Nikhat chu hmeichhe naupang kum nga mi hian khawlaiâh bêl a thlah keha. In a thlena a nu hauh a hlâua, a tpa a. A tãh lai tak chuan Sir William Napiera khawlai lêngin a hmu a, "Chemtê engahnge i tãh le?" a ti a. Naupang chuan a tãhna obhan a hrilh a, "Kapu, khawngaihtakin min siam that sak thei ang em?" a ti a. Sir William Napiera chuan "Ka siam that sak thei ang che; amaherawhchu a ang tak leina tur pawisa ka pe thei ang che," a ti a, a iptê a'n dapa, pawisa a loak hauhlo mai a. "Hâw tala, i nu hnenah chuan bêl keh ang leina tur, mi pakhatin min pe dawn e ti mai la, naktukah hemi hmunah hian tun ang hun bawka inhmuh leh ang khai, pawisa kape ang che" a ti a. Naupang chuan a ring a, hlimtakin a hâw ta a.

Sir William Napiera a in a thlen chuan a dawhkân-ah lehkha pakhat a hmu a. A mi hmuh duh takin lênga a sawwna a ni a, hmuh a duh hle mai a, lenga a sawm hun chu naupang a tiam hun lai tak kha a ni a, hmuh duh hle mahse a naupang tiam chuan a ring ve dawn si a, tih thlawn chu a duhlo a. "Naupang nêk kan in-tiam a, mi ring si a, ka ti thlawn thei loang, chuvangin lolen duh hle mah ila ka thei dawn loe" tiin a ohhanga, naupang hnenah a thutiam chu a hlen ta a.

Thutiam hlen hi mi rinawm an ni.

RANGAMATI MIZO SIPAI CHANCHIN.

Rangamati khuaah hian Mizo sipai awm tantirhna chu a rei hle tawh a. Mahsela tun humalama mite chu chanchin ehhuai tham awm hmajui an bâng leh mai thin a. Tûn-laja mite erawh hi chu kum 1926 vêl aţang khân an awm ţan a, tûn thlengin thuang takin an la awm rib zêl a, chu-vangin an chanchin hiin lohriat ve atân ka han chhuah a ni. Ka sawi dik lohna leh hmajhte a awm chuan anmahni pawhin khawngaihtakin min ngaidam rawh se.

Rangamatiah chuan Armed Police zawng zawng chu 90 lai an ni a, chu mi zingah chuan Mizo chu 17 an ni. Tin, Civil Police lamah mi pakhat Asst. Sub-Inspector of Police (Pulit hawldar) a awm bawka a, an zain 18 an ni.

A. S. I. (Civil Police) 1 Taia, (Chawngbiala fapa); Lance Naik 2 Vawmkaphranga leh Chalbuanga; Baja pu 2 Vankala leh Vanhuuna; Khuang pu 2 Liankhama leh Khuala; Tawtawrawt pu 1 Patawia; leh Sipai 10 an awm a ni.

Tûnlai hian Thingrema leh Challinawka chu Daocaah Physical Trainingin an thang mêk a ni. Hetianga kal tur hian mi fel leh inchei nalh leh pian mawi, thil thiam mi, chak, an duh a ni a, vai aia Mizo an thlang hi a lawmawm hle a ni.

An thatzia: Heihi kan ziaak duh ber chu a ni. Lung-lei lam aţanga Chittagonga zin hi an tam hle mai a, an-niho hian vui lo leh phunnawi haui lovin vai kua si ah mahni inlei chawp siin mikhual hi an thlang reng reng mai a. Tun hma aţang khan an thatzia mi sawi hi ka hre thin tawh reng a. Tunah chuan keimah meuhin an that-zia hi ka hre ohhuak ve ta a, fak loh theih hi niin ka hre

lo a ni. Mizo tupawh hmehhriat pawh hriat loh pawh anmah-
ni awmna pan tawh phawt ohu lāwm takin an lothleng zel a,
ni hnih khat chauh pawh ni lovin thla hnih thla thumte
hial pawh thenkhat chuan an chām chih a. Thenkhatte
ohu kel leh zela tur pawisa te an nei tawh lova, anniho
hian an pawisatein an kalna tur lamah te chuan an kal
tir thin a, mikhuah avangin pawisa pawh an khawh theilo
tak meuh a ni. Keini khual zinho lah hian taupuna ngaih-
tuah ann nei reng chung pawha an hnena vehbur khawn
te emaw an neih chuan ei sak teuha, puar zeta hawn san
luah luah mai hi kan chin zawng a ni si a. Rangamatih
hian lo-awm haublo sela ava pawl dāwn em!

Sakhaw thu: Tlangvāl mahni nu leh pa dip haub
lohna hmun—zu leh thil dang duh tinreng awmna, nula
tih leh Mawk (Mogh) leh Chakma nula tha tak tak naih
tak tak awmna, an tawng leh ohu anmahni tluka thiam
si an ni nain an inwawng fel nle mu. Heng awaug reng
reng hian tumahin sazaī hmu an la awm haub lo a ni.

Inkhel lam: Hockey khêlah chuan Mizo chu tumahin an
tluklo. Football khêl atan pawh sipai zawng zawng zing-
a a thiam ber pawl an thlanna zingah Mizo pahnihte chu
an tel ve thin a ni. Tin, intihsiakna reng rengah hian
Mizoin hlawh an hmu tam ber zel a ni. Vawikhat inti-
hsiaknaah hian lawmman hmun li hmun nga laite an dawng
thin. Lawmman hmu tam ber thintu chu Lunglei Rahsi
veng khuas Rahsi penson Pu Dāwra fapa Liankhama a ni.
Tin, Pu Lalohhuaka fapa Hrangbuka pawhin a hmu tam
hawh. Heng an lawmman hmuh hi keini Rahsi veng Koh-
hian te phei chuan kan lochhawr thin a, khāwnvar an
dawn te chu Biakin atan aprawn po thin a, khāwnvar
khai mi te nen, kan lawm ngei mai a ni.

Tin. Chittanoah pawh mizo sinai 4 an awm hawh

a. Police bawh an ni. Hrangkhuma pahnih an awm a, Kapthanga leh Di-auva. Hrangkhuma Ina pheih hi chu kum 10 aia tam mah a tang tawh a, mi mangang taupui nan pawh a inseng nasa hlo tawh mai. A thiante dang pawh hi mi tha tak tak vek an ni. An tlawnngaihzia an thatzia hi lohkhah maia ziaak zawngin a siak love.

An hnathawhnahh hian tluangtakin thawk sela. Mizo fate tumawitu leh ta thatuan nih theih nan Pathianin malsawmrarh se.

k. Sumleta

Langloh.

LAWRKHAWM

1. Hmanlhi nawalh arsi 3rd chuang siamtu Sweden miten nawalh human nawn theih an siam leh a. Vaw 1 nawh hnun an ti hlum leh ta ila, a la nawh nawn leh theih ta fo a ni an ti. A mau a tam lutuk loh chuan keini Mizo tan a tha bik ang.
2. Lung: hi kuttum tia ren rawn chauh chattak 5 buk chauh a ni a. Mahse a thiltih chu a ropui hle mai. Darkar 1 chhungin vaw nuai a phu a, thla 1 chhungin vai-betehhe 4. Tin, darkar 1 chhunga a thisen pek chhuah chu mds 10 aia a tlémlo a ni an tih chu.
3. France thil siamtu 1 chuan dardhlalang thar chhah tak mai—thing pheik anga kilhna a kilh a, han hem chawrh chawrh pawha ngam a, thingzaina pawha zai theih. eng ti zawng maha keh blaah awmlo— a siam an tih chu.
4. Mexico mi Teofilo Sanchez chuan a duh thusam a kim avangin heti hian lohkhah a ziaak a:— ‘Mi vanduai tak ka ni, ka hlum si, ka hausa si, nupui thatak ka nei bawh si; chu aohhapah thian mak tak te ka nei bawh si.’ Bâk

leh han sām tur reng ka nei talo. Chuvangin ka nunna ka ti tāwp dāih mai teh ang," a ti a. A inkap hlum der mai an ti.

5. Slovakia mi pakhat chuan nupui hmêlpha êm êm mai a nei a. A lung hi a awi êm êm mai a, chuti emaa duh avang chuan, "Het, khawpa min ti lawm thei chuan mi dang pawh a ti lawm thei ngei ang," tih avang ringawt maiin a thik ta êm êm mai a. A nupui chuan a khawngaih ta hle mai a." A nih leh ka hnar hi tan la, chuti-chuan a pha ang," a ti ta a. Tichuan a tan ta a. Mahse Police hovin an bria a, rorelua inah an bruai a, thlaruk a tâng ta rih e an tih chu.

5. Vai dan hi a pha nge a ohbia?

Naupang kum 1 hnuai lam zâ zêlah 10 obu pasal uoi an ni.

"	"	8	"	"	4	"	"
"	"	5	"	"	15	"	"
"	"	10	"	hmun 8 a hmun 1(†)	"	"	"
"	"	15	"	" 4	" 8(†)	"	"
Tin	"	1	"	" 1500 obu hmeithai (widows	"	"	"
"	"	8	"	7000	"	"	"
"	"	5	"	80000	"	"	"
"	"	15	"	8600	"	"	"
"	"	15	"	822000	"	"	"

Mi hei zozai hi khawvel awm dan a ohhiat a that leh engmah hriat hmâin hmeithai an chang a ni a, pasal neih hma hi an dan a ni si a, pasal thi chu hmeithai dan a ni leh si a. A rapthlak ngei mai.

7. Italy mi Suoci ni 60 chaw a nghei a, ui 1 chuan ni 104. He mite hi tunlai nghei reiberte an ni.

7. America rama California khuaa damdawi-in lian chu

chhâwng 20 a sang, Aores 30 a zau a ni a, Khum 4200 a nei a. Khawvêl damdawinlianber leh briselber a ni an ti. 8. He khua ami vêk sakawr pakhat chu fit 2 a sâng a ni a. Ser 150 (m. 3 leh ser 30) bûk a ni. Khawvêl sakawr tê ber a ni ang, an ti.

9. Easbourne kianga LULLINGTON biak in chu hlam 2 leh a chanve bial a ni a. Thutpa 20 chauh a awm. Khawvêl biak in tê ber a nih an ring.

10. Mr. Ewing chuan Meilawng pawisa chanve tia vêl a siam a; bung hrang 200 lai a nei a. A tak ang bawkin a khâwlte leh engkim a awm vên a kal tîr theih ve a ni an ti a. Hei pawh hi lawng tê ber a ni an ti bawk.

11. Thlawhtheihna pawl pakhat hruiatu pakhat chu mêl 9 leh a chanve a sâng a thlâwk a. Thlâwk sang ber a ni rih bawk.

12- Burma nula Ma Pua Thin chu thilrit in-châwisiakna an hman lawk khân a tel vê a, Mawnd 2 leh sêr 30 a châwi vâwk mai a, lawmman a hmu an tih chu. Tûnlai Burma nula an chuan a chakber rih a ni, amah hi kum 22 mi a ni.

Eugtakah tak Lushei nulate hi mipa zingahte intihsiakna an chhuak vê ang maw? Mi fate en nan leh sawi nan chauh em ni kan inhman dâwn lê! Han tive dub pawh kan inrêl zêl mawlh hi a pawl mai a!!

Suakthuama,
Maymyo.

TUNLAI CHANCHIN

BY P.S.D.

Sâp ram (Europe): Mi tamtak chuan in lohre tawh

ang a, tûnlai Sâp ram chanchin a buai hle a ni. Thla hlai khân Austria ram chu German hovin an hneh ta der mai a, chem lovin an lu an lâksak a ni ber e: indo leh inkah buai pawh awm haublovin Austria ram chu German a noi ta; tunah chuan Austria leh German chu ram khata ngaih a ni ta. Germanin a lâksak dân hi kimchang-taka sawi theih pawh a nilo a, hriat thiam pawh a hars, a ni. Nimahsela hetiang deuh hi a ni: Austria ramah bian German hnam tamtak mai, humun thuma thena hmua khat lai an awm ve a. Austria sawrkar rorêlua pâwl zingah chuan German ho chuan, an phû tâwk leh an tam ve ang hûin aiawh neilovin an inhria a, chu chu German sawrkârin a vuipui a. Chutighuan rem thu sawi târn Austria hotu ber Dr. Schussnigga leh Herr Hitlera German hotu ber chu an intâwk a. Nimahsela an'inbe rem thei ta mang meuhlovi, Austria sawrkar rorêl pâwl inthlan huan chu a lothlong dawn a, chuveleh German hotu ber Herr Hitlera chuan sipai nuai hnih lai a hruai a, Austria ramri vêlah chuan an inehhek ta mup mai a, thlawhtheih-na 500 lai mai o lu Austria khawpui chungah chuan fet kibâr angtak mai hian an thlâwk nguai nguai mai a: Austria te ang ram ténau deun tân chuan a râpthlâk hle âwm e Tichuan Austria ho inthlang tûr chu German ho chuan an khap ta a. Hitlera ho cau Austria ram chhungah chuan an lût ta zêl a, an khawpuiah te an lût a, Austria sawrkar mi lian leh mi pawinawh tamtakte chu an man a, Hitlera chuan a dub duh chu hotu-ab a ruat ta nghauh nghauh mai a ni. "Tân achinah Austria leh Germany chu ram khat a ni tawh ang," tiin a puang ta ngah a.

Hitlera chêt dân hi kan Kumpinu sawrkâr te leh

France sawrkâr te chuan mak an ti hle a, rem an tilo hle a. Kalhna thute pawh an thawn a, mahse Germanho chuan an pawisa silova. Austria ram mi tamtakte chuan ram tlansani an chhuak zung zung a, Juda tamtakte chuan German laka tihduhdahna nasa tak an tuar an ti.

Spain indo te kha chu tunah chuan mi helho an chak zawk dawn tih chu a lang ta hle mai. Mi helhovin hma an sawn zel a, Sawrkar lante chu an tawlh zel a, an tang theilo lek lek ni tawhin a lang. Sawrkar dang chu tumah an la tel tak tak lova. Amaherawh chu mi helho zingah chuan Italy leh German mite kha chu an la awm reng fo. Mi helho hian an hneh chuan Spain ram hi German leh Italy in engemaw tiin chanvo an insiam ang tih hi Sawrkar dangte hian an ring a, an hlauh ber chu a ni a. Ni mahsela mi hel hotu ber General Francoa chuan, "mi helhovin kan hneh hunah chuan sawrkar dang tumahin kan Spain ram hi hniak khat bial vel pawh an nei thei lovang, Germanin an nei hek lovang a, Italyin a nei hek lovang. Amaherawhchu kan thiante eng ti kawng zawng pawha min puitute leh kan buai laia kan chunga thate kha chu kan ensan lovang a, kan lawmna kan la entir thei ang, kan Spain ram hi hnam khat lungual taka kan awm hunah chuan," tiin a puang a ni.

Kan Kumpinu sawrkar leh Italy sawrkar inbe rem tûr kan tih kha tûnah hian an inbe mêk a ni a, an zo lek lek tawh a ni, tûn thla chhûng hian chuan an zo vek ang. An inbiak dan thenkhat chu hetiang hi a ni. Spain ramah reng reng hian Italy hian engmah neih tum suh se. Libya ram ata hi Italyin a sipaite lachhuak sela, a pawimawh ang tâwk chauh dah rawh se; Swez Canalah hian tupawhin englai pawhin lawng an kaltîr hi phal tûr a ni,

indo lai pawh ni sela. Palestina ramah hian Italy pawmawhna chu Kumpinu sawrkar pawhin hre ve bawk sela, tih te a ni deuh ber.

Poland ram leh Lithuania ram pawh thla hlui khân an intibuai chiam theih pek a. An ramri vèlah Poland mi hi Lithuania miten an that a ni, awm a, chuyangohuan an lobuai dawn a. Polandho chu sipai nuai khat lai leh thlawhtheihna zahnh lai nèn an thawk a, Lithuania ram ri bulah, Hitlera ho ang mai bawkin an va inebhêk rup mai a, mahse engmaw tiin an inbe rem leh ta a, engmah meuh zawng an intih talo.

Khawchhaklam (Asia) Tun thla te leh thla hlui lai te khan India ram khawpuj deuh deuh hmun tamtakah in tualvuak a awm pek a, mi thenkhatte an intihlum nual mai a, an intihliam bawk a, a pawh hle mai thin a ni. He tia khawpuia intualvuaknate a loawm hian Mussolman leh Hinduho an ni ber thin a, tun tum pawh hian Hindu leh Mussolman karah a ni ber a. India ramah hian Sakhawpui leh Inampui pahnih, Hindu leh Mussolman hi an awm a, he mite hi kumkhua rengin an inngeih thei hauh lo mai a. Hei vang hian India ram hi mahni ro inrelin awm thei tur pawh niin a langlo, kan Kumpinu sawrkar in min awp avangin muanna leh remna hi a awm hram hram niin a lang. Kan Kumpinu sawrkar hian min ensan thei sela chuan hnamte deuh te tan chuan lungngaihthlak tak tur niin a lang.

India Larsap (Viceroy) thla li em a a chawh dawn a, Bengal Larsap-in a sia awn ang a, chu mi ai chu Assam Larsap, February thla a Aijala lozin khan a zuk awn thung dawn a ni. Keipi Assam rama mite chuan kan Larsap ve tur chu Bengal sawrkar ziahtu hian ber G.P. Hogg ni rib dawn.

CHANCHIN BU

Bu 5na

MAY 1938

{ A man kum 1 Cheng 1/-
Dika thawnn, 1/4/-

Enkawltu (Editors): Sainghinga & L. Kailuia Sailo B A

Chhuahlu (Publisher) - The Assistant Superintendent.
Lushai Hills, Aijal.

Mi phenkhatin mi dang chung a lawmthu Chanchin Bu a chhuah turin min han thawm thin a. Vantlang hriat a tul-in kan hriat, put lo a, anmahni inhrilh tawkin kan ngaih avang-in kan chhuah sak ther lo a. Chanchin Bu phok hi a tilin bawh si a, dan naranin vantlang hriata tha leh tul kan tih hi chhuah kan tum ber a ni.

Editors

A CHIUNGA THU AWM

Phok.

1. Hun	66
2. Sawmna	67
3. Kan inchein le' kan chibai	68
4. Burma sipai chanchin thar	71
5. Hriattirna	74
6. Hmai-huh	74
7. Maw ram	75
8. Tanli chhancin	76
9. Pi Pu Din	79
10. Hriattirna	79
11. Dilna	80
12. Thiltê-tham anga lang	80

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIJAL.

HUN

Mizovina hun kan ebhiar dân hian a huam zau lutuk a, a chianglo hle. Hun bi pakhatin dân kâr khat dân kân huih emaw lai a huam a. Mi pakhatin chawfâk bun a tih hnu dân kâr khatah mi dangin a hun a ti ve chauh thei. A tu-a-mah ohu an dikin an diklo biklova; chuti-ang zêlin kan hun dangte pawh a chianglo a ni.

Tânlain mi tamtak chuan kan hun bi hman dân ang hi kan hman thei talova, dân kâr leh minitun hun vawn a tûl a. Kan Mizo hun ebhiar dân kan la hman vâng e-maw ni, minitun hun kan vawng tha ve thei hauhlo tih theih a ni. Hun ruat aini dân kâr chanve te, a aia tam tein emaw kan tlâ fo mai.

Inkhâwmna te hun bi tiamin kan ruat a, hun bi takah kan kal ngilova, dân kâr chanve te chuan kan tlâ ziah a, a hun taka kal chuan dân kâr chanve te a reio bera ngah a tûl tshin.

Inkhêl hun bi te kan ruat a, kan dân pangngâin tiam ang hun dân kâr chanve hnuah kan kal tshin a. Mite'n min longhâk a, min ngah ehnuah zawh loh chuan an lo-inzawng chawp a, kan aiawhtu te an losiam a. Hun bi vawng thinte chuan inkhelpuah pawh min duhlo lek lek tawh a ni.

Mi thenkhat chu mahni thua awmlo, mahnia hun nei ve theilote kan awm a; chutianga theih loh ohu tupawhin min ngaithiamin min hriatpui thei. Keimahni thua kan awm theih hun, kan vawn ve theih hnu ngêiah pawh hman hun ang kan vawnglo hi a pawh hle mai,— kan tlin lohna thalotak pakhat a ni.

Kan Mizo hun vawn dân hi mawbchhiat theih a nilo
a. Dâr te kan hria a, kau nei hlawn bawk a; kan zir
loh leh kan tum loh mi a nih avâng chauh a ni

Engtingge hun vawn dik hi kan zir theih ang lo?
Kohhrai inkhâwmna leh sikul lamah hian hun tak vawn
hi ching ila a tha berin a rinawm. Hôngah hian mi tam
zâwk kau kal a ni a, a bul tantu chu an ni thei ber ang.
Tânlai hian hun kan vawnglo a ang deuh; sikul lamah
phei chuan ka hrelo a, Kohhrai inkhâwmnaah hian kan
vawng thalo hle.

L. K. S.

SAWMNA.

Imanni chu lehkha ip sen deuba thun lehkha sen
khauh, kutphah tiat, a lehlan pang khâwla chhut hi ka
hmu a. A lai leh a lêt lama hming chauh lo chu ka
chhiar thiam lo a. Thu pawimawh tak a ni dah lawmaw
tiin lehkha thiam ka rawn a, "Hei paruana an tih te hi
em ni ngai le?" ka ti a. Ani chuan chhiar pawh a la
chhiar hmain "Innei hnuaa telve turin an sawm che a nih
kha", a ti thei mai a. Innei hnuaa sawmna a nih chuan a
hming chuanga te kha an innei dawn zu nia tiin ka ngaih-
tuah ve thei ta a. A mipa phei chu ka hriat zawng a ni
nghe nghe a, (Chuvang chuan lehkha chu ka hmu hi a ni
reng awm a). "A laia hming ziaka te kha innei tur chu
ni ta sela, a lera mi hrang hming lo-chuang leh tlat kha
eng tizia nge ni le?" ka ti leh a. "A sawmtu hming putu
a ni", a ti a. Mi dang daibina min sawmtu hming pu ta
chu a nu leh a pa te kha an boral ta em ni dawn le tiin
zawt pawh ni lem loin ka phun chhuak a. Ka mi rawiha
chuan a hriat zawng te an lonih ve avangin an dam tih
min brilh a, ka lawm hle chhap a. Mahni kal vol theilo

a, mi dang kal tir ni silo, lehkhah han ti ta tho tho si chuan an nu leh pa hming pawh han chuan tir se a harsat chuan dawn loh nen chuan, eng atana mi dang sawmtu hming han put tir nge ni ang le ka ti a, ka rilru te te chuan awmlo ka ti deuh hle mai a. A sawmtu hming tumtu briat leh loh a mēnan anmahni ohhung hming ngeiin min sawm sela chu ka lawm zawk daih tur, anmahni ka hmel briat zawng te an ni kher bawh si a.

Ka mi rawna khan thian a nei a, an thian dun chuan lehkhah sen khauh chu an ohhiar a, an nui vak vak mai a, an nuihna ohhan breve lo ta chu ka ngaih pawh a tha mang lo a, ka hmelah pawh ka lo tilang a ni ang chu, ka mi rawna chuan an nuihna ohhan chu min hrilhfiah ta a. "Kan nuihna kha engmah dang a ni lo a, he sawmna hi Saptawngin an ohhut tir a ni tih i hria a, an Saptawng hman hi a diklo hle mai a, kan nuih a za a ni" a ti a. Kei chuan in ohhut teh ta thut chu a diklo thei ang. khawlohut te a diklo thei ngai em ni tiin ka lo-ngai mai a.

Eng atan nge maw Saptawng kher khara an han tih reng ni aw?. An mi sawm tamtakte chu keimah ang bawka thiamlo an ni ngei awm si a. Chua-ohhapah a thiam tak tak deuh te nuih tiza lek mai a ni lehngah si a. Saptawng ka thiam e tia an uanna nge maw ni, dan a ni emaw an tih vang le?

Iknorana.

KAN INCHEINA LEH KAN CHIBAI

Inchei dân : mahni phūtawk inbel a tūlzia, a lutuk a māwilohzia thute hi kan hre zing hle tawh a. Thu tam bar hi ohu sipailo (civilian) tân a ni deuh bik a. Sipai hi chuan incheina ruatsa, sawrkār thuam (uniform) leh

mahni thuam narân (mufti) an noi a; hông ruatsa hi kawngro nei tê-a hâk tûr an ni a. Uniform leh mufti hâk pawlh te hi dân a nilova; mi tamtakin heihi kan la pawisalo fo mai a, pawisak i zir theuh tawh teh ang u.

Hmânni chu lâmmuala sipaiho infiam kan en a, Mizo holdar theukhatte kiangah ka thu a. Ka kianga holdar thu pakhat chuan lamlan lam chu a hawi a, “En teh u! khi mite thian dîn khi Mizo chu an ni maw? An inchei dânah chuan sipai an ang hle mai â!” a han ti a. Ka han en ehoh ve ohuan Mizo hmêl tih hriat tak mai tlang-vâl pahnih hi ka han hmu a. A sâng zâwk chuan sipai phulalên kamis a ha a, a kekawr uk buang erawh chu sipai ta a nilova. Mawza dum leh pheikhawv vâw a bun bawv a. A lu chu mêt kawlh, zuah-leh chawr tîr chauh a ni a, sipai lukhum zum dum a khum thle ngâk a. A kamis leh a lukhum aţang lo ohuan sipai a anna a awmlova. A thianpa erawh ohuan kawrchung uk-buang chungah kamis vâw nghâwngki naih zet a theh chhuak zân a. Sipai kekawr uk nawh-khawng auh a ha a, sipai mawza leh sipai pheikhawv a bun bawv a; a lukhum pawh chu sipai lukhum parh, Assam Rifles ehinchhiabua chuang ngêi hi a ni a. A lukhum leh a ke lamah chuan sipai a nih hriattak a ni a.

Kei ohuan, “Sipai thawmhnaw leh sipailo thawmhnaw an hâk pawlh ve ve a nih khi le! A tâwî zâwk khian a kawrchung leh a kamis hlîp sela, a thianpa phulalen kamis khi hâksak sela a fêl mai ang chu,” nui chung hian ka han ti a. Holdâr ohuan, “Khiti khi an ni a, ram dang aţanga lokalte tak hi incheinaah an fîmkhurlo zâwk thîn. Dân narânin engmaw hun tê-ah lo chuan sipai

ohhuṭi te pheī ohuan sawrkâr thawmhnaw (uniform) hi an inbel teivet tûr pawh a nilova, tuallai lônna mai mai-ah chuan thuam narân (mufti) an ha zâwk tûr a ni a. Uniform pawh ohu lo-ha ta sela, an thawmhnaw inbel ohu sawrkâr a ni leh vek tûr a ni a. Mahni mawi tih zâwng a nih nâk ti-a inremlo zeta inchei hi hnam dangte nuihza siam leh mahni hnam titlâwm chauh kan ni. Mahni'n zah nachâng hrelo mah ila, kan aia hnam finge leh dân hriate kan tizak a ni," a ti hman chauh a, lamlian-ah chuah Manding Sâpte nupa an lokal a, an kiang vêla sipai dingte chuan chibai an lobûk auh auh hlawm a. Thianate pahnih erawh chuan inthiamlobna hniêl pu tih hriat fahran si hian an melh hruk hruk a, an hnung ohhawn ta a.

Sipai an ni nange maw chu le? Manding Sâp a nih an hre lâwm ni chu le? Hre ta kher mah suh sela, chibai bûk âwm Sâp a nih tal ohu an hre âwm si a. Mizo tlangvâl si chuan ram danga awm bo daih pawh ni sela Mizo rama Sâp tlêmzia te leh a awm chhunte ohu chibai bûk tâwk âwma sâng vek an ni tih mi â lingletlo chuan briat a ni si a. An hrelova an bûklo a nilova, an dublo a, an rilruah induh vona an reih avângin hrelo innihtir an tum a ni zâwk Phaiah te Sâp an tam a, mingo narân lah an tam bawk a, mahni hotute leh hriat ngaite chauh chibai kan bûk thiu a. Mizo ramah erawh ohuan kan Sâpte leh kan mi liante hi hria ila hre suh ila, min hria se min hre suh se chibai kan bûk tûr a ni. Heta, "hria" ka tih hi "hriat narân nilovin "inhmelhriat" a ni.

Sawrkâr hnathawkte leh mi hnuaia hnathawkte rêng rêng tân ohuan a tûl bik a, kan hna pakhat a ni nghe nghe zâwk a ni a. Sawrkâr hnathawklo, mahni mûma

mûm mai mai pawhin tuallaiah leh inbiak nikhuaah chuan mi liante chibai bûk hi zir a tûl êm êm. Inhlauhna avâng nilovin, inzhahna entîrna a ni zâwk a; mahni leh mahni inehâwimâwina a ni zâwk.

Pu Buchhâwna chu, entîr nân, ka laiehîn, ka pa unau-a fanua pasala û tûr emaw, ka nu nuṭaa nupuia laizâwn-a fapa emaw a nih avângin chibai ka bûklo tûr a nilova. In chhûngah chhûngkaw thu-ah erawh chuan bûk kher tûr ka tilova, tuallai leh pisaah chuan ka laiehîn a nihna kha thlîrlovin, rorêltu a nihna ka zah zâwk tûr a ni a. Hêng dân mâwi, mahni hnam inehâwimâwina hi khawpui mite leh dân hnuaia awm sipaite ngêi pawhin kan la zawh theih loh chuan engtikah ngo thingtlângpa bâwm ak tehlulin chibai an bûk ang!

Mi lian chibai i bûk avâng khân i hmun pângngâi a-tang khân i hniam ta a nilova, i bûka kha i châwmâwi a, Mizo bawk a nih pheh chuan hnam dang hmuhah i châwmâwi a, nangmah nena in inkâra hriatlohna anga thil awm tûr kha i kiantîr zâwk bawk a ni.

Kan chung a thu nêi theite kher kan bûk hi chu **hna** tûr a ni a. Kan chung a thuneitu ni kher mah suh se, kan aia lian kan bûk hi **zahna** entîrna, inehâwimâwina, hnam fîng tawhte dân a ni a. Hmasâwnna kan ngaihtuah sî chuan hêng thu tēnau kan tihte hi hmaihlova zawm zêl i tum ang u.

Tûnlai Tlangvala.

BURMA SIPAI CHANCHIN THAR.

Burma rama sipaia ṭan hi mi tamtakin kan lobeisei fo avângin tûnlaia thil awm tharte hi hriat ve chāk tamtak an awmin ka ring a. Kum khat obauh Reserveah

ka awm hman a, Burma rama rei lote sipai dân han zir nawn leh turin min ko a, March ni 13 khan Maymyo khua ka lût leh a. Sipai lam thu pawh tamtak chu a lo-dang-lam ta.

Rawngrût la pawl kha sipai pawl panggaiah an lo-siam ta a. Sipai pawl tiniu rawngrût chu an la thei ta vek a, rawngrût la lotu kha chu rawngrût la lotu chu a la ni tho a. Reserve pawl te nên a enkawl a ni ber. Ani pawh hian rawngrût chu a la la ve tho bawk a ni.

Tunah hian Rawngrût latu ber lakah chuan kan hnawng hle mai, kan ram hlat avangin chhuṭi kalmam leh Reserve nih hnua kohna harsat avang a ni ber a, mahse Sâp dang dang an nih avangin mi la duh te an lo awm mial bawk ṭhin. Kâwl sipaia ṭan duh chuan heng thu hi ngathven sela kan duh a ni. Kan ṭlin leh ṭlin loh pawh hre loin, hman ruak awm leh awm loh pawh hre loin, kir lehna pawisa nei si loin an lokal mai ṭhin a, kan [thiante ho hian pawisa te leh awmna tur te harsa tak leh buai takin an lo ngath-tuah a, thawhlawm tein an haw tir nual bawk. Mahni unau laichin bul tak nei si lo chu lokal an tum si chuan an awm ohhûnga ei tur leh haw lehna daih pawisa kengin lokal ṭhin sela a ṭha a ni. Sipai zingah ṭhlen theih a ni si lo a, chaw zawrhnaa ei leh riah tur a ni tih hi hriat ṭheuh tur a ni. Hmel hriat ngai loh te hnenah ṭhâ leh pawisa kan sêng tam peih vak lo tih hi iuhriat thiam ṭlan a hun a ni.

Kum tinin ṭum hnih ṭum thum buaipui tur an lokal chung pawhin kan ṭhian te tuna thawk m êk te ho hi an ṭha em emin an hnenah lawmthu sawi a ṭul hle a ni, chutih ahnêkin ṭhenkhat te chuan an rêl tih pawh kan

hria a, mahse a rêltu chu a sual zawk niin ka ring tlat a ni

Tin, kawl sipajah hian kan hnawn deuh tâk avang hian Mizo rama kan hotu leh mi lian te ho hian kan sual vâng niin an ring thin a, misual chu kan awm bawk taka, mahse mi 64 vêl zingah, mi kâra kan awm chung pawh hian hêng mite hian hotu nihna an hmu ve a ni a, mi hminga lût leh mi hnam kâra hei zat hi hotu an lo-awm thei ve hi kan tâwk ve hlein kan inhria a ni.

Havildar (bel 3) Darthuama Râlte. Naik (bel 2) Hranglura Tlau. V. Zabiaka Vanchhawng. Kapchawla Chawhte Pâtea Pachuau. Suakthuama Pautu Lance Naik (bel 1) Darlianrûma Hualngo. Rova Lakher. Ralkapa Dapzar. Liannova Zahau. Thangbuaia Dapzar. Thangluaia Fânai lah. Hlehluiaia Fânai, Saitawna Thangluah. Khawma Ralte. Rengkhuma Pachuau. Bawksanga Ngente. Pachhunga Ralte. Kawlsavunga Tual pawl. Reservist Nk. D.C. Tuaha Haubnar. R/m Suta Chuaungo. R/m Zathanga Zahau. Pensioner Nk. Khawchhana.

Tuah ohuan battalion sipai pawl 4 ah an awm a. Kum tharah khian hmu an inthleng leh dawn a, 1988 Novemberah 2nd Bn Maymyoah 4th Bn Mandalayah an insawn ang. 1939 Februaryah 1st Bn Maymyoah 3rd Bn Mingaladonah an insawn bawk ang. Burma indan chinah India Army group No. 20 kha an bân a, "The Burma Rifles" an ti ta a ni.

Burma Rifles a tan duh tak tak ohuan kan thiante ohhuñi leh Reservist te pawh rawn bawk sela a tha ang.

D. C. Tuaha,
Reservist Comp.
Maymyo
5/4/88

HRIATTIRNA.

Pa-pawl (Assemblies of God) siam tum te kha aumah-
ni inah pawh inkhawmna nei hrang lo tura sorkâr thupek
an ni a.

March thla chhung khan Sorkar thupêk âwi loin
Zakamlovan a inah inkhawmna a lonei thin a. A thu
ngaihtuah a ni a. Heti ang hian Zakomlova ohuan thu-
pha ohâwiin ngaihdam a dil avângin ngaihdam a nia, a in
pawh that loh a ni ta rih.

"Tun hnua hân anga thupek zawng zawng chu ka
awi zêl ang a, tuna sorkar thu diklotaka ka awilo ang
hian awi loh ka tum tawh lo ang. Chutianga thupek ka
awi ang a, sorkar thu hnial ka tum tawh lo ang tih intiam
kam nân lawmtakin oheng 25/- ngawr tanpuina thawh-
lawmah ka pe a ni."

A. G. McCall
Superintendent,
Lushai Hills.

HMAI-HUH

Baktor Sâp (Civil Surgeon) in hetiang hian a ti a ni.—
"Hmâihuh hi miin an vei tan tirh têa sawrkâr a hriattir
war a tîl a ni. Chutilochuan inkâi darh a ni ngei a, a
darh tawh hnua huan a vên that hleih theih loh a ni."

Chuvângin hmâi-huh vei an awm phawt chuan an
awm veleh sawrkârah hriattir thuai tîr a ni.

A.G. McCall,
Supintendent,
Lushai Hills.

MIZO RAM

**AIJAL KHAW OHHUNGA DECEMBER 1937 AṬANGA
APRIL 1938 THLENGA RUAHTUI CHANCHIN**

December 1937 Tarik 1 aṭanga tarik 4 thlengin tlēm tēn ni tin a sūr. December ni 5 aṭangin January ni 16, 1938 thlengin a sūrlo. Ni 17 niin a sūr hlek a, ni 18 aṭanga ni 20 thlengin a sūrlo. Ni 21 niin tlēm tē a sūr. Ni 22 aṭangin February ni 3 ni thlengin a sūrlo. February ni 4, 9, 12 niin tlēm tēn a sūr a, February ni 13 aṭangin March ni 12 thlengin a sūrlo. March ni 13, 14, 16, 18, 19 niin tlēm a sūr leh. March ni 20 aṭangin April ni 14 thlengin a sūrlo leh a ni. Chumi hnu chuan ni 15, 21, 22, 23, 24, 26, 29, 30 a sūr a, ohumi ni 8 ohhūng chuan inches 6 leh point 85 a sūr a ni.

April thla ni 14 zing lam dār 7 leh minit 23-ah lîr a nghîng a, second (mit khap kâr) huîh ohhūng a nghîng a ni.

Lungleh bial khawthlang lam, Tlabung vêl vânnēih-zia leh an lâwm thu dante khawchhiarin ohhuah turin min han hrilh a. "Lianhnûna, Palian lalin damdâwi in tân chêng 120/- a pe a. Bawrhsap leh S.D.O. te avângin Tlabung damdâwi inah nurse pakhat a awm a. Tlabung vêla mite tân a thlamuanthlâk hle mai," a ti a. Lianhnûna Palian lal vêk hian Tlabung manmi sipai pisa atân sana liantak chêng 13/- man lai a pe a. Mikhual pawhin an ohhawr hle an tî a, kan lâwmpui hle.

Sêrkâwnah khâwlohutna (Printing Press) an nei ta a, "Tlâwmngaihna" thla huih dana ohhuak tûr an ohhû a, an ohhut hmâsak ber April thla ta kan lohmu a. A khâwlohut leh a thu leh a lehkhate pawh a tha hle mai a, an hlawhtlin zêl kan dubsak ngawt mai.

TUNLAI CHANCHIN.

By. P. S. D.

Sapram (Europe)—Tunlai Sapram Sorkar te chu an awm a nuam êm êm thei mang lo. Germany-in Austria ram a neih achin k'ia chu, German chungah rinhlelhna an ngbat ta deuh theuh a. Khawilam hawiin nge German hi a ohêt leh dawn tih hi an ngatthuah hle a ni. Mi ria lohna lam pang taka ohêt thut hi German hian a hmang a, Austria ram pawh kba a luah mai ang tih êm chu an lo ring mang lo a ni a, mahse a luah ta mai si a. A ti dawn ngei tih chu France te leh kan Kumpinu Sawrkar te chuan hre lâwk se chu a ti ngam lo pawh a ni thei a ni. Tuah pawh hian Czechoslovakia Sawrkar chu Sapram Sawrkar dang te chuan an hlahpui ta hle a ni. Heih German ramritu pakhat Sawrkar a ni a, a ramri awm dan lah chu German ram hual ohhungah a han in khawhlut vak mai si a, chu mi lai vel ohhungah chuan German hnam hlir maktaduai $3\frac{1}{2}$ lai an awm lehngal si, chuyang chuan a ramri awm dan leh mihring awm te kan en chuan German Sawrkar ta tur reng ni awm tak hi a ni reng bawh a. Chutih a-hnu hmanah chuan chung Czechoslovakia ram ohhunga German awm te chu an Sawrkar ohhungah chuan an vui lehngal si a, buaina ropui deuh tak a ohhuak ang tih hlah awm takin a awm a ni. Anaherawhchu France Sawrkar leh Russia Sawrkar chuan

"Germanin Czechoslovakia ram a beih leh chuan kan che nghal ve mai ang, inrâwn inrâwn pawh a awm lovang," tiin thu an puang a, chu tiang a ti ve turin kan Kumpinu Sawrkar pawh an sawm ve a, mahse thu engmah an thlak nghet duh meuh rih lo.

Kan Kumpinu sawrkâr leh Italy sawrkârte chuan inremna chu an siam ta a. Amaherawh chu he inremna hi mi tamtak chuan thil tangkaitak niin an hre thei manglo a, mahse rorêltu pâwla mite chuan an nemnghet ta si. France pawhin kan Kumpinu sawrkâr hnung zuiin tânah hian Italy nêna inremna tûr thu an sawi leh mêk a ni. Italy sawrkâr leh Mussolini chuan pawimawhin an inhre hle tawh tûr a ni. Chu tak chu Mr. Anthony Eden, hmâna bâng ta khân a hlah a ni a, Italy nêna rem thu sawi a dublo a, a bân phah pakhat kha a ni bawh a ni.

Herr Hitlera, German sawrkâr hotu ber chu tân lai hian Italy ramah a zin a, Rome khawpuiah an chawimâwi a, an tiropui ngei mai an ti. Ramri atanga Rome khawpui thlenga a kalkawng vêng tûrin Italy mi maktaduai thum an ruai an tih chu! A him-awm âwm teh e!! He mite pahnih Herr Hitlera leh Signor Mussolini, tân lai khawvêl mi ropui ber pahniha sawi, Rom khawpuia an intâwk hi thu eng tak rawn rawt ang maw tiin khawvêlin an ngaithla a ni. Nimahsela sawrkâr lam thupui engmah vak sawi âwmlotakin sawi chu an ni bawh. Anmahni inkawmngelhna leh an sawrkâr inthianzia tilangin an intlawh tawn mai mai a ni thei e.

Spain: An indona chu a la bâng chuang rihlo na a, thla tam daih tawh âwmin an langlo. Mi hel hote chuan hma an la sâwn zêl a, hmân deuh ai kha chuan an sâwn chaklo deuh. Sawrkâr lam chu an tawng zawng a la

khauh hle fo; mahse chauh thu ba-rawh a ang deuh tawh, puihnate nasatak an hmuh thar phut loh chuan rei tang thei awmin an lang talo. Achang chângin Barcelona khawpui chungah Mibel hovin thlâkpnuah an thlâk thîn a, pawl nasatak an khawih thîn a, nunaute pawl tamtak an thi thîn. An ram hmuu lia thena hmun thum lai chu mi hel ho ta a ni tawh.

China leh Japan: He mite indo chu tûnlai chuan an inbei nasa hle awm e. Thla hlui atang khân China ho hi an che thei ta deuh hle a, Japan ho tan hmun pawh hmuu tamtak an chhuh leh a, a hmasawn zâwkah an han tang ve ta thung a ni. Chûng an tan hmun hloh hnu la kir leh tûr chuan Japan ho chu nasa lehzualin an inpun khâwm a, theih tâwp chhuah takmeuhva beih an tum a. Chumi Japan er leh beî thei tûr chuan China ho pawh nasa lehzualin an lo-inpun bawh a. China ho chuan râl hmaah sipai 800,000 a chhêk mup mai a ni, tunah hian. China ho hian hriamhreî leh râlthuamte tûn hma ai khân an longahin an lonei tha ta zâwk a, au lothurual ta bawh a, chuvâng chuan an chak ta hle niin an sawi. Tan hmun hniak khata sâwn tûr pawhin nasataka inbeih a tûl ta a ni an ti. An infâm tawn deuh reng reng a ni, mitthi leh bliamte chu an intlânsan zet zut mai a ni. Ni khat, leh-lam an chak chuan, a tûkah leh-lam an chak leh ve a, an tan hmun diktak sawi theih a ni rihlo.

Russia sawrkârin thlawhttheihna 500 leh thlawk thiam mi 200-in China hi a pui a ni awm a, chu chu Japan an baw deuhva, mahse engmah zawng an tih thei blei-le. Japan ho hi an chau ta deuh rêng rêng niin a lang ber, beih vak an tum pawhin engmah an su kaw thei chuang ta meuhlo fo mai. China khawpui pakhat Japan

thlawhtheihna 80 in an rûn a, chuuni bei tûr chuan China
thlawhtheihna 64 an thlâwk chhuak a. Japan ta chu 21
an tichhia a, China lam ta erawh chu 5 chauh a kimlo an
ti. Thlawhtheihna lamah pawh an thoi ta rêng rêng uin
a lang.

PI PU DÂN.

Hmasânga pi leh pute chuan,	3. Hmasânga pi leh pute chuan,
Chengrâng chawia tharsa hâwlin ;	Chawng leh lâma ci leh bârin ;
Hnâmchem chawiin thlunglu an la,	Tuan rêl lovin nîng zu an dâwn,
Diar tjal khima tan chhâwn tawnin.	Lâwm lai rêla riah ram tûanin.
Hringmi an ai, nghosai an âwi,	Zalông vâln nuthai an hôl,
Kâmkei lu lâmdâr ang an chhai ;	'Lanu sawn thuni a zâwlo chu ;
In lam leh ram lama thang chhuah,	Pâwla sâi râl a tî" tiin,
Chatuan pialrâl kaina an ti.	Thanhâwî vâl lung a uangthuang tlin.
Hmasânga pi leh pu te chuan,	4. Tunah erawh nun a dang ta,
Siantu vâin thingbul lungbul ;	Hrânghlui vâl kan duh tawh lovang ;
Ran lu kin leh tinreng an hlân,	Thiam thu a dang, than thu a dang,
Bînghâi rothum bel leh dawnkâwn.	Ngai teh, thil hluite an ral ta.
"Hai-ha, chibai," an thiam hla nen,	Âtna leh sualna hawisanin,
Awmlai-lêng chhêmkian zai an rêl ;	Thil tba thil mawi i zawngiang u ;
Sawntlung sial sawn leh dar za nen,	Kan pi pute hming chhia chhlih nân,
Rauthla-leng tian chhuah zai an rêl.	A-hmei a-pa i tang ang u.

P. S. D

HRIATTIRNA.

May 20th atanga July 15th thlôngin pawnpuî leh ru-
mal tumabin lei turin rawn lâk tur a nilo ang, a ngaih-
tuhtute an zin bo rih dawn avangin.

Dated Aijal,
The 3rd May 1938.

Buchhâwna
for Superintendent,
Lushai Hills.

DILNA

Mizo hian mi eng ang nge tha kan tih a, kan fak zâwng ber ?

Mi awm sela in tiha, in duh thusâm ang han ziaak ula, Editors hnenah han thawn ula, kan duh ber apiang-te Chanchin Buah kan lo chhuah ang e.

Editors.

THILTÊ-THAM ANGA LANG.

(a) Meitalh : Meitalh hi kan Mizo mei lâkna tha ber a ni a, hmânlai pheih chuan 'nupui manah te an pe tel hial a ni' au ti a. Kan hmanraw zingah hian a pawimawh ber pâwl a ni a.

A siam awl dân : Nihliap tang kuang phêk hi rawh hnual la, meitalh chingkim pangngai ang hian elh kual la, rawh hnual tawh a nih avângin i siam zawh vek hunah tuai la, a t êk êm êm a ni. Tin. meilung ohu hriam varin ohher la, meibu pawh tang takin kang la, vawikhat talh maiah pawh a kai thuai ang. Hmânlai anga a siam a harsat tawh loh avângin, mi tinin awl taka neih theih a ni, ohing theuh ila mei zûk nân chuan a tha êm êm mai si a, nawhalh a pawisa kan senna thin kha a lonêp êm êm ang.

(b) Nun dân mâwi : Hnam thang lai mêkin, hnam fîng zâwkte khawsak dân apiang hi kan zir a, silhfên lamah leh ngaihtuahna lamah tih te pawh an han chhuahfo tawh thin tih pawh kan hria a, hei hi a dik êm êmin a rinawm a. A ni tak a, hnam thang lâite chuan hnam fîng tawh te nun dân hi kan kai awl êm êm a, zir pawh kan tum zêl a, a tha a ni. Amaherawhchu hnam fîng tawh te chuan, hnam thang lai mêk tena thil tê tak tê, engmah lo anga an ngaih kha thil pawimawh berah an ngai zâwk a ni.

awm zâi tur

R. C. L.

Registered No C. 2425.

CHANCHIN BU

Bu 6na

JUNE 1938

{ A man kum 1 Cheng 1/-
Daka thawnin 1/4/-

Enkawltu (Editors) : Sainghinga & L. Kailuia Sailo B. A.

Chhuahtu (Publisher) :- The Assistant Superintendent.
Lushai Hills, Aijal.

THU AWMTE

Pbtk.

1. Mizo Rain	82
2. Tlawmngaihna	82
3. Ngawrna Hri	83
4. Miliante chibai buk Dân... ..	85
5. Thei tiak thu Hriattirna... ..	86
6. Thiltê thamanga lang (Chhunzawmna)	87
7. Ngawr tanpuina Thawhlawm	87
8. Lungleh Association	89
9. Favang	91
10. Mizo Hmeichhiate	91
11. Hmeichhe Tangka lakna Awl	94

PRINTED AT THE LOCH PRINTING PRESS, AIAL.

MIZO RAM

Kuminah tlangvâl pahnihin I. So. an ekzam a, an pahnihin an tling ve ve a. Zaireman 1st. Division-ah a tling a, Lalmawian 2nd. Division-ah. Tlangvâl pahni hawkin I. A. an ekzam a, Lalrinthanga Sailo in 1st. Division-ah a tling a, pakhat chanchin chu kan la hre lo.

Pu Rualkhûma, Sub. Overseer Sadiya ramah a insawn a, a aiah Vai pakhat a lo awm dâwn a ni. Pu Rualkhûma P. W. D. ziaktu, Aijal ami leh Pu Saikhûma Sailo, Lungleh Store keeper, an anthlâk dâwn hawk.

Bawrsap fanu, Pi Zolûti'n Calcutta ah pasal a nei dâwn a. A nu leh a pa pawh Calcutta ah an kal ta.

TLAWMNGAIHNA

Kum 350 lai a ni tawh a, Sâp ramah sipai hotu pakhat a awm a. Sipai hotu ni thei chu mi huaisen leh mi feltak a nih chu rinhlêlh rual a ni lo va. Nimahsela a huaisen leh a fel bik avâng ni lêm lovin a chanchin tûn thlengin kan la hria a. Kan naupan laia kan zirlai buahthe pawh a chanchin kan chhiar thîn. Nakin hnu thleng pawhin sawi a ni fo ang a. Mibring zîngah tawh phawt chuan mi rilru siam thatu a nih fo a rinawm.

Indonah nasatakin an hliam a, a tui a hâl êm êm a, tui lah chu a vâng si a. A sipaiten tui no khat chauh an rawn lâksak a. A in dâwnin, a kiauga sipai hliam ve hawkin tuihâl hmêl pu takin a lo en vawng vawng hi a hmu a, a in ai chu a pe a, "In teh zâwk âw, kei aijn i memawh zâwk e," a ti a. A tlâwmngaihna avâng chuan

tên thlengin mi hmingthang zingah sawi a ni ve ta fo a ni. A hming chu Sir Phillip Sidney a ni.

Indona hmunah chauh tlâwmngaih theih a ni lo va, mi zâwnnah leh thlân laihnaah chauh tlâwmngaih theih a ni hek lo, kawng hrang hrangin tlâwmngaihna chhuah theih a ni a. Mi lian leh mi ropui chauhvin tlâwm an ngai thei pawh a ni lo va, tha-lai chauhvin tlâwm an ngai thei a ni hek lo. Mi tinin kawng hrang hrangin tlâwm an ngai thei a ni.

Tlâwmngaihna hi, vântlâng ngaih dânin a phut bâk, mi tâna tha tih hi a ni a. Vântlângin-a min phut ang chauh kan tih chuan tlâwmngai kan ni lo va, kan tih ang chauh ti kan ni a. Thlân lai târa ruat chin leh mi zâwn-a thawk târa ruat chinin, thlân an lai a, mi an zâwnin tlâwmngai an ni lo. Amaherawhchu an tih târa ruat an sâwn chuan tlâwmngai an ni. Mahni-hmasial lama bâk sâwn chu tlâwmngaih lohna thuai a ni leh thung a.

Tlâwmngaihna hi hnam tinin an fak a, an chawimawi a. Mizo ramah pawh tlâwmngaihna tak chu ngaihnêp a ni chuang lo va. A langa chawimawina awm mah suh sê, mi tinin an rilru-in an chawimawi reng a ni.

L. K. S.

NGAWRNA HRI

He natna hian tûnlain India ramah hian mi a that tam hle mai. Natna kai samtak a nih avângin a pung duk hle a ni. He natna hian Khasi lehkhâ thiam a suat fe. Mizo, Phaituala lehkhâ zir pawhin kâi an awm ve ta zeuh zeuh. He natna hi tihdam har hle mahsela, dan' a harsa lutuk lo ve. Chutih avângin he natna dan' nân tûnlain

arsap nupuiin thawhlawm a khawn nghe nghe a, theih-tawp chhuah theuh nân a tha e.

He natna awmtirtu chu, a hrik (germ) têtak tê, mita hmuh tham loh a ni a. Chumi hrik tê chu kan lo híp ahin emaw, kan lo ei telin emaw kan kâi thîn a ni. He-mi hrik hi ni êngah chuan rei a nung thei lo va, ni hmuh lohna hmunah erawh chuan rei tak tak a nung thei. He natna laka invêng tûrin a kâi theih dân hriat hmasak a ngai ang. A kâi dân te :—

- (1). Ngawr damlovin a khâk a chhâk mai mai a, khâk chu a lo ro va, thliin boruakah a chhêm darh a ; chumi khâk ro-ah chuan a hrik a tel a ; chu chu kan híp lût a, kan kâi thîn a ni.
- (2). Ngawr ei leh inna thlêng leh no aţangin kâi a sam hlo.
- (3). Ngawr mutua khum leh silhfênte aţangin kâi theih a ni bawk.
- (4). Bâwng ngawr hnute-tui aţangin kâi theih a ni bawk.

Chuvângin keini Mizo, Thingtlâng mi kan invên dân tûr tlângpui berte chu hêng hi a ni :—

- (1). Ngawr tawhpawt chu khâk chhâkna bûr neihtîr a, a khâk chu hâl ral emaw, phûm turemaw a ni. Hawiua lam apiangah khâk chhâk tûr a ni lo. Tin, khâk rêng rêng hi in chhûngah chhâk tûr a ni lo.
- (2). Tupawh, chhûngte ngawr nei apiangin, ngawr tân ei leh inna thlêng leh no hân an hmanthîr tûr a ni. Tin, Mizo zîuga kan thil chîn thalo-tak chu, thingpui inna no sil lova mi dang pêk nân hman leh in bâng in-chhûn te hi a ni. Thingpui-ruai thehna hmunah te chuan ngawr pawh an lo awm ru reng thei a, mi dangin kâi a hlauh-awm. No hman hnu chu sil zet loh chuan mi dang pêk

nân hman tûr a ni lo. In bâng in-ehhûn pawh hi chîn tur a ni lo. Kan ehhûn dawn vêk leh hmûichiah hma-in ehhûn tûr a ni

(3). Kan sawi tawh angin ngawr hrik hi ni êngah a dam rei lo, kan tih kha. Kan silh leh fên, kan mut puante nî-ah pho lo tûr a ni; tin, fai tak takin kan vawng bawk tûr a ni.

(4). Bâwng ngawr hnutê atângin ngawr hi kâi theih a nih avângin, bâwng damlo hnutê ei tûr a ni lo.

Không lo pawh khi ngawr dan nân tih tûr tamtik a awm a, a vaiin sawi theih a ni lo va. Kan Mizo tân tih harsa lo leh hriat harsa lo deuh deuh chauh ka han ziak a. Ka ziak zawng pawh hi kan zawm chuan, ho natna hi kan Mizo zîngah a darh lo sawt ang.

Haflong.

B. K. Khuala.

MI LIANTE CHIBAI BUK DAN

Mi liante chibai buk dân hi tlêmin sawi ka duh a. Min lo ngaihthlâk-sak ula, mi zawng zawngin hre theuh ila a tha hle mai. Mizovin mi lian chibai kan buk hian, Vai Bengali tih dân angin kan ti tûr a ni lo va, Sipai chibai buk dân pawhin kan ti tûr a ni hek lo. Tawngka-in "Chibai," kan ti chauh tûr a ni.

Vai chibai buk dân kan zir a, mi thenkhat chuan kan kut kbing huilin kan chal kan tawh a. Thenkhat chuan sipai chibai buk dân kan thik a, kan bân-rêk leh kan chal te kan intawhtir a. Mi lianin min lo thir dân chuan a mawi lohzia mai chu! Zâwng nungchang ang chauh hi min tehkhin a ni a.

Kan Pu Bawrsap bian kan chibai bók dân kan hman dik lohzia hi mi tamtak hnēnsh a sawisêl tawh a : nímah-sela mi tam zâwkin kan la hre lo a ni. Chuvângin tân achinah mi lian chibai kan bók chuan, jawngkâ chauhvîn, "Ka pu chibai," kan ti mai tûr a ni. Mi lian duhzâwng a ni bawk a, kan tân a awlsam zâwk bawk si.

Hrângdâwla.

Bawrsap zuitu.

THEI TIAK THU HRIATTIRNA

Aijal Sawrkâr huanah hiên thei tiak theukhat, taima leh huan enkawl peih deuhthê tâna pèk theih kan nei a, a hnuaia ziahte hí a ni a, Min han dîl ula kan lope ang chē u, ram tina thehdarh kan duh a ni.

1. Pomegranate (Vâi jawngin Bedana)

2. Lakbuih thei.

3. Sêrthlûm.

Sêrthlûm hi chu a tam tawh bawk avângin man lo-a sem a ni lô-a, pawisa 2 zêl a ni,

Kan sem darh duhber chu Bedana hi a ni. Aijalah te, Champhâiah te a rah tawh a, Ram tinah a that theih kan ring a ni. Phaisual ah a to êm êm. Sêr khatah chông khat te, chông hnih laite pawh a ni thîn, a rah chu sêrthlûm tia vêl a ni a, pum 5 vêl hí sêr a tling thîn. A hmin huna lawh hnuin a pil ro-châh thleng pawhin a yawn theih avângin Thingtlânga mite tân pawh sumdâwn nân a thain kan ring a ni. Damlo tân a tha hie an ti-bawk. Lungpui hmunah a tha duhin an sawi- (a kêr lei chu a tha tûr a ni a). In bul dârah te a tha duh bawk.

R. Buchhawna, Kiangtê,

Sâptê, Aijal.

THILTE THAM ANGA LANG. (Chhonzawm lehua)

Entirna siâm ilar, Natna brik hi tē tak tē a ni a, mi khawih pawl zo awm pawh hian a lang lova, chung chu an ngāi pawimawh a, tin, aia upa xawk tē, hotute biakdān tē leh In hmun, lo ramah tē hnam mawl ten-a engmahlo anga kan ngaih tē xawng xawng pawh hi hnam fing tawh tē chuan mihring nun thuam mawitu ni-a an hriat tlat avangin an ngaisāng êm êm thin a ni. Chutiang bawkin Kristianna ah pawh hian thil tē tham ni a kan hriat tē hi Kristian rawn thuam mawitu a lo ni a, thil tē tham ngaihsak hi a tūl êm êm a ni.

Tin, Sāp hnamfing tawha kan ruat tē hian an taksa hi an lo buaipui êm êm a, chuvāngin engpawh hi thawh-hloh an neilo a ni. Chutiang bawkin keini hnam pawh hian kan taksa buaipui nachāng kan hriat vè hunah chuan kan hnam rethoi tak hi a lo mawi êm êm ang.

R. C. L.

NGAWR TANPUINA THAWHLAWM

Major and Mrs. McCall, Aijal 75-0 0. Md. Azimkhan Bros. Lungleh 8-0-0. L. N. Kumar De Bros. Lungleh 2-0-0. Md. Sarafudin Khan, Lungleh 1-0-0. Babu Surandra Bijoy De, Lungleh 1-0-0. Babu Nobinchandra De, Lungleh 0-8-0. Pu Kamlova, Shopkeeper, Lungleh 0-8-0. Maulvi Isuf Ali, Lungleh 0-8-0. Pu Bawngbila, Lungleh 0-4-0. Pu K. Bawlar, Lungleh 0-4-0. Babu Nirendra Chandra De, Lungleh 0-4-0. Maulvi Sultan Ahmed, Lungleh 0-4-0. Tajuddin Ahmeh Chowdhury, Tega Mugh 5-0-0. Esamuddin Chowdhury, Tega Mugh 5-0-0. Akhil Chandra Karmakar, Demagri 15-0-0. Maulvi Muffazal Hushan Khan, Demagri 10-0-0. Tara Cha-

ran De, Demagri 10-0-0. Md. Dela Mia, Demagri 5-0-0
 Jagat Chandra Karmakar, Demagri 5-0-0. Nibaram Chan-
 dra Karmakar, Demagri 5-0-0. Pu Vungdanga, Demagri
 3 0-0. Mongphothoi Mogh, Demagri 8-0-0. Sarat Chandra
 Assamese, Demagri 2-0-0. Kalu Mia, Demagri 8-0-0. Pu
 Thanzama Chawngthu, M. O. Demagri 3-0-0. Pu Buana
 Khiangte, S. I. P. Demagri 3-0-0. Dr. Saichhunga Sailo,
 S. A. S. 5-0-0. Pu Panga Pachuau, Compounder, Demagri
 4-0-0. Bakti Ran Jaisi, Mail runner, Demagri 0-8-0. Dr.
 Bhangshidhar Bora, S. A. S. Lungleh 2-0-0. Dr. Lukira
 S. A. S. Lungleh 2-0-0. Pu Hauva, Compounder, Lungleh
 1-0-0. Pi Lianohhawni, Nurse, Lungleh 0-8-0. Harish
 Chandra De, Cook, Lungleh 0-2-0. Dhanbahadur Chetri
 Bhisti, Lungleh 0-2-0. Pu Khualchhawna, Wood cutter,
 0-2-0. Pu Bawngtila, Sweeper, Lungleh 0-2-0. Pu Lai-
 awrha, Sweeper, Lungleh 0-2-0. Pu Thanchhunga, appr.
 Compounder, Lungleh 0-2-0. Pu Thanglianahhunga, Chap-
 rasi, Lungleh 0-2-0. Pu Vanthanga, Medicine carrier, Lung-
 leh 0-4-0. Pu Buakunga, Vaccinator, Lungleh 0-4-0. Mr.
 G. P. Jarman, S. D. O. Lungleh 5-0-0. Pu Ngaihluta, Shop-
 keeper, Lungleh 0-4-0. Pu Sata, Lungleh 0-4-0. Pu Hnuna,
 Tailor, Lungleh 0-4-0. Jahan Singh Dama, Tailor, Lung-
 leh 0-4-0. Dr. S. C. Gupta, M. B., S. D. M. O. Lungleh
 leh 3-0-0. Babu Rohini Ranjan Barua, Postal Clerk, Lung-
 leh 1-0 0. Babu Satindra Mohon Nath, S. P. M. Lungleh
 2-0-0. Pu Ngurtawna, Havildar Compounder A. R. Hospi-
 tal, Lungleh 0-8-0. Pu Chhanga, Compounder, Lungleh
 0-8-0. Manbahadur Chetri Bhisti, Lungleh 0-2-0. Pu
 Brangzika, Sweeper, Lungleh 0-2-0. Pu Hnuna, appr.
 Compounder, Lungleh 0-2-0. Pu Ruala, appr. Compoun-
 der, Civil Hospital, Lungleh 0-2-0. Pu Suakthuma, Lu-

shai Runner, Lungleh 0-4-0. Pu Butta, Lushai Runner, Lungleh 0-4-0. Pu Saikhuma, Lushai Runner, Lungleh 0-4-0. Pu Khama, Post-mam, Lungleh 0-8-0. Pu Thang-laia, Runner, Lungleh 0-4-0. Pu Siamchhunga, Runner, Lungleh 0-4-0. Ganesh Chandra Assamese, Lungleh 0-4-0. Pu Taizanga, Lushai Runner, Lungleh 0-4-0. Pu Chalthanga, Lushai Runner, Lungleh 0-4-0. Pu Rianga, Lushai Runner, Lungleh 0-4-0.

Total Rs. 194-2-0.

B. M. Koy.

Honorary Treasurer,

Lushai Hills District Anti-Tuberculosis Fund, Aijal.

LUNGLEH ASSOCIATION

10. 9. 34 ah khân kan nei tan. Kan Lunglei lam Sâp ho leh mi lianhoten an ngaihsak avângin tân thleugin hma lam kan la sâwn zêl.

Kan Bawrhsâp Petera khân min chawisânpuia, Rs 50/- lâi thawhlâwmah a pê a: Pu Kevichusa B. A. khân min uarpui leh zual a, tuna kan Sâp hian min uarpui leh zêl a, tûnah chuan kan lo-nghet sâwt ta hlo.

Tin, vâi tawng zir hi a tûl êm avângin skula zir theih ni sela tih an titlû a, Pu Zochhâwni pain a la ngaihtuah kan ring.

Tin, Sâp upa hriatreugna in sak thu pawh rêl a ni a, pawisa tamtak a ngaih avângin kan huphurh hlo mai. mah-sela miten phaltakin (Sâp upa, Mizo ram tâna tanakaî êm êma chu, tân hmaa a hnathawh thatzia lo-hmutuue

chuan) anrawn pe ta zung zung a, tûnah chuan Rs 800 dâwn lâi a loawm ta. Mi tamtakin an la pe kimlo nghe nghe a, eng pawh ni sela kan nghâkhlel si a, in chu Fawngah sa fan phawt mai ila an ti a, tûnah kan Overseer Pu Thangnghihlovan a thingphel leh lung te a ngaihtuah sauh sauh mai. A hmun tûr chu Aijal Bawrsâp leh kan Lungleh Sâpin an rust tawh a, a hmun pawh kan Lungleh sâpin a laihtir vek tawh mai. Lungleh Pisa piahsah Rahsi wâng lam Sub Overseer in chhak bangla blui awmnaah a ni.

Tin, thawhlâwm thawhtute hming kimtakin kan hre theilo a, a hlâwma lothleng an nih hlawm awngin kan theih ang angin ka han zia chhuak e.

1. Aijal Bawrsâpho leh Y. L. A. ho	Rs 306 0 0
2. Lungleh S. D. O. leh mi dangte	„ 180 4 0
3. Serkawn Missionary leh an hote	„ 178 5 0
4. Shillong Skul naupangho	„ 27 7 3
5. Tlabunghe	„ 25 0 0
6. Dr Thuama, Tuipang	„ 15 0 0
7. Sadya Mizo sipaiho	„ 8 1 0
8. N. E. I. G. Missiona hnathawkho	„ 27 9 0
9. Rangamati Armed Police-ho	„ 9 10 0
Total	777 4 3

Theih sela thawhlâwm thawhtu zawng zawng hi an hming leh an thawh zât theuha han zia chhuah vek ka dah ngawt mai. Mahse a theih si lo a, min ngaidam ang a.

K. Bawla,

Vice-Secretary,
Lungleh Association.

14. 5. 33.

FAVANG.

(Saihnuna, Lêng Lal phuah)

1. Thál favâng kâwl êng leh tûr-ni pui hi,
Láwm an tam e, Lelthang zâi mawi-ten nun zai lo sa ;
Eunglên zual leltê pan lenbuang zâr a âwi a,
Thlang Kawrnu lêng nêh sên nau ang kan tap e.
2. Hawi vèl ila pâr tín an vul siao ve,
Chatuan romei pi-pu zûnlêng a zâm zo daiah ;
Tukram lèntu a kai chiaí e chhaktiang dai ah,
Tuhapui vau a zêm thín lai a zing riái e.
3. Favâng ni êng tláitla a mawi ti u.
Zan khua a thiàng thlasik kawng chung si-âr pawl riái e ;
Chhawr-thla puiin kan vâng khaw zâwl a ên ruái e,
Meitr lêng nau nâwn hrin-hniang lai-tual lôn nân.

MIZO HMEICHHIATE

Aizâwl Dâwrpui ni te hian Dâwrpui kan kái thín hlawma, mi tamtak chuan Bahrik tlânga sipai awm tái tuai thín saw kan hmu tawh theuh áwm e. Sâwng sipai-te sâwn nula an thlir thín a, chu chu a sual-lo va. Tlang-vâl an ni a, an thlir ngei tûr a ni, nulate tân pawh a nuam zâwk mab thei a. Amaherawhehu sipaite chuan, a-châng chuan, thlir namai-in an thlirin a langlo.

Mizo hmeichhiate chu Nu leh Nulate pawh hriat chian theih mang hek loh le, sipaite chuan Nulate, achâng pheh chuan Mi Nute pawh, Thingtlâng mi emaw, Aizâwl mi emaw ; mi tha deuh pawh, mi chhe deuh emaw pawh

an duh duh an zu chawkszân a, nuihzâah te pawh an zu siam a, an zu pâwng au mai mai (molest) te kan hmuh châng hi chuan kan lâwm manglo theuh âwm e. Kan farnute emaw, kan farnute emaw, kan nupuite emaw, kan nute emaw an lo-auh kher pheih chuan kan nuih a zâ haub lovang. Mahse hêng thil te hi kan huat theih tûr pawh a lo-ni manglo, keimahni ngêin kan lo-zirtîr that êm avângin an ti mai a lo-ni. Apâwng a-puiin kan hmeichhiate tumahin min tih nawmnahsak mai mai ngái lovang a, kan huam dânin kan cheibâwl dân an hmu a, an ti vè mai chauh a ni zâwk. Sipaite chu kan dem thei love.

Kan khawsa dân hi i han inen teh ang u: Mizo tlangvâlthe hian kan Nula (leh hmeichhia rêug rêug) te hi kan dímlo zet mai. An khawlái lêng hmu ila, kan hriat loh mi pawh nise, ngâwi rengin kan pèl tha duh manglova. Aw han thian kâk kâk chu a dím pâwl tak a ni mai a. Thu chhân thiam har fêt fêt, A naih mang e, A hmêltha mang e, A biangno mang e, Ka lokal ve ang e, Ka duh che, Mi duh lovang, tih te hian kan dêng zu awk awk mai thîn a ni. Chu chang pawh a ni lova, a aia thalo zâwk leh thu râpthlâk pui pui, heta sawi ngam loh te pawhin kan ti thîn a. Mikhual nula tleirâwl zakzum deuh te pheih hi chu an tit dîk dèk nèn, Aizâwl khawlaia an han kal a, Aizâwl tlangvâlin kan han au tak tak ehuh, au kang dîwrh dâwrhin, au khua te pawh a sik ur ur taye ang. Hnam dang Mizo rama la awm ngailo te pheih chuan min lo-hmu sela, kan nula auh te chu, misual emaw an ti ngei ngei ang. (Aizâwl Zovâlsuala)

He dân ho hi bán dâih tûr a ni e. Vâi ramah. te chuan hêtiang thu hi rorêltute huêna an thlen chuan

thil duai a nilo, au ngai pawimawh hie thîn a ni. Mizo ramah enge a an ang le ?

Mi pakhat chuan heti ang hân a ti: "I farnu te, i nu i pi te miin lo-kâwm sela, lo-bia sela, lo-dim sela, lo-zahder sela, i tih angin mi farnu te, mi na mi pi te hnênah ti ve rawh." He dân hi zir theuh thei ila ava tha dawn em !

Awle hong hí chu khawlai thu a ni a, an in lamah chuan dim deuh pawh an hlawh ve tawh ang chu, an in lam i han en teh ang, ti ila. An ina an hnathawk lâi tlangvâlin kan han rîm a, kan thut hual ang tiau tuau a, Mei mi han zial teh, Mei mi han choh teh, Mei mi han tan teh, Tui mi han tulh teh, kan ti zûr zut mai a, kan tibuai hie thîn. Mahse hông mei leh tui thu hi zawng a sual lem love, keini pawhin kan theih zâwngah te chuan kan pui ve bawh a. Hông hi erawhehu a pâwi a ni : zahthlâk khawp hial hiala kan va dem te, an nu an pa te leh an chhûng te kiâng pawha zahmawh burû pui pui kan va sawi khum ngam zêl te hi. (Engpawh hi a tûlna hmun leh hun chu a awm a, mahse mi thenkhat chuan pa te hming pawh kan sawi ngam silo. Fiamthu hi a tha êm êm, mahse kan fiamthu chu mite tân ngaihthlâk a hrehawm bân thuai apha a ni). Tin lén bí chintâwk pawh kan nei lova, zên a rêi ta e, i tîn san tawh ang u, mut an duh tawh ang e, tih kan tum lova, mi zawng zawngir duhtâwk theuh lên kan tum a, kan inthlâk zut zut mai a. Nulâ te chu an mut pawh chhuak se an chhuah tîr ngam heklo. Hei hi a âwmlo deuh zâwk a ni. Nulâ te khân nîlêngin huâ an thawk a, rit phûrin an lo-hâwng a, zânah huâ an thawk leh a, tin, zîng tho tûr an ni a, buh zîng

den tûr te pawh an nei a, tin, hnathawkin an kal leh dâwn si a, chuvângin men vak hi a diklo hlê mai. An tân muthilha chawlh a mamawh êm êm a ni.
(Thingtlâng Zovâlsuala).

Tlangvâlter lah hian vuina kân hmu awl hle' a, kan han vui deuh ohuan, I'en bik ang, kan tih loh leh, tih mawilohna leh tih hmingohhiatna kan zawng mai si a. An harsatna kha kan hre lova, kan ngaihtuah sak ngai kek lova. A! an tân hian thiamchâna a awm mawhlho mai. A chaklo zâwk leh a dâwi zâwk hian hrehâwmna leh tihduhdahna an tuar reng reng mai a lo-ni. Anihleh engahuge mipa kan thawven nân hmeichhian an tuar ang, tupawhin thawvenna kan duh pheuh si a.

Hmeichhia te u, lehkha zir uar ula, thiamna châk pawh u. Tâulâi pawh hian hmeichhe lehkhatiam te leh milian sanu te chu chutiang hrehawmna chungah chuan an lêng tân tawh a ni. Thiamna hi a zahawm si a; tin, chu thiamna chuam a ni milian leh miṭha te chu siam ni.

Mizo fate târ chuam kan dân mawilo leh ṭhalo te hi târ lan a, thlîr tlân a ṭul êm êm a ni. Induhtawh-lohna leh insitna hi HMASAWNA a ni si a.

A. & T. Zovâlsuala.

HMEICHHE TANGKA LAKNA AWL

Hô thu hi Hmeichhe puan tah thiâm tawhpawt shuan bengkhawn tlâk a ni, a bengkhawn lo' chu an la in-shhîr ang; Tangka duhlo hi tumah awm a nisi lo a. mahni in lama ohhûngkua a, a-hmei a-paa tangka dehchhuah theih-na hi ngaihtuah mah ula, hei aia ṭha zâwk chhar ohhuak thei hi in vâng hlêir a rinawm a ni. Mi-mal tân tih leh, mi tamtak tâna kawng ṭha a ni.

Pawnpuitê hi a ni ka tih chu, kan khua chuan mi 33 in an tah ta a, pawnpuitê 183 an tah ta a. A man chu Rs 605-15-0 kan têt ta a ni. Kumin 1938 hi kan tām hte a ni a, mi tanpui êm êm a ni e, la tah velo i nih chuan hei ngei ngei rawh, i inchhîr hauh lovang, ka ti-ngam a ni.

Pawnpuitê hi i tah tih chuan i harsat deuh ve ang a, 2 emaw 8 emaw i tah zawh tawh huah chuan i tūan a lo-rang deuh deuh ang a, harsa i ti tawh lovang. Hmei-ohhe puan tah thiam pāwl i nih chuan, a tē chi ft 6 a sei, ft. 2½ avāng chu ni 2 ah i zo thei ang, a pawr tansa chu.

Tin, alian chi ft. 6 a sei, avāng ft. 3 chu ni 3 ah i zo thei ang, a pawr tansa chu, amaherawhchu hei hi hmei-ohhe tūan tha pāwl deuh hna chu a ni. Hlawhtlinna ngei āwm hna ohhūngkuain an thawk chu, hotute lân pawh an thāwm ngaihthlāk a nūm êm êm a ni a.

Kum 31 lai a ni ta, kan pu Colonel H. W. G. Cole. (Kol Sáp) chuan kan ram tangka huahna tūr a ngaihtuah a. Sikul sāng ahte naupang a kaltîr a, Sêrthlum huan te mi siam tîr a, thialrêt, Alu, Sebawug puak phurhte a zir tîr a, Bāwngte a lei sak a, vâi thlai zawng zawng hi a mi zawu sak a ni, chumi huah Dawrpui mi siam sak leh a, tūn thlengin kan tangka lâk chhuahna hnâr pui ber kan pu Kol Sáp a la ni, kawng tam takah.

Khi a chung a mi khi a tha êm em mai kan tilo thei lo a ni a. Tangka lâk chhuahtheihna tha ber chu Sêrthlum

huan khi a ni a. Luipui dung ram lum leh hrisêl lohna
hmun a ngai si a, mi thenkhat phei chuan an thih phah
ta zeuh zeuh a ni a, a tha êm êm nachung hian.

He mi Pawnpuitê hi zawng a siamna hmun mahni
ohhuat lai sâwlah a ni, han ohhuanlam tûr engmah a swm
lave ti rawh. Hmeichhe 2 in kumkhat pumhlûm thawk
ta malh malh sela, Pawnpuitê 36 ve ve a lian ang hi an
zo thei ngei anga a man chu Rs 360 a lochhuak ngei ang.
Hna chu eng hna pawh thawh thanin kan tûan a tha zel
thei a, a aia tam pawh an tah theih a rinawm a ni.

Tûnlâia kan Bawrhâpte nupaa hnathawh hi kan Mi-
zo hnam tân chuan kil tina mi tân puan ven theihna ber
chu niin a lang a ni a. He mi bengkhawn lotu nih chuan
kan ohân lian hle dâwn a ni.

Kan pawnpui tah chu a man kimlo hmute pawh an
swm mêt a, ohung mite chu an hna han en chuan hmu
kimlo tûr an loni rêng thîn, athen thiamlo rêng an ni
a, athen chu ngaihsam vânga lo-tah thalo te an ni.

Atira i thiam loh avângin a man kim hmulo mah la
a aia tha leh deuha tah tum rawh, beidawng hauh suh,
hah hmeichhe hlawh tinna ropuitak a ni e.

Lalsailova Sailo,
Kelaib.

Sap Upa, Mizo ram tana thahnemngaitu chu a hnathawh rahteho hian a chung a bat nasat chu hria a, **amah hriatrengna in** sak nana ram hlaa mi te phei chuan eng-a-maha an hman phakloh tûr ni-mahsela phaltaka in sum in tha in sên avangin, kan rin aia hma leh awl zawk, ropui leh thataka a loding thei tur hi a lawmawm takmeuh a ni.

Thawhtu zawng zawng leh la thawh leh tûte hnenah lawm thu kan sawi e.

K. Bâwla,

Vice-Secretary

Lungleh Association.

SAWMNA (Chhim bial tan)

Kumin October 4 tarik 1938 Thawhlehniah khian Lunglei hmunah thil **Entisriakna** awmsela tun Lunglei Associationin an rawt a. Chuvangin, Lunglei bial a lal zawng zawngin in khuate hriattir vek ula, raw inbuatsah ula, rawn entir lawm ula kan ti a ni.

Thil hrang chitin zinga a tha ber pathumna thlengin lawmman a awm zel ang. Heng thilte hi endiktun an endik hnuah chuan a duh apianga an thil rawn kente chu an zuar lehngal thei ang.

ENTIRSIK TURTE

RANVULH

- a. Sebawngpui hnutê sawr lai
- aw. Sebawngpa
- b. Vawk pa
- ch. Kêl pa (tilreh leh reh loh)
- d. Kêl pui

SILHFEN

- a. Puanchei puan ngo (Mizo la Thangchhuah puan, puandun (Pâwihô tan anmahni puanchei)
- aw. Kawrchei. (Pawihô tan anmahni kawrchei)

c. Ar pui leh a pa.

3 THIAMHNANG

a. Tiam-əm aw. Dawrawn

b. Pai-əm ch. Feh-əm

d. Paikawng e. THAI (hrui thal
leh thal pangngai)

f. Siaktuam tmg. Hmeichhe nham

h. Nghawngkaw i. Darbak.

j. Herhsawp k. Sap thutthleng

l. Dawhkan (hruihnang leh thinga siam) MITRI HNA

m. Thingrem n. Hnanga thil siam f. Sáp thuttleng. g. Dawhkan
tawh phawt (thil thar)

4. THIR HNA.

a. Hreipui

aw Chom

b. Hachhek

h. Chemte

d. Tuthlawh

e. Suanknal

f. Chalcheh

g. Faveh

h. Feikibár

l. Thil thar, Thirongin an theih ang apiangte pawh.

5. THAI CHIN

a. Hanbla

aw. Lakbuhlthei

b. Mai

ch. Maipawl

d. Aia

e. Bai

b. Iptechei (Pawihō tñ kawl-zal

ch. Puanpui

d. Rumat (Towel) Mizo la nga

e. Phiar chí (Knitting)

f. Lace (Phiar awng)

B. THIAMHNANG

a. Khumbeu aw. (Fawng chí tin)

b. Thlangrá ch. Fawngte laivel

d. Benvawn (bēm) e. Chhihr.

j. Brush.

k. Heráwt

l. Hmui.

m. Thingzai 1' x 12' x 12'
3' x 4' x 12'A zai dan thata thu-a en a ni
ang.

o. Lekhhabu káwm siam.

p. Thil thar. Kháwl chí tin emaw
an theih zawng ang ang

an theih zawng ang ang

f. Káwlbahra

g. Fú (chitin)

h. Vaimim chár (A káwmia)

i. Buhtun the.

j. Thlai chin thar dawngte pawh

Sd. G. P. Jarman,

Sub-Divisional Officer, Lungleh

Sd. F. J. Raper, President,

Lungleh Association.

K. Bawla, Secretary,

Lungleh Association.

Lungleh

Date July 1938.

State Library Mizo

Ac-

De-

Ex-

Re-